

Latvijas Universitātes
Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes
Izglītības zinātņu nodaļa
Profesionālā bakalaura studiju programmas *Māksla*
4. kursa studentes
Artas Lisovskas
Stud. apl. num. al08334

Diplomdarbs

**ZIEDA MOTĪVS TEKSTILA DIZAINĀ 19. – 21. GS. EIROPĀ UN TĀ
MŪSDIENU INTERPRETĀCIJA SOMU AUDUMA APDRUKAI**

**FLORAL TEXTILE DESIGN IN 19TH - 21ST CENTURY EUROPE AND ITS
MODERN INTERPRETATION FOR PRINTED FABRIC BAGS.**

Vadītāja: Mag. art., Austra Celmiņa-Ķeirāne.

Rīga, 2011.

ANOTĀCIJA

Latvijas Universitātes Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes Izglītības zinātņu nodaļas Mākslas profesionālā bakalaura studiju programmas 4. kursa studentes Artas Lisovskas (Stud. apl. nr. al08334) diplomdarba „Zieda motīvs tekstila dizainā 19. – 21. gs. Eiropā un tā mūsdienu interpretācija somu auduma apdrukai” mērķis ir izveidot modernas, elegantas un vienlaicīgi ietilpīgas iepirkumu somas sievietēm, izceļot Latvijas dabā sastopamo augu dažādību un skaistumu.

Ziedu attēlošana dizainā bieži vien aprobežojas ar visiem zināmu ziedu (rozes, magones u.c.) atveidošanu un stilizēšanu. Autore vēlējās pievērst uzmanību ziediem, kuri netiek izmantoti dizainā, bet kuri nebūt nav mazāk skaisti – Latvijas pļāvās sastopamie augi. Tā ir iespēja vienlaicīgi izvairīties no klišejām saistībā ar internacionālo ziedu lietošanu dizainā, un ļaut iemirdzēties pašmāju ziediņiem, kuri līdz šim ir palikuši neievēroti populāro ziedu ēnā.

Teorētiskajā daļā autore sniedz nelielu ieskatu tekstila industrijas vēsturē un tekstila apdrukāšanas metodēs, nedaudz iepazīstinot arī ar apdrukāta tekstila dizaina vēsturi 19.- 21. gadsimtā Eiropā. Autore iepazīstina arī ar pasaules atzinību ieguvušiem tekstila dizaineriem, kuri auduma dizainā izmantojuši ziedu motīvu, kā arī ar digitālo tehnoloģiju iespējām un to ietekmi uz tekstila dizaina attīstību. Tiek apzinātas tekstila dizainā biežāk lietotās motīvu grupas un tekstilā izmantoto motīvu izkārtojuma veidi.

Empīriskajā daļā autore pēta, kāds ziedu dizains tekstilā ir aktuāls un sastopams 2011. gada pavasara/vasaras modes kolekcijās, un kādas ir patērētāju vēlmes. Vispirms tiek veikta paraugu attēlu atlase un analīze. Analizēts tiek gan auduma apdrukas motīvu stils un krāsa, gan arī izkārtojums. Lai noskaidrotu, vai Latvijas sieviešu viedoklis sakrīt ar dizaineru viedokli, autore veica anketēšanu.

Pētījuma rezultātā autore noskaidroja, ka starp pasaules atzīto modes zīmolu dizaineru 2011. gada pavasara/vasaras kolekcijām tekstila dizainā ziedu attēlojumam nav vienotas koncepcijas. Zieds tiek attēlots visdažādākajās formās, stilos un krāsās. Arī tad, ja tas ir no viena dizainera kolekcijas, ziedu attēlojums var būt ļoti atšķirīgs. Autores anketēto Latvijas sieviešu vēlmes attiecībā uz tekstila dizainu 2011. gada pavasara/vasaras kolekcijā sakrīt ar dizaineru viedokli krāsu jautājumā – sievietes vēlas redzēt gan košas krāsas, gan pasteltoņus, kā arī ziedu atveides jautājumā – sievietes dod priekšroku stilizētam ziedu motīvam. Tomēr, jautājumā par ziedu šķirnēm, lielākā daļa Latvijas sieviešu norāda, ka labprātāk tekstila dizainā redzētu Latvijas pļāvās sastopamos augus un ziedus, nevis tik pierastās internacionālās puķes.

Diplomdarba radošajā daļā autore veido dizainu iepirkumu somu tekstilam, izmantojot četru dažādu Latvijas pļavās sastopamo ziedu motīvus. Diplomdarba gala produkts ir auduma iepirkumu somas, kuru tekstila dizainu ir izstrādājusi autore.

ANNOTATION

The University of Latvia, The Faculty of Education, Psychology and Art, Department of Education Sciences, Professional Arts bachelors study programme, IV course students Arta Lisovska (stud. cert. no. a108334) diploma thesis “Floral textile design in 19th - 21st century Europe and its modern interpretation for printed fabric bags” goal is to make modern, elegant and at the same time intensive shopping bag for women, highlighting beauty and diversity of Latvia’s environment plants.

Display of flowers in design often limits with well known flowers (roses and poppy etc.) reproduction and styling. Author wanted to draw attention to flowers, which are not used in design, but which also are beautiful – Latvia’s grasslands plants. It is an opportunity at the same time to avoid clichés in international flower use in design, and to allow sparkling home flowers, which are not noticed so far, because they are in popular flowers’ shadow.

In theoretical part author gives small insight in textile industry’s history and in textile printing methods, also slightly presenting with printed textile design history in Europe century 19. - 21. Author also presents with appreciation – winning textile designers, who have used flower motive in fabric design, and also with digital technology opportunities and their impact on textile design development. Textile designs more used motive groups and used motive layout types are being deliberate.

In empirical part author explores, which flower design is actual and found in year 2011. Spring/ summer fashion collections, and which of them are in consumers’ wishes. At first is done sample picture’s selection and analyze. Fabric printing motive style and color, and layout are analyzed. To find out either Latvian women point of view matches with designers’ viewpoint author have done some survey.

In result of research author found out that between world’s most famous fashions brands in designers in year 2011. Spring/summer collections in textile design displaying, that there are no flat concepts. Flower is displayed in wide range of forms, styles and colors. Also if it is from one designer’s collection, flower display can be very different. Authors surveyed Latvian women desires relation to textile design from year 2011. Spring/summer collection matches with designer’s opinion color issue – women want to see bright colors, and pastel colors, as well as flower reproduction issue – women prefer stylized flower motive. However, the issue about flower kind, most part of Latvian women points that they prefer to see in textile design Latvia’s grassland’s plants and flowers rather than habitual international flowers.

In diploma thesis creative part author makes design for shopping bag's textile, by using four different Latvia's grassland's flower motives. Diploma thesis final product is fabric bags, which textile design is made by author.

ATSLĒGVĀRDI

Tekstila dizains

Tekstila apdruka

Ziedu motīvs

Tekstila motīvu izkārtojums

SATURS

IEVADS	9
1. TEKSTILA RAŠANĀS PROCESS	12
2. TEKSTILA INDUSTRIJA	14
3. TEKSTILA APDRUKĀŠANAS TEHNIKAS	16
4. TEKSTILA DIZAINA VĒSTURE	17
5. TEKSTILA DIZAINERI	20
5.1. Viljams Moriss	20
5.2. Čārlzs Frensiss Eneslijs Voisijs	23
5.3. Maija Izola	25
5.4. Keta Kidstone	27
6. MODERNO TEHNOLOĢIJU IETEKME TEKSTILA DIZAINA ATTĪSTĪBAS VEICINĀŠANĀ	29
6.1. Digitālā tekstila apdruka	29
6.2. Fotogrāfijas izmantošana tekstila dizainā	31
6.3. Termohromatiskās krāsas un UV gaismas aktivizētie motīvi tekstila apdruckas dizainā	32
7. TEKSTILA RAŽOŠANAS TEHNOLOĢIJU IZMAIŅAS VIDES AIZSARDZĪBAS KONTEKSTĀ	33
8. RAKSTA MOTĪVI TEKSTILA DIZAINĀ	35
8.1. Ziedu motīvi	35
8.1.1. Rozes motīvs	37
8.1.2. <i>Chintz</i> motīvs	39
8.1.3. Botāniskais motīvs	40
8.1.4. Provansas motīvs	41
8.1.5. Jakobīņu motīvs	41
8.1.6. Damasta motīvs	42
8.2. Ģeometriskie motīvi	44
8.3. Sadzīviskie motīvi	46
8.4. Etniskie motīvi	48
8.5. Abstraktie motīvi	49
9. AUDUMA RAKSTU IZKĀRTOJUMA STILI	50
9.1. Neregulārais raksts	50
9.2. Klājošais raksts	51

9.3. Regulārais raksts	52
9.4. Sīpolveida formas raksts	52
9.5. Joslu raksts	53
9.6. Apmales raksts	54
EMPĪRISKAIS PĒTĪJUMS	55
PĒTĪJUMA APRAKSTS	55
PASAULĒ POPULĀRO ZĪMOLU TEKSTILA DIZAINA ANALĪZE	57
PARAUGU ANALĪZES REZULTĀTI	82
ANKETU ANALĪZES REZULTĀTI	86
PĒTĪJUMA SECINĀJUMI	91
RADOŠĀ DARBA APRAKSTS	94
EKONOMISKIE APRĒĶINI	98
VIZUĀLAIS MATERIĀLS PAR RADOŠO DARBU	100
PLAŅŠETES	105
IZMANTOTO AVOTU UN LITERATŪRAS SARAKSTS	106
TEORĒTISKAJĀ UN EMPĪRISKAJĀ DAĻĀ IZMANTOTO ATTĒLU AVOTU SARAKSTS	110
1. PIELIKUMS	116
2. PIELIKUMS	118

IEVADS

Diplomdarba tēma ir – „Zieda motīvs tekstila dizainā 19. – 21. gs. Eiropā un tā mūsdienu interpretācija somu auduma apdrukai ”.

Autore izvēlējās šo tēmu, jo, viņasprāt, pārsvarā šobrīd pieejamās iepirkumu somas ir vienkāršas un paredzētas tikai produktu nogādāšanai no veikala līdz mājām, nedomājot par estētisko pusi. Autore vēlējas paust savu viedokli, ka, arī ejot uz veikalu, sieviete (dizaina produkts tiek veidots sievietēm) var izskatīties eleganti. Tas ir arī mēģinājums pievērst to cilvēku uzmanību, kas joprojām, nedomājot par vidi, katreiz, iepērkot pārtiku, iegādājas plastmasas maisiņus produktu transportēšanai uz mājām. Auduma iepirkumu somas kā plastmasas maisiņu aizvietotājas ir būtisks solis ekoloģiskās situācijas uzlabošanā. Tās ir daudzkārt lietojamas, izturīgas un ietilpīgas un – ja auduma somas lietojam daudzo plastmasas maisiņu vietā, tad saudzējam apkārtējo vidi un ietaupām dabas atjaunojamus resursus. Visbiežāk iepirkumu maisiņi tiek iegādāti, iegriežoties veikalā pa ceļam no darba uz mājām. Šādos gadījumos parasti līdzī nav paņemts iepirkumu maisiņš vai soma, kur produktus salikt, un nākas iegādāties to veikalā. Autores veidotās iepirkumu somas ir pietiekami elegantas, lai ar tām varētu doties uz darbu un, neparedzēti iepērkoties veikalā, būtu, kur salikt produktus.

Ziedu motīvs tika izvēlēts, jo auduma apdrukā tas ir biežāk lietotais, tātad arī mīļākais motīvs. Zieds ir lietots jau no sākta gala - gan eksterjerā, gan interjerā. Ļoti populārs tas bija 20. gadsimta sešdesmitajos gados, kad kļuva par simbolu hipijiem jeb „puķu bērniem”. Tagad zieda motīvs atkal ir modē un ietilpst modernās klasikas (*vintage*) stilā.

Mode parasti atspoguļo vidi un kopējo noskaņojumu, kādā dzīvojam. Šobrīd modes zīmolu attieksme ir silta un gaiša, to varētu raksturot kā pozitīvisma un laba garastāvokļa „vitamīnus”. Šī pavasara un vasaras tendence ir romantisku ziedu apdruka, pūderkrāsu un maigo pasteltoņu palete. Tā ir trausla sievišķība un džentlmeņa cienīga elegances mierpilnā vidē un idilliskā ziedu oāzē, kā angļu stila dārzi.¹ Tā kā ziedu apdruka šobrīd atkal ir modē, tad autores izvēlēta tēma ir ļoti aktuāla.

Ziedi autorei un vairumam apkārtējo asociējas ar pavasari un sauli, vasaras pļāvām, siltumu un mīlestību. Autore vēlas, lai arī somas simbolizētu to pašu – mīlestību pret dabu un siltumu.

Pasaulē šobrīd aktuāla ir ekoloģiskā saimniekošana. Īpaši pēdējā laikā daudz runā par plastmasas maisiņu ietekmi uz pasaules ekoloģiju, jo nokļūstot izgāztuvē vai kaut kur dabā,

---

¹ Narņicka, Agnese. Poētisma pilnais pavasaris. *Galerija Centrs. Pavasaris/Vasara 2011*. 2011. 7. lpp.

tie sadalīsies tikai 400 gados! Autores gatavotās somas ir no auduma, tātad arī ekoloģiskas, videi draudzīgas un izmantojamas ilgu laiku.

Darbs sastāv no trīs daļām: teorētiskās, empīriskās un praktiskās.

Teorētiskajā daļā autore sniedz nelielu ieskatu tekstila industrijas vēsturē un tekstila ražošanas procesos - no šķiedras audzēšanas līdz pat gatava tekstila apdrukāšanas metodēm, nedaudz iepazīstinot arī ar apdrukāta tekstila dizaina vēsturi 19.- 21. gadsimtā Eiropā.

Autore iepazīstina arī ar pasaules atzinību ieguvušiem tekstila dizaineriem, kuri auduma dizainā izmantojuši ziedu motīvu - Viljams Moriss (*William Morris*), Č.F.E. Voisijs (*C.F.A. Voysey*), Maija Izola (*Maija Isola*), Keta Kidstone (*Cath Kidston*).

Darbā tiek sniegts ieskats arī digitālo tehnoloģiju iespējās un to ietekmē uz tekstila dizaina attīstību.

Autore apraksta tekstila dizainā visbiežāk lietotās motīvu grupas, kā arī tekstilā izmantoto motīvu izkārtojumu veidus – klājošo, regulāro, sīpolveida, līnijveida un apmales rakstu.

Empīriskajā daļā autore cenšas noskaidrot, kāds tekstila ziedu dizains ir aktuāls un sastopams šobrīd, un kādas ir patērētāju vēlmes. Tiek analizēts gan auduma apdrukas motīvu stils un krāsa, gan arī izkārtojums. Tiek veikta paraugu attēlu atlase un analīze, kā arī anketēšana, lai noskaidrotu potenciālo klientu viedokli.

Praktiskajā daļā tiek aprakstīts somas tapšanas process, sākot ar ziedu motīva rakstu skicēm *Adobe Illustrator* programmā līdz gatavai auduma somai.

Problēma: Lai gan zieda motīvs tekstila apdrukā ir biežāk lietotais, Latvijas dabā sastopamie ziedi tajā nav tikuši popularizēti.

Pētnieciskais jautājums: Vai pastāv vienota koncepcija ziedu motīva izmantošanā tekstila dizainā pasaules modes tendencēs 2011. gada pavasara vasaras kolekcijās, un vai šīs modes tendences sakrīt ar Latvijas sieviešu vēlmēm?

Darba mērķis: Izveidot modernas, elegantas un vienlaicīgi ietilpīgas iepirkumu somas, izceļot Latvijas dabā sastopamo augu dažādību un skaistumu.

Teorētiskās daļas uzdevumi:

1. Izpētīt tekstila industrijas vēsturi un tekstila ražošanas procesus;
2. Apzināt tekstila dizainerus, kuri auduma dizainā izmantojuši ziedu motīvu;

3. Izpētīt tekstila dizainā visbiežāk lietotās motīvu grupas, kā arī tekstilā izmantoto motīvu izkārtojumu veidus un stilus.

Empīriskās daļas uzdevumi:

1. Izpētīt Pavasara/Vasaras 2011. gada kolekcijas pasaulē atzītāko zīmolu dizaineru tērpu ziedu motīva apdruku;
2. Veikt sieviešu anketēšanu, lai noskaidrotu viņu vēlmes saistībā ar ziedu attēlošanu tekstilā;
3. Izveidot auduma somas ar ziedu motīva rakstiem un dizaina planšetes;
4. Veikt somu tehnoloģiskās izveides ekonomiskos aprēķinus.

Metodika:

Teorētiskās daļas metodika:

1. Informācijas atlase;
2. Informācijas apstrāde.

Empīriskās daļas metodika:

1. Dizaina paraugu atlase un analīze;
2. Anketēšana;
3. Datu apkopošana.

Radošās daļas metodika:

1. Skices auduma rakstiem;
2. Skiču apstrāde datorā;
3. Auduma somas dizaina izstrāde;
4. Rakstu sagatavošana auduma apdrukai.

1. TEKSTILA RAŠANĀS PROCESS

Tekstila industrijai, kurai ir neizmērojami gara un bagāta vēsture, ir bijusi milzīga ietekme uz pasaules ekonomiku un modernās sabiedrības attīstību. Tiek lēsts, ka aušana ir viena no vecākajām izdzīvojušajām amatniecības nozarēm pasaulē, domājams, tā radusies jau pirms 12 000 gadu neolīta laikā. Sākotnēji aušanas princips tika izmantots, lai izveidotu aizsargžogus, patvērumus un grozus, sapinot zariņus. Tiklīdz šo materiālu sapīšanas praktiskums bija saprasts, tālāka eksperimentēšana ar citiem dabīgiem materiāliem droši vien radīja pirmos pamataudumus un apģērbus.²

Salīdzinājumam - cilvēka radītās šķiedras industrija sākās ar pirmo viskozēs (mākslīgais zīds) komerciālo ražojumu 1910. gadā. 20. gadsimta 50. un 60. gados mākslīgās šķiedras ražošanā notika lieli sasniegumi, kas turpinās vēl aizvien. Mikrošķiedras, šķiedras, kas ir smalkākas par vissmalkāko zīdu, tika attīstītas 1989. gadā un *liocela* (reģenerēta celulozes šķiedra) – 1993. gadā. Mūsdienās daudzas sintētiskās šķiedras, tai skaitā poliesters, pārtop skaistos audumos, kurus izmanto lielākā daļa dizaineru.³

Mūsdienās, kaut arī cilvēka radītās šķiedras (sintētiskas) parādīšanās ieviesa jaunas iespējas tekstila produktu izveidē, un ir notikuši daudzi citi tehnoloģiskie sasniegumi, auduma ražošanas process vēl joprojām ir diezgan līdzīgs tam, kāds tas bijis sākotnēji. Viena no cilvēka pamatvajadzībām – apģērbs - tiek auzts vai adīts no pavediena, kurš ir vērpts no šķiedras – dabiskās vai sintētiskās. Dabiskās šķiedras - kokvilna un lins - ir ražotas no augiem, bet vilna un zīds – dzīvnieku valsts produktiem. Cilvēku veidotās šķiedras ir ražotas sintētiski, ķīmisko procesu rezultātā. Tādas, piemēram, ir neilons, poliesters un acetāts.

Tekstila pavediena ražotāji iepērk dabisko vai sintētisko šķiedru un pārvērš to dažāda izmēra un tipa pavedienos, kuru tekstila ražotāji pēc tam ada vai auž, lai radītu audumu. Tad audums tiek apdrukāts vai nokrāsots (ja vien audums nav izgatavots no jau krāsota pavediena, jo tādos gadījumos to parasti vairs neapdrukā un nekrāso). Tad seko beigu procesi, kas jāizdara pirms tekstils tiek izmantots, - liekās krāsas notīrīšana, mīkstināšana, lai audumam būtu patīkami pieskarties u.tml.

---

² The Textile Guide. The history of textile. Sk. internetā (2011.10.02.)

<http://www.thetextileguide.com/tghist.htm>

³ Fabric University. Fiber History. Sk. internetā (2011.10.02.)

<http://www.fabriclink.com/university/history.cfm>

Lielajās fabrikās tiek veikti visi šie procesi, bet mazajās var veikt arī tikai vienu no šīm funkcijām. Tekstils tiek ražots gandrīz ikvienā valstī.⁴

---

⁴ Yates, Mary, Paul. *Textiles, a handbook for designers*. New York: W.W. Norton & the Company, 1996.
P. 3 - 5.

2. TEKSTILA INDUSTRIJAS VĒSTURE

Kamēr fermeri attīstīja lauksaimniecību, dzīve citās darbības sfērās simtiem gadu laikā bija izmainījies pavisam nedaudz. 18. gadsimta sākumā lielākā daļa cilvēku dzīvoja mazās pilsētās un laukos.⁵

Inovācijas drēbju ražošanā, izgatavošanā un dizainā ienāca industriālās revolūcijas laikā – jauni rati, stelles un vērpšanas procesi pārvērta auduma ražošanu uz visiem laikiem.

Ir bijuši vairāki posmi, skatoties no vēsturiskā aspekta, kuros tekstila industrija attīstījās no maza mēroga iekšzemes rūpniecības līdz milzīgai industrijai, kāda tā ir šobrīd. Sākuma posmā tekstils tika ražots mājās.⁶

Daudzi strādāja par vilnas apgērba ražotājiem. Viņi tīrīja, ķemmēja, vērpa, krāsoja un auda neapstrādāto materiālu līdz tas kļuva par apgērbu. Mūsdienās tā tiek saukta par Māju (vai Zemnieku) saimniecību. Tajā parasti strādāja ģimenes locekļi. Sievietes un meitenes bija atbildīgas par aitas vilnas tīrīšanu, par vilnas kāršanu un vērpšanu. Tā kā aušanas process bija fiziski smags darbs, par to bija atbildīgi vīrieši.⁷

Šajā periodā apgērbs tika izgatavots ne tikai no vilnas, bet arī no kokvilnas un lina. Materiāls bija atkarīgs no zonas, kurā tas tika ražots, un kādiem laika apstākļiem tas tika ražots.

Viduslaiku otrajā pusē Eiropas ziemeļu daļā kokvilnu sāka importēt. 16. gadsimta beigu fāzē kokvilna tika audzēta siltajā Amerikas un Āzijas klimatā. Kad valdīja romieši, vilna, āda un lini bija materiāli, kuri tika izmantoti apgērba izgatavošanai Eiropā, taču Eiropas ziemeļu daļā galvenokārt izmantoja linu.

Industriālās revolūcijas laikā (18. - 19. gadsimts) parādījās jaunas mašīnas – vērpšanas rats, rokas stelles. Auduma izgatavošana drīz vien kļuva par sistematizētu industriju, salīdzinot arniecīgo ražošanas aktivitāti, ar kādu tā tika asociēta līdz tam. Vairākas inovācijas noveda pie tekstila ražošanas industrializācijas Lielbritānijā. Apgērbs, kas tika saražots industriālās revolūcijas laikā, veidoja lielu daļu Lielbritānijas eksporta.

Industriālās revolūcijas laikā tika pieliktas lielas pūles, lai palielinātu ražošanas ātrumu – tā, piemēram, 1733. gadā tika radīti tādi izgudrojumi kā automātiskā atspole (*flying shuttle*),

---

⁵ Saburchill. The textile industry. Sk. internetā (2011.04.02.)
<http://www.saburchill.com/history/chapters/IR/008.html>

⁶ Economy watch. Textile industry. Sk. internetā (2011.07.02.) <http://www.economywatch.com/business-and-economy/textile-industry.html>

⁷ Saburchill. The textile industry. Sk. internetā (2011.04.02.)
<http://www.saburchill.com/history/chapters/IR/008.html>

1738. gadā - automātiskās atspoles sistēma un ruļļa vērpšanas mašīna, kuru izgudroja Džons Vaijats (*John Wyatt*) un Luiss Pols (*Lewis Paul*). Vēlāk 1748. gadā Luiss Pols izgudroja kāršanas mašīnu, un 1764. gadā tika attīstīta arī vērpšanas spole. Ūdens stelles (aušanas stelles, kuras tika darbinātas ar ūdens enerģiju) izgudroja Ričards Arkraits (*Richard Arkwright*) 1771. gadā. Mehāniskās stelles izgudroja Edmunds Kārtraits (*Edmund Cartwright*) 1784. gadā.

Sākumposmā tekstila fabrikas atradās pie un ap upēm, jo tika darbinātas ar ūdens ratiem. Pēc tvaika dzinēja izgudrošanas vairs nebija nepieciešamības pēc upju enerģijas. 20. gadsimta beigās atspoles, kas tika izmantotas tekstila industrijā, attīstījās un kļuva ātrākas - efektīvākas. Vecās atspoles tika aizvietotas ar jaunajām.

Mūsdienās modernā tehnika, elektronika un inovācijas ir novedušas pie konkurējošas zemo cenu tekstila industrijas, piedāvājot jebkāda tipa un dizaina audumus, kādus vien cilvēks var vēlēties. Ar savu lēto darbaspēku Ķīna ir kļuvusi par dominējošo valsti pasaules tekstila industrijā.⁸

Tekstilizstrādājumu un apģērbu speciālisti nosaka produktu pieejamību pircējiem, iesaistoties tirdzniecībā, mārketinga procesos, dizainā un produkta attīstībā, ražošanā un izplatīšanā. Neviena cita tirdzniecības forma nav uzskatāma par tik izplatītu visā pasaulē kā tekstilizstrādājumu un apģērbu bizness. Šis bizness nodrošina ar darbu vairāk cilvēku kā jebkurš cits uzņēmējdarbības segments. Tas nodrošina iztiku vairākiem miljoniem cilvēku ikvienā pasaules valstī, tostarp vairāk nekā 35 miljoniem cilvēku Indijā vien (*Chandra*, 2006).⁹

---

⁸ Economy watch. Textile industry. Sk. internetā (2011.07.02.)

<http://www.economywatch.com/business-and-economy/textile-industry.html>

⁹ Kunz, Grace, I. Garner, Myrna, B. *Going Global: The textile and Apparel Industry*. New York: Fairchild Books, 2007. P.3.

3. TEKSTILA APDRUKAS TEHNIKAS

Laika gaitā tekstila apdrukāšanas tehnikas ir attīstījušās no bloka drukāšanas ar roku, iegrejot zīmējumu koka dēlī, līdz vara grebumam, ruļļu drukāšanai (vara grebuma automatizēts variants), perotīna drukāšanai (bloka drukāšanas mehānisms), tradicionālajai sietspiedeī un rotācijas sietspiedeī. Visām šīm metodēm ir kopīgs mērķis – pēc iespējas precīzi attēlot mākslinieka darbu no papīra vai datora uz auduma. Drukāšana ar tērauda vai vara ruļļiem, piemēram, ļauj sasniegt detaļu smalkumu, kuru dizainers lietojis. Sietspiede mūsdienās ir efektīvāka un lētāka nekā ruļļu drukāšana. Tā var tikt izmantota, lai panāktu gleznieciskāku izskatu.

Šo metožu tehniskais process var būt ļoti sarežģīts, un pat visvienkāršākā no tām - koka bloku printēšana - prasa precīzu vairāku prasmīgu darbinieku koordināciju - sākot ar dizaineriem, gravētājiem, krāsu miksētājiem, drukātājiem līdz pat beigu procesu (piemēram, liekās krāsas notīrīšana) veicējiem.¹⁰

Mūsdienās tiek izmantota arī digitālā druka, kas zināma arī kā druka „tieši uz auduma”.

Līdz ar digitālās drukāšanas iespēju drukāt uz auduma, mainās drukāšanas metodes, kas izslēdz ierobežojumus, ar kuriem tekstila dizaineriem tradicionāli bija jāsaskaras: problēmas ar rakstu atkārtošānu un krāsu atdalīšanu, kas ir galvenie apsvērumi sietspiedeī un ruļļu drukā. Dizaineriem tagad ir iespēja radīt darbus, kuros ir smalkas detaļas, un izmantot tūkstošiem krāsām.

Tomēr auduma virsmas un taktīlās īpašības, kuras piemita dažām tradicionālās apdrukāšanas metodēm, var tikt zaudētas. Tāpēc dizaineri meklē iespējas, lai saglabātu šīs īpašības audumā, izmantojot gan apdrukāšanu, gan izšūšanu, un šī digitālās un roku darba tehnikas kombinācija ir radījusi jaunu hibrīdatmatniecību.¹¹

---

¹⁰ Meller, Susan. Elffers, Joost. *Textile Design. 200 Years of Patterns for Printed Fabric Arranged by Motif, Colour, Period and Design*. London: Thames & Hudson, 2002. P. 24.

¹¹ Bowles, Melanie. Isaac, Ceri. *Digital Textile Design: Portfolio Skills*. London: Laurence King Publishing, 2009. P. 7.

4. TEKSTILA DIZAINA VĒSTURE

Sena industriālās auduma apdrukāšanas vēsture ir Amerikas Savienotajām Valstīm un lielākajai daļai Rietumeiropas valstu. Vislielākajos apjomos audumi ir apdrukāti Francijā, Anglijā un Amerikā. Domājams, tie bija briti, kuri ieviesa ne tikai vara grebumu, bet arī ruļļa drukāšanas metodi, kas izraisīja revolūciju tekstila industrijā. Franči sākotnēji tika atzīti par dizaina līderiem, un viņi ir saglabājuši savu reputāciju līdz pat mūsdienām. Kristofs – Filipe Oberkamfs (*Christophe-Philippe Oberkampf*), kurš vadīja rūpnīcu Francijā netālu no Versaļas no 1760. gada līdz pat savai nāves dienai 1815. gadā, tiek uzskatīts par franču tekstila apdrukāšanas tēvu, un viņa apģērbs bija slavens visā Eiropā. Viņš uzstādīja nepārspējamu standartu dizaina kvalitātē. Kopš 19. gadsimta sākuma tekstila iepircēji no visas pasaules veica regulāras vizītes Francijā, meklējot labākos un modernākos dizaina paraugus uz papīra vai apģērba.¹²

Agrie franču kokvilnas tekstila dizaini bija Indiešu un Persiešu motīvu kopijas, nedaudz koriģēti franču tirgum. Saistībā ar to iedvesmas avotu šie agrīnie dizaini bija ar austrumniecisku pieskaņu. Tikai 18. gadsimta beigās franču tekstila dizaineri sāka izmantot Eiropas ziedus, lai gūtu iedvesmu tekstila motīviem. Šajā sakarā 19. gadsimta sākumā tekstila kompānijas sāka nolīgt franču tekstila dizainerus un bieži nolīga pazīstamus māksliniekus. Šie mākslinieki – tekstila dizaineri - tika cienīti viņu mākslas dēļ, tas garantēja viņiem prestižu un labu samaksu.

Viņu audumu dizaini veidoti, pirmkārt, iedvesmojoties no ziediem. Napoleona laikā auduma dizainā dominēja rozes. Restaurācijas laikā (1814. – 1830.) no antīkās pasaules tika atvasināts akanta lapu motīvs, vīstokļi, vītnes un urnas, lai gan, joprojām ietverot ziedu motīvus.¹³ (*Sk. 4.1. att.*)

1836. gadā britu valdība, saskatīdama franču tekstila dizaineru pārkumu, dibināja vairākas skolas, lai mācītu studentus radīt augstvērtīgu auduma rakstu dizainu. Divpadsmit gadus vēlāk komiteja novērtēja šo programmu, un 1849. gadā rezultāti tika publicēti Rūpniecības un Dizaina Žurnālā („*The Journal of Design and Manufacturers*”). Tika paziņots, ka franči veido gaumi, un britiem atliek tai tikai sekot. Tekstila izstrādātāji atzina, ka

---

¹² Jackson, Lesley. *Twentieth-Century Pattern Design*. San Francisco: Princeton Architectural Press, 2002. P. 9.

¹³ Corpus, C. Evolution of French Textile Design. Sk. internetā (2011.30.03.) <http://french-treasures.blogspot.com/2009/08/evolution-of-french-textile-design.html>

dodas uz Parīzi trīs līdz četras reizes gadā, lai iegādātos dizaineru preces un izpētītu, ko franči ir izveidojuši, tātad - visi labākie dizaini ir franču paraugu pārveidojums. Britu valdība 1857. gadā atklāja Viktorijas un Alberta muzeju, lai nodrošinātu vizuālo iedvesmu britu dizaineriem.

4.1. att., Auduma raksts ar akanta lapu motīvu. (Francija) 19.gs.¹⁴

Lielās izstādes (*The Great Exhibition*) laikā, kas notika Londonā 1851. gadā, mēbelēs dominēja sīku ziedu mēbeļu drānas un grezni austi zīdi. Ražotāji tiecās savienot kvalitāti ar sarežģītību, un daži raksti bija ļoti smalki detalizēti.¹⁵

Bieži audums izskatās senāks par tā patieso izgatavošanas laiku. Daži Rietumos apdrukātie audumi ir saglabājušies no 18. gadsimta. Bagātīgie audumi, kurus asociējam ar šā laika gadiem, ir pārsvarā izšūti vai austi.

Līdz ar vara plašu un ruļļu drukāšanas tehnikas izgudrošanu, produktivitāte auga straujā tempā. 19. gadsimta sākumā Eiropas fabrikās tika saražots desmitiem tūkstošu metru audumu gadā. Tas bija sākums apdrukāta tekstila masveida ražošanai.¹⁶

19.gadsimta otrajā pusē briti pieredzēja ziedu laikus auduma dizainā – diezgan burtiski, jo lielākā daļa rakstu bija ar ziedu motīvu, kas bija interpretēti saistošā un tēlainā jaunā stilā. Renesanse dominēja Viljama Morisa (*William Morris*) darbos. Viljams Moriss bija rakstu izgatavošanas fenomens, kā arī Mākslas un Amatniecības kustības (*Arts and Crafts Movement*) dibinātājs. Moriss bija ļoti atzīts ne tikai tuvējā apkaimē, bet arī starp Mākslas un Amatniecības dizaineriem un ražotājiem visā valstī. Pamatojoties uz fondiem, kurus izveidoja

---

¹⁴Corpus, C. Evolution of French Textile Design. Sk. internetā (2011.30.03.) <http://french-treasures.blogspot.com/2009/08/evolution-of-french-textile-design.html>

¹⁵ Jackson, Lesley. *Twentieth-Century Pattern Design*. P. 9.,10.

¹⁶ Meller, Susan. Elffers, Joost. *Textile Design. 200 Years of Patterns for Printed Fabric Arranged by Motif, Colour, Period and Design*. P. 21, 24.

Moriss, Mākslas un Amatniecības otrā paaudze – Č. F. E. Voisijs (*C. F. A. Voysey*) un Lindsija Baterfilda (*Lindsay Butterfield*) paplašināja rakstu dizainu robežas aizraujošos jaunos veidos.

Cienīts Eiropā kā *le style anglais*, britu tekstils un tapetes dominēja *fin de siecle* (no franču val. – viena perioda beigās, jauna (labāka) – sākums) izstādēs, žurnālos, interjeros, izraisot plašu rezonansi.¹⁷

Rietumu dizaina māksla pastāvīgi mainās, veidojot jaunus stilus. Visi šie stili tiek atspoguļoti apdrukātā audumā. Dažreiz audumu izveido cilvēki, kuri apzināti meklē iespējas atveidot laiku, kurā dzīvo, piemēram, ambiciozais mākslinieks Frenks Loids Raitis (*Frank Lloyd Wright*) un Viljams Moriss (*William Morris*), vai vairāk uz modi orientētais Pols Poirē (*Paul Poiret*) un Mario Fortunijs (*Mario Fortuny*). Šie dizaineri nereti ir saikne starp apģērbu un tēlotājmākslu. Viņi ir daļa no sava laika mākslas kustības un idejām un atspoguļo tās tekstilā.

No otras puses - tādiem stilu kā bīdermeijers (*Biedermeier* - 1810-1848.g. eklektisks stils, mākslīgi atveido dažādu pagātnes stilu formas; klasicisma buržuāzijas variants) vai psihodēlija nav atpazīstamu personību, kas ar tiem tiktu asociētas, bet ir tāds kā saskaņotības atspulgs vai attiecīgā perioda idejiskā izpratne. Stils var būt vienkāršs un ielu (kā panku), vai izglītoti un rafinēti (kā jūgendstils). Stila periods var ilgt tikai dažus gadus, tad tas kļūst novecojis, vai kā bīdermeijers, kas kļuvis par mēbeļu apdares galveno elementu un ticis ražots tik konsekventi kopš tā sākotnējās parādīšanās, ka nenorāda uz kādu noteiktu laiku.

Tekstila dizains, kā jebkura cita māksla vai jebkāda radošā darbība, atspoguļo laiku. Lai sasniegtu tirgu vai lai tiktu vispār radīts, rakstam kaut kā ir jāatspoguļo attiecīgā perioda garastāvoklis – pat ja tas pats piedalās šī garastāvokļa radīšanā.

Šādi raksti iemieso vēlmju piepildījuma elementus, ko auduma apdrukāšana ļoti brīvi padara iespējamu: izvēlies savu fantāziju no jebkura vēstures laika, un tekstila dizaineri to sasniegs. Šajā ziņā laikmeta auduma dizaini ir kā gigantiska sapņu grāmata, kura gaida savu Freidu.¹⁸

---

¹⁷ Jackson, Lesley. *Twentieth-Century Pattern Design*. P. 8.

¹⁸ Meller, Susan. Elffers, Joost. *Textile Design. 200 Years of Patterns for Printed Fabric Arranged by Motif, Colour, Period and Design*. P. 9.

5. TEKSTILA DIZAINERI

Auduma rūpniecībā, kā jebkurā citā dizaina nozarē, noturēt un pat pārsniegt augstos estētiskos standartus ir dizainera mērķis. Proporcijas, līdzsvars un tekstūra tiek panākta pateicoties dizainera profesionalitātei. Gaumīgs un inovatīvs krāsu lietojums var kļūt par dabisku prasmi, kuru iespējams iegūt studējot un praktizējot.¹⁹

Jau no sākta gala ziedi ir bijuši skaistuma un iedvesmas avots. To neskaitāmās formas – maigās un trauklās - nebeidz iedvesmot un sniegt izaicinājumu māksliniekiem un dizaineriem. Panākumi jebkurā dizaina veidā tiek sasniegti zināšanu un cieņas pret materiāliem, dēļ. Veiksmīga ziedu motīva dizaina būtība nav kādā īpašā ziedu atveides stilā, bet gan dabas formu patiesā izzināšanā.²⁰

Tekstila dizaineri, kuru galvenais iedvesmas avots ir bijuši ziedi, un kuru darbi, pēc autores domām, pauž ziedu izpētes rezultātu ir Viljams Moriss, Č. F. E. Voisijs, Maija Izola un Keta Kidstone.

5.1. Viljams Moriss (1834-1896)

Viljams Moriss un ziedi iet roku rokā; vai tās ir tapetes vai audumi, tajos vienmēr ir ziedi. Meži, koki, ziedi un dārzi Morisam vienmēr ir bijuši pirmajā vietā, un viņa ziedu dizaini ir dekorējuši miljoniem māju.²¹

Definējot skaistumu mākslā kā cilvēka baudas, kuru tas gūst darba radīšanas procesā, rezultātu, ievērojamais britu dzejnieks, dizainers un amatnieks Viljams Moriss lielāko daļu savas dzīves pavadīja entuziastiski izklāstot šo skatījumu caur daudzajiem atraktīvajiem dizainiem.²²

Viljams Moriss ir dzimis Veltomstovā (*Walthamstow*), Londonas ziemeļaustrumos, Anglijā 1834. gada 24. martā. Moriss bija vecākais no pieciem dēliem un trešais vecākais no deviņiem bērniem kopā. Viņa tēvs bija veiksmīgs brokeris, un ģimene dzīvoja turīgi. Viljams Moriss pavadīja idillisku bērnību - jāja pa mežu ar saviem brāļiem un māsām, izgudrojot

---

¹⁹ Yates, Mary, Paul. *Textiles, a handbook for designers*. P. 67.

²⁰ De Jong-Stout, Alisa. Sigur, Hannah. Sandberg, Douglas. Jeanrenaud, Boris. *A Master Guide to the Art of Floral Design*. Singapore: Timeber Press, 2002. P. 11,12.

²¹ Baker, D. The Flowers of William Morris. Sk. internetā (2011.25.03.)
<http://www.morrisociety.org/centenarypublications.html>

²² Morris, William. *William Morris Full-Color Patterns and Designs (Pictorial Archives)*. New York: Dover Publications, 1988. P. 120.

dažādas piedzīvojumu spēles. 1847. gadā idille sabruka, jo nomira Morisa tēvs. Drīz pēc tam viņš tika aizsūtīts prom no mājām, uz skolu, kur viņam neklājās viegli, jo tur bērni bijuši ļoti rupji, kā viņš izteicies: "Zēnu ferma". Tur viņš sāka novērot arhitektūru un dabu.²³

Morisa karjeras trajektorija sākās 1853. gadā Eksetera koledžā Oksfordā, kur viņa plānus stāties baznīcā izmainīja sociālists un mākslas kritiķis Džons Raskins (John Ruskin). Ap to laiku Dž. E. Strīta (*George Edmund Street*) arhitektu birojā viņš satika Filipu Vebu (*Philip Webb*) un tobrīd nedaudz sāka darboties dzejas un mākslas lauciņā. Kamēr viņa draugi uzsāka noteiktas karjeras ceļu, Morisa nodarbošanās joprojām bija neskaidra.²⁴

Viljams Moriss bija gan reālists, gan sapņotājs. Viņš cerēja, ka rakstīšana un māksla, viņa iztēles augļi, palīdzēs aizmukt no modernās civilizācijas viduvējības un netaisnības, kuru viņš necieta. Tikai 19. gadsimta Anglijas eklektiskā un juceklīgā atmosfēra spēja sniegt intelektuālo izaicinājumu un praktiskos līdzekļus, lai panāktu izmaiņas.²⁵

Viņš iebilda pret Viktorijas laika industrializāciju un masu produkciju, kura, viņaprāt, ievada amatniekus nabadzībā un radīja mazvērtīgus, neiedvesmojošus darbus.²⁶ Viņa sauklis vēstīja, ka mākslai ir jābūt „no cilvēka cilvēkam” („*By the people, for the people*”).²⁷ Ideja par sava biznesa uzsākšanu radās tāpēc, ka Lielbritānijā trūka skaista dizaina mēbeļu un interjera iekārtu.²⁸ Moriss bija neapierināts, ka nevar dabūt glītas mēbeles un tekstilu, lai izdekorētu savu māju. Tā viņš nolēma tos radīt pats. Ar draugiem Bērnū – Džounsū (*Burne – Jones*), Roseti (*Rosetti*) un Vebu, viņš dibināja mazu uzņēmumu, kurš vēlāk tika nosaukts par „Moriss un Kompānija” (*Morris and Company*), lai pārdotu produktus, kurus tie dizainēja. Morisa vadībā kompānija drīz vien kļuva pazīstama kā augstas kvalitātes vitrāžu, tapešu tekstila un furnitūras ražotne (visbiežāk ar ziedu vai lapu motīviem). (*sk. 5.1. att.*) Morisu gan satrauca tas, ka šis kvalitatīvais roku darbs bija pārāk dārgs vidusmēra cilvēkiem - tikai bagātie varēja atļauties viņu ražotās preces.²⁹

---

²³ Wilhide, Elizabeth. *William Morris Decor and Design*. New York: Harry N. Abrams, Inc., Publishers, 1991. P. 10, 12.

²⁴ Todd, Pamela. Tubbs, Chris. *William Morris and the Arts and Crafts Home*. Bath: Palazzo Editions Limited, 2005. P. 8.

²⁵ Parry, Linda. *William Morris*. London: Philip Wilson Publishers, 1996. P. 12.

²⁶ Todd, Pamela. Tubbs, Chris. *William Morris and the Arts and Crafts Home*. P. 8.

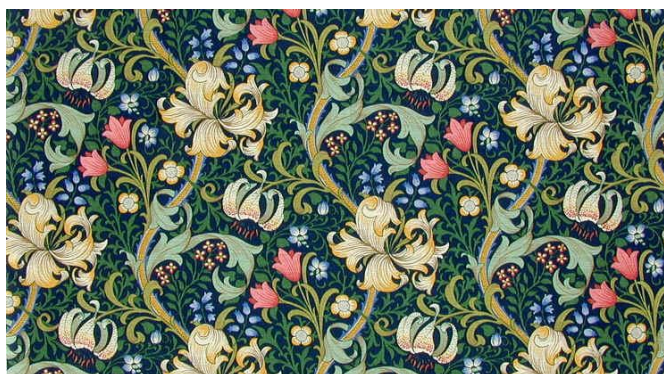
²⁷ Britain Express. William Morris. Sk. internetā (2011.30.03.)

<http://www.britainexpress.com/History/morris.htm>

²⁸ Todd, Pamela. Tubbs, Chris. *William Morris and the Arts and Crafts Home*. P. 8.

²⁹ Britain Express. William Morris. Sk. internetā (2011.30.03.)

<http://www.britainexpress.com/History/morris.htm>

5.1. att., **Auduma raksts ar ziedu un lapu motīvu.** (William Morris) 19. gs.³⁰

Smagi strādājot, Moriss kļuva par vienu no populārākajiem dizaineriem un ražotājiem savā vecumā. Viņš bija arī viens no ietekmīgākajiem 19. gadsimta dizaineriem britu vēsturē vispār.³¹

Viktorijas laika beigu posmā Moriss bija ļoti ietekmīgs arī kā sociālais reformists.³² Ar viņa sociālismu, māksliniecisko izjūtu, dabas mīlestību un cieņu pret amatniecību viņš pavērsa Viktorijas laika Angliju pret izejvielu „progresu”.³³ Viņa paustās idejas par vienkāršības vērtību un individuālā amatnieka svarīgumu ir nozīmīgas arī mūsu modernajā laikmetā.³⁴

Bagātīgas, dabiskas krāsas, dzidri ziedu raksti, gaišas, gaisīgas istabas un vienkāršas koka mēbeles: šos moderno dekoru pamatus, sākotnēji kā Mākslas un Amatniecības kustības radikālus principus, Viljams Moriss pirmoreiz ieviesa Anglijā pirms vairāk nekā gadsimta. Lai gan pārsvarā Moriss zināms ar saviem liela izmēra iespaiddarbiem un vibrējošo krāsu risinājumiem, Moriss savā laikā bija zināms arī pateicoties viņa virzībai uz minimālismu. Viņa balsinātās sienas, vienkāršie grīdas dēļi, vienkāršās *shaker – style* (*wiki.vienkāršas*, kvalitatīvas, funkcionālas) mēbeles pretojās Viktorijas laika galējībām un sniedza viņam iespēju parādīt savus skaistos paklājus, slavenās Viduslaiku tapetes un greznos audumu dizainus.³⁵

---

³⁰ Sk. internetā (2011.03.05.) http://www.fitzdecarts.com/restoration_index.htm

³¹ Parry, Linda. *William Morris*. P. 12.

³² Britain Express. William Morris. Sk. internetā (2011.30.03.)

<http://www.britainexpress.com/History/morris.htm>

³³ Parry, Linda. *William Morris*. P. 6.

³⁴ Britain Express. William Morris. Sk. internetā (2011.30.03.)

<http://www.britainexpress.com/History/morris.htm>

³⁵ William Morris & Co. William Morris. Artist, Philosopher, Poet and Designer. Sk. internetā (2011.30.04.) <http://www.william-morris.co.uk/>

Viljama audumu dizaina stils mainījās līdz ar viņa karjeras attīstību. Viņa smalki izzīmētie ziedi bagātīgi rotāja tekstila virsmu. Tas redzams vairumā Viljama Morisa darbu.³⁶

Daudzi autentiski Morisa ziedu motīva dizaini (sk. 1. pielikumu), dabas iedvesmoti un attēloti mīkstās, brīvi plūstošās formās, mūsdienās ir pieejami gan tapetēs, gan audumos.³⁷

5.2. Čārlzs Frensiss Eneslijs Voisijs (1857 – 1941.)

Č.F.E. Voisijs (*Charles Francis Annesley Voysey*) dzimis 1857.gadā Hesles pilsētā Jorkšīrā skolotāja, kurš kļuva par vikāru, ģimenē. Voisiju izglītoja tēvs (kuram bija vislielākā ietekme viņa dzīvē), un tad īslaicīgi Dalviča (*Dulwich*) koledža. 1874. gadā Voisijs tika nodots apmācībā Dž. P. Sedonam (*J. P. Seddon*); sākotnēji viņš birojā bija kā skolnieks, taču pēc tam līdz 1879. gadam kā asistents. Tad viņš sāka strādāt pie Džordža Dīveja (*George Devey*) par asistentu.³⁸

Voisijs bija vadošais Mākslas un Amatniecības kustības dizaineris un arhitekts. Viņš iespaidojās no jūgendstila kustības.

Kaut arī Voisijam nepatika modernā arhitektūra, viņa stilu raksturoja vēsturisko tradīciju vienkāršība un dabiskums. Viņš ir pazīstams kā auduma, tapešu, mēbeļu un vitrāžu dizaineris. Kā arhitekts viņš ir arī projektējis daudzas lauku mājas.³⁹

Voisijs būtu varējis veidot savu karjeru tikai no rakstu dizainiem vien – viņa prasmīgie tekstila paraugi un sienu pārsegi svaigās, tīrās krāsās atnesa viņam starptautisku piekrišanu. 19. gadsimta 90. gados viņš tika uzskatīts arī par vienu no britu inovatīvākajiem arhitektiem. Mazām lauku mājām, kas bija viņa specializācija, viņš neatbalstīja ornamentu un vēsturisku rotājumu izšķiešanu, kas bija tik mīlēti viktoriāņu vidū, tā vietā paļaujoties uz izteiksmīgām formām un materiāliem. Viņa ietekme uz tā laika arhitektūru nevar tikt pārspīlēta. Kā citi Mākslas un Amatniecības kustības praktiķi, Voisijs ticēja, ka neviena mājas detaļa nav tik mazvērtīga, lai tai netiktu pievērsta arhitekta uzmanība. Viņa daudzpusība bija pārsteidzoša, ietverot visa veida mēbeles, grīdas un sienu pārklājus. Burtiski aiz katra no šiem elementiem –

---

³⁶ Yates, Mary, Paul. *Textiles, a handbook for designers*. P. 38, 39.

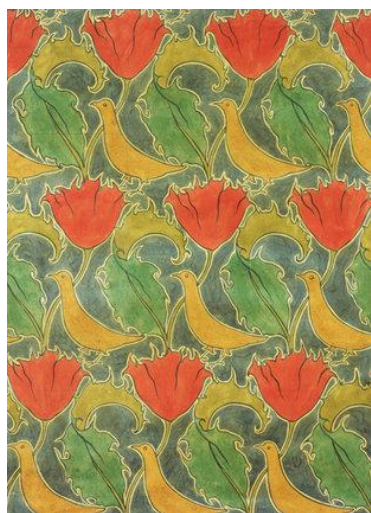
³⁷ William Morris & Co. William Morris. Artist, Philosopher, Poet and Designer. Sk. internetā (2011.30.04.) <http://www.william-morris.co.uk/>

³⁸ Victorian Web Home. C.F.A. Voysey. Sk. internetā (2011.20.03.) <http://www.victorianweb.org/art/design/voysey/index.html>

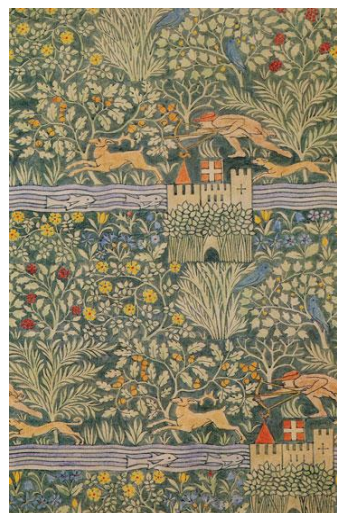
³⁹ A textile lover's diary. Textile designers. C.F.A. Voysey. Sk. internetā (2011.20.03.) <http://belovedlinens.net/textdesign/annesley-voysey.php>

sākot no pakaramā formas līdz jumta līnijas līkumam – slēpjas stingra un neparasta garīga filozofija, kas bieži padara Voisiju atšķirīgu no citiem viņa profesijas pārstāvjiem.

Voisija sarežģīto personību, viņa neparasti kaprīzo humora izjūtu jo sevišķi labi atainoja viņa tapetes un tekstili, kur izpaudās viņa mūža mīlestība uz Anglijas floru un faunu, viņa ticība, ka godpilna dabas novērošana veicinās cilvēces garīgo attīstību.⁴⁰ Lielākajā daļā Voisija darbu tika attēlota ziedu mijiedarbība ar dzīvniekiem. Viņam raksturīgas plūstošas līnijas un atkārtojumu raksti (Sk. att. 5.2.) tomēr ir sastopami arī pavisam atšķirīgi un neparastāki viņa veidoti tekstila dizaini, kuros nav izteikti atkārtojuma raksti, bet ir dažādu motīvu un augu pārbagātība. (Sk. att. 5.3.)

5.2. att., Auduma raksts ar magoni un putnu. (C.F.A. Voysey) 20.gs.⁴¹

5.3. att., Auduma raksts ar medību motīvu. (C.F.A. Voysey) 20.gs.⁴²

Voisijs radīja dažus tā laika izkoptākos tapešu un tekstila dizainus, bet mudināja cilvēkus izvairīties no rakstu lietošanas interjērā. Viņš neizmantoja putekļus krājošās karnīzes savām mājām un pat aproces un atlokus savām jakām un biksēm. Tomēr Voisijam vienkāršs nenozīmēja bez prieka vai mērens.⁴³ Voisija dizainera karjera ilga gandrīz pusgadsimtu. Karjeras plaukumā viņa tekstila un tapešu dizaini bija zināmi visā pasaulē.⁴⁴

⁴⁰ Stewart, O' Donnell, Anne. *C.F.A. Voysey: Architect, Designer, Individualist*. California: Pomegranate Communications, 2011. P. 7.

⁴¹ Sk. internetā (03.05.2011.)

<http://www.vandaprints.com/image/319935/help.php?parentTopicId=4&subTopicId=4>

⁴² Sk. internetā (03.05.2011.)

http://www.achome.co.uk/cfavoysey/index.php?page=fabricdesigns&view=details&title=Textile+design+1919+huntsman&desc=&item=1919_huntsman&subpage=

⁴³ Stewart, O' Donnell, Anne. *C.F.A. Voysey: Architect, Designer, Individualist*. P. 7.

Mūsdienās Voisija tekstila paraugi ir tikpat mīļoti kā viņa dzīves laikā.⁴⁵

5.3. Maija Izola (1927-2001)

Maija Izola (*Maija Isola*) ir dzimusi Rihimaki pilsētā, Somijā 1927. gadā. Viņa studēja mākslu un gleznošanu Helsinku Mākslas skolā no 1946. - 1949. gadam. Maija Izola bija pirmā pilna laika tekstila dizainere, kuru 1949. gadā nolīga *Printex* - somu tekstila kompānija, kuru dibināja Viljo Ratia (*Viljo Ratia*) un, - no kuras izauga *Marimekko* – somu tekstila un apģērbu dizaina uzņēmums. *Marimekko* Maija Izola sāka strādāt 1951. gadā un turpināja turpizainēt audumus līdz pat 1987. gadam. Izola dizainēja krāsainus, abstraktus rakstus, kuri bija populāri daudzās valstīs, tādās kā Amerikas Savienotās Valstis, kur viņa sāka pārdot savus audumus 1959. gadā.⁴⁶

Viņas populārākais dizains *Unikko*, ir kļuvis par *Marimekko* zināmāko darbu. Tajā attēlotas stilizētas magones ar lieliem ziediem. (sk. att. 5.4.) Šis dizains, kuru radījusi Maija

5.4. att. **Stilizētu magoņu auduma dizains.** (*Maija Isola*) 1964.g.⁴⁷

Izola, vairumam cilvēku raisa asociācijas ar *Marimekko*. *Unikko* ziedu raksts pēdējos pāris gados ir atdzimis un kļuvis pat populārāks nekā tas bija tā radīšanas laikā 1964. gadā. Tas

---

⁴⁴ Stewart, O' Donnell, Anne. *C.F.A. Voysey: Architect, Designer, Individualist*. P. 10.

⁴⁵ Stewart, O' Donnell, Anne. *C.F.A. Voysey: Architect, Designer, Individualist*. P. 3.

⁴⁶ A textile lover's diary. Textile designers. Maija Isola. Sk. internetā (2011. 01.04.)

http://belovedlinens.net/textdesign/Maija_isola.html

⁴⁷Sk. internetā (2011.03.05.) <http://www.glamboulevard.com/marimekko-vs-dolce-gabbana-intellectual-property-battle-over-the-cute-finns-trademark-on-their-unikko-textile/3959>

mūsdienās tiek izmantots visa veida produktu dizainā, tai skaitā mobilajos telefonos un televizoros.⁴⁸

Maija Izola bija ļoti universāla un nopietna māksliniece. Viņa interpretēja sava laika notikumus no savas unikālās perspektīvas un paredzēja nākotnes tendences. Viņa ir izveidojusi vairāk nekā 500 dizaina darbu. Sākotnēji viņa darbiem guva iedvesmu no dabas, un pirmie darbi tika radīti caur fotoprocesiem, ar kuriem reāli augi tika projicēti uz ekrāna. Līdz ar dizaineres briedumu viņas dizaini kļuva robustāki un mazāk detalizēti, tajos tika izmantoti lieli krāsu laukumi. Viņas dizainos lielu lomu spēlēja arī neskaitāmie ceļojumi, kuros Izola devās. Viņa pavadīja laiku Dienvidslāvijā, Itālijā un Alžīrijā, apvienojot stilistiskos elementus no šīm dažādajām kultūrām. Šī pasaules pieredze viņai deva plašu paleti, no kuras radīt, un tas ir redzams viņas dizainā.⁴⁹ 1970. gadā Maija Izola rakstīja savai meitai no Parīzes: „*Bon soir, bērns! Es šeit lieliski pavadu laiku. Esmu sākusi strādāt. Atkal, es jūtos tā it kā man nekad nepietiks laika, lai izdarītu kaut kripatiņu no tā visa, ko vēlos. [..] Man bija daudz ziedu kompozīciju, izklātas uz grīdas slapjumā, gaidot, kad tiks paceltas... avīzes visapkārt un ziedi vāzēs uz grīdas dēļiem. Es tos nopirku, lai varētu gleznot Vasarsvētkus. Lielas, tumši sarkanas rozes, mazas, smaržīgas, smieklīgi pūkainas rozā rozes, dzeltenas, oranžas un baltas magones, dažādu purpura toņu pīmulas, melnas tulpes un sīciņas karmīnsarkanas puķes, kuru nosaukumu es nezinu.*”⁵⁰ Šī vēstule liecina, ka ziedi un to atveidošana Maijai Izolai ir bijusi svarīga dzīves sastāvdaļa.

1980. gados Maija Izola sāka radīt tekstila dizainu kopā ar savu meitu Kristīni (*Kristina Isola*). Kopā viņas izveidoja jaunus ziedu motīva audumus, robustus abstraktus rakstus un ornamentālus dizainus, kuri kļuva par *Marimekko* galvenajiem trumpjiem.

Kad māksliniece 2001. gadā nomira, Kristīne Izola turpināja savas mātes tradīcijas, ražojot *Maijas Izolas* klasiskos dizaina darbus jaunās krāsās.⁵¹

---

⁴⁸ Scandinavian design center. Maija Isola. Sk. internetā (2011.01.04.)

<http://www.scandinaviandesigncenter.com/Designers/eur1/8010&currencychanged=1>

⁴⁹ Finnish Designers. Maija Isola Sk. internetā (2011.01.04.) <http://www.finnishdesign.com/finnish-designers/maiya-isola>

⁵⁰ Marimekko. Maija Isola. Sk. internetā (2011.01.04.) <http://www.marimekko.com/who-we-are/designers/maiya-isola>

⁵¹ Finnish Designers. Maija Isola Sk. internetā (2011.01.04.) <http://www.finnishdesign.com/finnish-designers/maiya-isola>

5.4. Keta Kidstone (1958)

Ketas Kidstones (*Cath Kidston*) uzņēmums tika dibināts 1993. gadā, kad dizainere Keta Kidstone atvēra mazu veikaliņu Londonas Holandparkā. Viņa sāka pārdodot modernās klasikas audumus un tapetes, un koši krāsotas mēbeles, kādas viņa ar mīlestību atcerējās no savas bērnības. Viņas gudrā un asprātīgā tradicionālā angļu lauku māju stila pārveidošana drīz vien atnesa viņas veikalam panākumus.

Pakāpeniski Keta sāka veidot pati savus dizainus un preces. Viens no pirmajiem bija apdrukāts gludināmā dēļa audums – praktisks un ar īpatnēju ziedu motīvu.

Uzņēmuma pamatproduktu klāsts nepārtraukti tiek paplašināts, iekļaujot tajā gan daudzpusīgu mēbeļu dizainu, gan sieviešu modi un aksesuārus. 2008. gadā tika uzsākta *Cath Kids brand* - mode bērniem.

Dažādi produkti ar licenci tiek ražoti tādās kompānijās kā *Churchill China* un *Fulton Umbrellas*.

Kidstones mērķis vienmēr ir bijis radīt labas kvalitātes produktus, kas ir pievilcīgi, praktiski un oriģināli, taču par pieņemamu cenu.⁵²

Viena no britu vadošajām un atpazīstamākajām dizainerēm - Keta Kidstone rada nenoliedzami meitenīgas lietas cilvēkiem, kuriem īsti nepatīk meitenīgās lietas. Apvienotās Karalistes tekstila, tapešu, apģērba, virtuves un mājas aksesuāru dizainere ir attīstījusi īpatnēju, modernās klasikas iedvesmotu dizainu ar ziedu un citiem rakstiem, kas ir satriecoši un sievišķīgi.

Viņas dizaini vienlaicīgi šķiet vecmodīgi un brīnumaini moderni.⁵³

Keta Kidstone ir modernizējusi lauku māju estētisko noformējumu. Uzaugusi krāspilnā mājā, pamatīgi iespaidojusies no dekoratīvās rožu apdrukas, viņa ir izvēlējusies izmantot šo dizainu arī 21. gadsimtā.

Kidstone ir izstrādājusi savu stilu, balstoties uz iepriekšējiem veiksmes stāstiem, tādiem kā Lora Ešlija (*Laura Ashley*) – ar viņas tradicionālajiem principiem, tomēr padarījusi to par savu, radot modernās klasikas (*vintage*) veidolu, kas piesaistīja cilvēku uzmanību jau no radīšanas mirkļa.

---

⁵² Cath Kidston. About Us. Sk. internetā (2011.01.04.) <http://www.cathkidston.co.uk/t-about.aspx>

⁵³ Casa Sugar. Designer Spotlight. Cath Kidston. Sk. internetā. (2011.01.04.)

<http://www.casasugar.com/Designer-Spotlight-Cath-Kidston-605821>

Kenzo ziedu dizains, ekscentriskās Vivjēnas Vestvudas (*Vivienne Westwood*) seģenes, neparasti modernās Sīlijas Bērtvelas (*Celia Birtwell*) apdrukas un Pola Smita (*Paul Smith*) untumi - tas viss savā veidā ir bijis iedvesmas avots Kidstones dizainam.⁵⁴

Viņas stilu var saukt par „modernās klasikas eleganci”, „apvalkāto eleganci”, „dīvainu” vai „nostalgisku”, bet nav šaubu, ka Keta Kidstone ir ieņēmusi savu īpatnējo nišu britu dizaina pasaulē. Cilvēkiem patīk, ka Ketas preces ir kvalitatīvi dizainētas un ir ievērojami lētākas nekā viņas sāncenšu piedāvājums. Ketas Kidstones ietilpīgās somas (*sk. att. 5.5.*) ir

5.5. att., Ketas Kidstones dizaina soma. 21. gs.⁵⁵

kļuvušas par ikonisku simbolu 20. gadsimta beigū un 21. gadsimta sākuma britu dizainā.⁵⁶

Šobrīd Ketai Kidstonei ir jau vairāk nekā 41 veikals Apvienotajā Karalistē, divi Īrijas Republikā, vienpadsmit Japānā, viens Kuveitā un trīs Korejā, un viņa joprojām paplašina savu impēriju.

Ketas Kidstones kompānija ir viens no ietekmīgākajiem un oriģinālākajiem dizaina uzņēmumiem, kas Apvienotajā Karalistē pēdējos gados ir radīts.⁵⁷

---

⁵⁴ BBC. Country. The Icons. Cath Kidston. Sk. internetā (2011.01.04.)

<http://www.bbc.co.uk/britishstylegenius/content/21913.shtml>

⁵⁵ Sk. internetā (2011.03.04.) <http://www.cathkidston.co.uk/c-481-carry-all-bags.aspx>

⁵⁶ Designer Britain. Design Profile: Kidston Bags. Sk. internetā (2011.01.04.)

<http://www.englishhall.com/cath-kidston-bags.html>

⁵⁷ Quadrille Publishing. Cath Kidston. Sk. internetā (2011.01.04.) <http://www.quadrille.co.uk/author/cath-kidston/15>

6. MODERNO TEHNOLOĢIJU IETEKME TEKSTILA DIZAINA ATTĪSTĪBĀ

6. 1. Digitālā tekstila apdruka

Digitālās tehnoloģijas maina tekstila dizainu - no tā izveidošanas un atveidošanas metodēm līdz veidiem, kādos tie tiek realizēti. Strādājot digitālajā vidē, dizaineriem tiek sniegtas eksperimentēšanas, izpētes un radīšanas iespējas, tikmēr ražošanas tehnoloģijas piedāvā inovatīvus drukas risinājumus.

Digitālā tekstila apdruka ir salīdzinoši jauna tehnoloģija tekstila un apģērba industrijā, kas sniedz iespēju, tieši no datora, uzdrukāt uz auduma datorizētos tekstila dizaina paraugus vajadzīgajā apjomā bez jebkādam papildus darbībām.⁵⁸

Digitālā tekstila apdruka izauga no reprogrāfiskajām tehnoloģijām, sākotnēji paredzētām papīram - norāžu drukāšanai. Tagad tā piedāvā tās pašas priekšrocības tekstila industrijai, ko digitālās ražotnes piedāvā papīram.⁵⁹ Auduma raksta paraugs tiek sagatavots, izmantojot dizaina programmas, un tad tiek drukāts uz auduma, tāpat kā tas tiek darīts uz papīra. Audumi pirms apdrukāšanas tiek speciāli apstrādāti, lai būtu garantija, ka krāsa iespiežas, kā arī, lai iegūtu plašāku krāsu gammu un kvalitāti. Dažiem tintes veidiem nepieciešama pēcapstrāde, piemēram, tvaicēšana vai termofiksēšana. Pēc tvaicēšanas krāsa parasti kļūst skaidrāka un intensīvāka.⁶⁰

Tekstila apdruka attīstījās lēnāk nekā papīra, jo vajadzēja radīt piemērotas tintes un speciāli konstruētas lielo formātu drukāšanas mašīnas, lai tās būtu pielāgojamas gan austiem, gan elastīgiem audumiem. Lielformāta printera parādīšanās 1998. gadā, tāda kā *Mimaki*, un 2003.gadā industriālā mēroga printeru, kurus ražoja tādas firmas kā *Konica*, *Minolta*, *Reggiani*, *Robustelli* un *Dupont*, parādīšanās nozīmē, ka šobrīd ir potenciāls būtiskām izmaiņām tekstila un modes industrijā. Tintes drukājamo mašīnu ātrums var sākt sacensties ar rotējošo sietspiedi.

Digitālajai drukai ir vismaz četras priekšrocības salīdzinājumā ar tradicionālo druku: dizaina nolasīšanas ātrums uz auduma; spēja drukāt sarežģītu zīmējumu un miljoniem krāsu; iespēja radīt ļoti liela mēroga attēlus; mazāka ietekme uz dabu tehnoloģiskajā procesā. Tradicionālās printēšanas metodes - sietspiede, koka bloki un gravīra - balstās uz procesiem,

---

⁵⁸ Namwamba, Wasike, Grace. *Digital Textile Printing*. Charleston: Book Surge Publishing, 2005. P. 3.

⁵⁹ Bowles, Melanie. Isaac, Ceri. *Digital Textile Design: Portfolio Skills*. P. 7.

⁶⁰ Namwamba, Wasike, Grace. *Digital Textile Printing*. P. 3.

kas darbojas līdzīgi kā trafaretēšana, no sākuma nepieciešams, lai katrai krāsai un attēlam tiktu izgatavots atsevišķs paraugs, un tad katra krāsa atsevišķi pamazām tiek klāta uz tekstila. Jo vairāk krāsu, jo dārgāks un laikietilpīgāks process, tāpēc krāsu skaits ir limitēts praktisku apsvērumu dēļ, bieži ierobežojot dizainera mākslinieciskās izpausmes. Tāpēc tradicionālajā tekstila apdrukā bieži tiek atkārtoti raksta elementi, un netiek izmantoti ļoti liela mēroga attēli, jo dizains ir ierobežots ar attiecīgajiem parauga izmēriem. Digitālajā apdrukā virtuāli nav ierobežojumu attēlu veidiem, tie var tikt precīzi attēloti, izmantojot tintes tehnoloģiju. Tas ir bruģējis ceļu jauniem dizaina stiliem.⁶¹

Līdz ar to galvenā digitālās drukas priekšrocība, salīdzinot ar tradicionālajām tekstila apdruckas metodēm, ir tā, ka var izpildīt mazus pasūtījumus, un iespējams nodrukāt īsā laikā mazu tirāžu vai pat vienu kopiju.⁶²

Vēsturiski iepazīšanās ar jaunu tehnoloģiju parasti nenoved pie tūlītējām izmaiņām dizaina stilā. Sākotnēji dizains jebkādam industriālam pieteikumam turpina sekot vēl iepriekšējo tehnoloģiju ietekmē, piemēram, automašīnas sākotnēji tika dizainētas tā, lai tās būtu līdzīgas zirgu vilktajām karietēm. Pārmaiņas sāk parādīties tikai tad, kad speciālists ir apjautis jauno tehnoloģiju potenciālu un ir apradis ar to. Sublimācijas druka (krāsu tieša injekcija auduma šķiedrās pakļaujot objektus augstam spiedienam un temperatūrai) un iepazīšanās ar tintes tekstila apdrucku nozīmēja, ka tekstila dizaineriem radās iespēja panākt grafiskos dizainerus, izpētot datorizētās dizaina iespējas.

Tādas programmas kā *Adobe Illustrator* un *Adobe Photoshop* tekstila dizaineriem ir kļuvušas par industrijas standartrikiem, sniedzot iespēju strādāt uz vektoriem bāzētiem attēliem, manipulēt ar zīmējumiem un fotogrāfijām un radīt precīzas detaļas un grafiskos efektus. Sākotnējie tekstila dizaina stili, kas radās pēc iepazīšanās ar digitālajiem attēliem, bieži bija datora radīti. Drīzāk tika likts fokuss uz tehnoloģiju veikumu attēlošanu, nevis tehnoloģija izmantota kā rīks izsmalcinātāku vizuālo efektu sasniegšanā. Sakarā ar dizaineru pieaugošo eksperimentēšanu, šobrīd attīstās daudz nobriedušāks digitālā tekstila stils, tiek radīti dizaini, kuri balstās uz *skenētiem* vai fotogrāfētiem objektiem, veicinot *trompe-l'oeil* (acu apmāna) efektu, tāpat kā grafiskie un ilustratīvie stili, kuri ir iespējami, tikai izmantojot datora programmu zīmēšanas un manipulācijas rīkus. Dizaineri arī sākuši kombinēt digitālo druku ar tradicionālajām tehnikām, lai radītu jaunu digitālu amatniecību.

---

⁶¹ Bowles, Melanie. Isaac, Ceri. *Digital Textile Design: Portfolio Skills*. P. 7,12.

⁶² Alvis Butāns. Dupont digitālā iekārta tekstila apdruckāšanai. *Iespiedgrafika*. 2006. 1(33): 46.

6.2. Fotogrāfijas izmantošana tekstila dizainā

Fotogrāfijas izmantošana tekstila dizainā pirmo reizi tika manīta 20. gadsimta 60. un 70. gados, kad pirmoreiz parādījās sublimācijas druka uz augstu polimēru saturoša sintētiska auduma, tāda kā poliesters. Tā kā programmatūras pakas (tādas kā *Adobe Photoshop*), kurās var manipulēt ar attēliem, vēl nebija pieejamas, dizainu veidoja no fotomontāžas vai kolāžas. Tāds ir plaši zināmais „disko” kreklis 20. gadsimta 70. gados.⁶³ (*Sk.att. 6.1.*)

6.1. att., Disko kreklis⁶⁴

Fotoprocesiem ir bijusi revolucionāra ietekme uz tekstila apdruku.⁶⁵ Iespēja manipulēt un transformēt attēlu digitāli, nozīmē, ka fotogrāfijas iekļaušana tekstila dizainā tagad ir daudz draudzīgāka dabai. Audums ienāk dzīvē veidā, kādā papīrs neienāk: tas kustas, atstaro gaismu, bieži ir caurspīdīgs vai ar faktūru. Fotogrāfijas, kuras sagatavotas drukāšanai uz papīra var izraisīt sastingušu un neatbilstošu rezultātu, ja tiek pārnestas uz auduma. Tekstila dizains bieži vien ietver pavisam citu izpratni par attēlu, nekā tas redzams tradicionālajā fotogrāfijā. Uz papīra fotogrāfijas bieži ir iekļautas kā stāstījuma papildinājums, turpretim fotogrāfijas izmantošana tekstila dizainā ir sākusi veidot ļoti savdabīgu stilu, kurā attēls ir smalks vai abstrakts.⁶⁶

---

⁶³ Bowles, Melanie. Isaac, Ceri. *Digital Textile Design: Portfolio Skills*. P. 7,12.

⁶⁴ Sk. internetā (2011.03.04.) http://www.dressthatman.net/blog/2006_01_01_archive.html

⁶⁵ Dickson, C. *Creative Photography for Textile Designers*. Sk. internetā (2011.04.05.)

<http://www.informaworld.com/smpp/content~db=all~content=a906202022>

⁶⁶ Bowles, Melanie. Isaac, Ceri. *Digital Textile Design: Portfolio Skills*. P. 13.

6.3. Termohromatiskās krāsas un UV gaismas aktivizētie motīvi tekstila apdrukā dizainā

Dizains uz ķermeņa, aksesuāriem, drēbēm un mājām palīdz nostiprināt personisko identitāti. Dažādās kultūrās zīmēm un simboliem ir īpašas nozīmes. Var būt dažādi iemesli, kāpēc objekts ir iespiests (uzdrukāts). Tas var pildīt funkciju – pasargāt mājas sienas vai vairot īpašnieka vai mākslinieka statusu. Tikpat labi raksti var būt tīri dekoratīvi, uzlabojot vispārējo dizainu.⁶⁷

Apģērbs, kas klāj ķermeņa virsmu, bieži tiek dēvēts par otro ādu, un tas, kāds ir apģērba audums (arī somas), nereti raksturo pašu valkātāju. Tieši tāpat kā zīmes un simbolus ir viegli dekodēt, tāpat arī motīvus un rakstus var atšifrēt.⁶⁸

20. gadsimta 80. gadu beigās uzņēmums *Generra* iepazīstināja ar apģērba līniju *Hypercolor*, kuras audumam tika izmantotas termohromatiskās krāsas. (Sk. 6.2. att.) Vārds

6.2. att., Termohromatisko krāsu kreklis. 20. gs.⁶⁹

termohromatisks nāk no grieķu vārda *thermos*, kas nozīmē silts, un *chroma*, kas nozīmē krāsa.⁷⁰ Termohromatiskās krāsas (mainās atkarībā no temperatūras izmaiņām) un UV-aktīvie motīvi (ir neredzami tumsā, bet parādās tad, kad pigmenti tajos saskaras ar UV gaismu) mūsdienās ir pieprasīti dizaineru vidū, kuri gatavo audumus vienkāršām drēbēm ar kļiedzošu urbāno stilu.

Modes tekstils mūsdienās attīstās tik strauji, ka sinerģija starp tekstila dizaineriem un tehnoloģiju sola pārveidot moderno cilvēku uz visiem laikiem.

⁶⁷ Mirow, Gregory. *Traditional African Designs*. New York: Dover Publications, 1997. P. 3.

⁶⁸ Quinn, Bradley. *Textile Designers at the cutting edge*. London: Laurence King Publishing, 2009. P. 10-11.

⁶⁹ Sk. internetā (2011.05.05.) <http://www.killahbeez.com/2009/07/16/throwback-thursday-hypercolor/>

⁷⁰ Strickland, J. *Thermochromic Fabric Displays*. Sk. internetā (2011.05.05.) <http://electronics.howstuffworks.com/gadgets/high-tech-gadgets/fabric-display2.htm>

7. TEKSTILA RAŽOŠANAS TEHNOLOĢIJU IZMAIŅAS VIDES AIZSARDZĪBAS KONTEKSTĀ.

Daži dizaineri cenšas radīt nākotnes tekstilu, citi meklē iespējas, kā saudzēt dabu. Miljoniem tonnu tekstila katru gadu tiek atstāti atkritumu poligonos, kas vairākus gadu desmitus sabiedrībai ir bijis noslēpums, līdz tekstila dizaineri sāka pievērsties šai problēmai. Daži nākuši klajā ar metodēm, kā pārstrādāt šos miljonus apģērbu, kuri tiek valkāti vienu sezonu un tad izmesti, sekojot jaunākajām modes tendencēm. Daudzi citi meklē iespējas, kā transformēt nolietotos industriālos audumus, kuri ir ne vien skaisti, bet arī ilgtspējīgi, pārlicinoties, ka procesi, kuri tiek veikti pārstrādājot audumu, samazina ūdens piesārņojumu un ķīmiskos atkritumus.

Viens no veidiem, kā pārstrādāt tekstilu, ir to izārdīt, tādējādi iegūstot pavedienu, no kura aust jaunas drēbes vai segas. Daudziem apģērbiem mūsdienās izmanto reģenerētas un jaunas šķiedras sajaukumu, kā rezultātā tiek radīta lieliska jaukta apģērbu kolekcija. Šķiedras var arī tikt sapresētas, matraču ražošanas vajadzībām.⁷¹

Make-Do-And-Mend ir „zaļā”, informatīvā un dizaina kustība, kas cenšas risināt problēmas, kas rodas modes industrijas rezultātā – apģērbu kalnu krāšanās, pateicoties tam, ka apģērbs tiek valkāts vienu sezonu, jo nākamajā sezonā tas vairs nav modē.⁷² *Make-Do-And-Mend* jau ilgu praktizē prasmīgas sievietes, kas prot apieties ar adatu, un kurām ir dizaina izjūta, lai radītu jaunus tērpus no dažādiem apģērbu pārpalikumiem.⁷³ *Make-Do-And-Mend.org* mājaslapā ir sniegti padomi, kā likt savam apģērbam kalpot ilgāku laiku un kā to pārveidot, lai tas izskatītos kā cits, jauns apģērba gabals.⁷⁴

Dedzība uz ilgtspējīgu tekstilu ir reģenerējusi organiskos materiālus un devusi rezultātus mūsdienu izpausmēs daudzās tradicionālās amatniecībās. Kaut gan mūsdienu mode var tikt savienota ar tehnoloģiju, tā nav šķirta arī no amatniecības prasmēm. Izšūšana, aplikācija, pārļošana un mezglošana šobrīd ir tikpat populāra kā augsto tehnoloģiju apdrukas un elegantie audumi. Mūsdienās šie divi dizaina cikli strādā cieši blakus. Tie atklāj

---

⁷¹ Textile Recycling Association. The Environmental Alternative to Landfill and Incineration. Sk. internetā (2011.05.05.) <http://www.textile-recycling.org.uk/recyclatex.htm#10>

⁷² Make Do and Mend. About. Sk. internetā (2011.05.05.) http://www.make-do-and-mend.org/about_2.html

⁷³ Waste Book Organization. Recycled and Natural Clothes and Textiles. Sk. internetā (2011.05.05.) <http://www.wastebook.org/clothes.htm>

⁷⁴ Make Do and Mend. About. Sk. internetā (2011.05.05.) http://www.make-do-and-mend.org/about_2.html

pārstrādāto resursu ekonomisko un vides vērtību un izrāda cieņu pret amatniecības iemaņām, kas nepieciešamas, lai radītu skaistu tekstilu.⁷⁵

---

⁷⁵ Quinn, Bradley. *Textile Designers at the cutting edge*. P. 10-11.

8. RAKSTA MOTĪVI TEKSTILA DIZAINĀ

Apdrukāti apģērbi norāda uz kādu parādību - ciklu – kas tiek saukts par pārstrādes apli, kurš nosaka tekstila dizaina motīvu nepārtrauktu atgriešanos apļveida ceļā. Nekas nepazūd un neuzrodas ne no kurienes. Var teikt, ka apdrukātam audumam ir laika dimensija. Tātad, mēs varam iztēloties pārstrādes apli kā laika seju, kur visas laika stundas ir redzamas vienlaicīgi, tas ir, pulksteņa rādītājs tikai norāda uz attiecīgo mirkli aplī. Tāpat kā šie rādītāji kustas dažādos ātrumos, motīvi nāk un iet ar dažādiem ritmiem. Daži ir sezonāli - katrs pavasaris nāk ar puķēm un ziema - ar sniegavīriem. Daži motīvi seko paisumiem politikā, vai pārpilnībai un lejupslīdei. Daži parādās reti, daži tiek kaut kur drukāti vienmēr. Nekas nepazūd.

Domājams, ikviens stils ir izgājis cauri šiem divsimt mehāniskās auduma apdrukas gadiem, un motīvi, kas mainījušies šajos stilos, ir neskaitāmi. Daudzi no attēliem ir bijuši uz aizvēsturisko alu sienām, ēģiptiešu hieroglifos, seno grieķu keramikā, pirmskolumbiešu tekstilā, islāma mozaīkās un citur, tāpat uz fabrikās drukātiem audumiem. Konteksts mainās, bet simboli paliek - katra laika mākslinieks sniedz tiem jaunā laika un vietas iezīmes.

Gadiem ejot, simboli iegūst un zaudē nozīmes. Kam tika piešķirts pārdabisks spēks vienā kultūrā, iegūst dekoratīvu nozīmi citā, un - kas reiz bija dekoratīvs, var atkal kļūt pārdabisks. Piemēram, svastika ir eksistējusi daudzās senās kultūrās; tās simbolisms ir variējies, tomēr tā vienmēr ir asociēta ar kaut ko mistisku un pozitīvu. Tā tas bija līdz brīdim, kad tā kļuva par nacistu simbolu.⁷⁶

Tekstila dizaineri visbiežāk izšķir piecas motīvu grupas: ziedu, ģeometriskais, sadzīviskais, etniskais un abstraktais motīvs.

Motīvs, kas ir svarīgākais faktors jebkurā dizainā, nosaka, kurai grupai raksts pieder.⁷⁷

8.1. Ziedu motīvi

Puķes ir radītas, lai iepriecinātu, kaut arī cilvēki nekad nav bijuši to plaukuma mērķis. Atsevišķu ziedu forma, to smalkās krāsu variācijas, tekstūra un smarža domāta, lai piesaistītu kukaiņus un kolibri, apputeksnētājus, kuri ļauj ziediem sevi iemūžināt. Cilvēkus vienmēr ziedi

---

⁷⁶ Meller, Susan. Elffers, Joost. *Textile Design. 200 Years of Patterns for Printed Fabric Arranged by Motif, Colour, Period and Design*. P. 14.

⁷⁷ Jacquie, Wilson. *Handbook of Textile Design. Principles, Processes and Practise*. Cambridge: Woodhead Publishing Limited, 2001. P. 112.

ir valdzinājuši. Pat pirms ziedi ieguva nosaukumus, cilvēki tos nesa uz saviem dārziem un audzēja. Sākotnēji praktiskam nolūkam (medicīnai), bet vēlāk arī dekoratīvam. Pārveidoti jaunos biotopos, loloti, aizsargāti no ganību lopiem, augi plauka un auga.

Rozes, lilijas, īrisi, peonijas, tūtenes un neļķes bija pirmās ornamentālās puķes, ar kurām rotāja Eiropas dārzus.⁷⁸

Ziedi māksliniekiem un amatniekiem ir bijusi viena no populārākajām tēmām visā kultūras attīstības vēsturē. Ar ziedu dizainu tika dekorēta keramika, tekstils un pat ķermeņi. Ir radīta dzeja un simbolisms cilvēku mīļākajiem ziediem. Peonijas, kas ir iecienītākās Austrumos, var redzēt uz rīsu papīra istabas nodalītājiem un laternām. Rozes rotā apsveikumu kartiņas un dāvanu papīru. Pat vienkāršā vijolīte parādās uz antīkajām pastkartēm vai rotaļīgas pavasara kleitas.⁷⁹

Ziedu kategorijā ietilpst viss, kas atrodas puķu dārzā, ieskaitot zāli, bet lauksaimniecības produkti - augļi un dārzeņi - ietilpst sadzīvisko motīvu grupā, tāpat kā rieksti, čiekuri un arī koki. Koku lapas, tāpat kā labība (aplūkota kā zāle) pieskaitāmas pie ziedu kategorijas.

Ziediem, kuri mehāniski printēti uz auduma, ir ironiska vieta šajā ikonogrāfijā. Industriālā revolūcija pārvērta Rietumu pilsētas modernā noskaņā. Tas arī bija punkts, kad no vairuma cilvēku dzīvēm sāka pazust fermas un dārzi. Arvien vairāk auglīgā zeme kļuva par ko tādu, ko apmeklēt nedēļas nogalē vai turēt mazā, prominentā puķu podā pilsētas apartamentos. Kļuva iespējama ar ziedu motīvu apdrukātu audumu masu ražošana. No šīs perspektīvas veroties, ziedi, kuri ietverti apģērbā - plakani pumpuri bez smaržas, ziedēs mūžīgi, lai atgādinātu lielajai urbānajai sabiedrības daļai par dabas mūžīgo dažādību un jutekliskajiem priekiem. No otras puses, tas norādīja, ka ziedi ir pārāk dziļi iesakņojušies cilvēka tēlainajā dzīvē, lai pazustu no tās. 18. gadsimtā (un agrāk) cilvēki valkāja bagātīgi ornamentētas drēbes, pēdējos divos gadsimtos vairumam vīriešu apģērbs ir samērā atturīgs un nedekorēts. Tas nozīmē, ka sievietes vairāk iegādājas apdrukāta auduma apģērbus nekā vīrieši. Varētu teikt, ka jebkurš motīvs ir attiecināms uz abu dzimumu pārstāvjiem, tomēr zieda motīvs apģērbā un mēbeļu izvēlē daudz biežāk novērojams sievietēm nekā vīriešiem. Lai nu kā, gan sievietes, gan vīrieši pērk vairāk vienkāršu apģērbus, nekā audumu ar rakstiem, - vienkāršainu vai ar vienkāršām smalkām līnijām, kas nekad nekļūst vecmodīgs un ir valkājams tik ilgi, cik

---

⁷⁸ Pavord, Anna. Moor, Andrew. Garibaldi, Christopher. *Flower Power: The Meaning of Flowers in Art, 1500 – 2000*. London: Philip Wilson Publishers, 2003. P. 11.

⁷⁹ Irish, S., Lora. *Great Book of Floral Patterns: The Ultimate Design Sourcebook for Artists and Crafters*. Petersburg: Fox Chapel Publishing, 2009. P. 11.

vien apģērbs spēj kalpot. Moderns, ziediem apdrukāts apģērbs netiek valkāts ilgāk par sezonu, tad tas tiek nolikts skapja dziļākajā stūrī. Zināmā mērā tas ir tas, ko mēs saucam par modi – ilūzija, iluzors iespaids, kas piesaista. Tas ir tikpat neizskaidrojami kā tas, ka cilvēki nes mājās ziedus vai dekorē ar tiem savu apģērbu. Ziedu simbolisms ir ļoti sens. Bet to ziedēšana var būt tikpat neilga kā rīta krēsla. Un, tā kā ziedi savā sulīgumā ir tik skaisti un vienlaicīgi arī trausli, tas ir sevišķi poētisks piemērs dzīves bagātībai un iznīcībai vienlaicīgi. Ziedu divkāršais simbolisms arī rāda, ka tie vienmēr atgriezīsies nākamajā gadā. Šajā ziņā reāli ziedi un drukāti ziedi ir līdzīgi – abi ir ziemcieši.⁸⁰

Augu zīmēšana ir sarežģīta, tāpēc daudzi dizaineri pieturas pie zināmām, stilizētām ziedu formām. Ja tiek pētītas, meklētas un atveidotas formas jaunā stilā, mākslinieka zīmēšanas prasme, ja tā virzīta, lai veidotu neierastus tekstila dizainus, tiks novērtēta. Ir svarīgi izstudēt, lai redzētu un saprastu, kā ziedlapas aug no stublāja, kā lapas pievienotas, kādi komponenti veido zieda centru. Tas ir vajadzīgs ne tikai, lai attēlotu reālistiskus rakstus, bet arī stilizētus ziedu motīvus – arī tiem ir jābalstās uz dabas formu izpratni. Variācijas, kas var tikt atvasinātas no viena zieda, ļauj saprast, kāpēc augu formas ir tik populārs dizaina objekts. Strukturālais veids, kādā ziedi aug, sarežģītās organiskās formas, no kādām tie sastāv, un pārsteidzošās krāsu kombinācijas dabiski novērš iespēju, ka tie jebkad būs monotoni. Dizaina stili var kļūt nepopulāri, turpretī dažu augu formu interpretācijas (abstraktas, stilizētas vai reālistiskas) vienmēr būs populāras.⁸¹

Visierastākais un pārdotākais auduma motīvs gan apģērbā, gan mēbelēs jau dažus gadsimtus ir zieda motīvs. Ziedi nav monotoni un tiem nav negatīvas nozīmes. Ziedi var tikt attēloti reālistiski vai stilizēti. Vienalga, kāds dizaina stils ir populārs attiecīgajā laikā, dažādas interpretācijas formas vienmēr būs pamanāmas.⁸²

8.1.1. Rožu motīvs

Tekstila industrijā bagātīgi krāsainie raksti, maigās rožu ziedlapiņas un rožu asie ērkšķi - abi pieskaitāmi pie ziedu motīviem.

Roze ir visiecienītākais zieds no ziedu motīvu vidus. Droši vien tas atspoguļo kolektīvu vēlmi pēc mīlestības un skaistuma, ko roze simbolizē senajā ziedu valodā. No neskaitāmajām

---

⁸⁰ Meller, Susan. Elffers, Joost. *Textile Design. 200 Years of Patterns for Printed Fabric Arranged by Motif, Colour, Period and Design*. P. 27.

⁸¹ Yates, Mary, Paul. *Textiles, a handbook for designers*. P. 38, 39.

⁸² Jacquie, Wilson. *Handbook of Textile Design. Principles, Processes and Practise*. P. 112.

8.1. att., Tjūdorū roze (*Henry Tudor*)15.gs.⁸³.

variācijām daži rožu motīvi ir īpaši ievērojami. Pirmā, labi zināmā, bija Tjūdorū auduma roze (16. gadsimta valdnieku emblēma).(sk. att. 8.1.) Vēlāk šīs plakanās, stilizētās rozēs variācijas ir redzamas Vilijama Morisa un citu Mākslas un Amatniecības kustības dalībnieku izpildījumā. Reālistiskākas ir rozēs, kuras gleznojis franču mākslinieks Pjērs Jozefs Reduts (*Pierre Joseph Redoute*), (sk. att. 8.2) kuram imperatore Džozefīne (*Josephine*) pasūtīja

8.2. att., Reālistiska roze. (*Pierre Joseph Redoute*) 19.gs.⁸⁴

ūdenskrāsu folio no visām viņas dārzā sastopamajām rožu sugām. Rezultāts, publicēts starp 1817. un 1824. gadu, piešķīra Redutam titulu 'Rožu Rafaēls' (*Raphael of the Rose*), un ir iedvesmojis tekstila dizainerus no 19. gadsimta līdz pat mūsdienām. Viszināmākais 20. gadsimta piemērs ir franču modes mākslinieks Pols Porē (*Paul Poiret*), kurš izveidoja ļoti stilizētu rozi kā savu personīgo emblēmu.⁸⁵ (sk. att. 8.3.)

---

⁸³ Sk. internetā (2011.20.03.) <http://slippydog.co.uk/tudor/kingsandqueens/kingsandqueens.htm>

⁸⁴ Sk. internetā (2011.20.03.) http://en.wikipedia.org/wiki/File:Rosa_centifolia_foliacea_17.jpg

⁸⁵ Meller, Susan. Elffers, Joost. *Textile Design. 200 Years of Patterns for Printed Fabric Arranged by Motif, Colour, Period and Design*. P. 114.

8.3. att., **Stilizēta roze** (Paul Poiret) 20.gs.⁸⁶

8.1.2. *Chintz* motīvs

Chintz motīva (*Hindu val.* - krāsains, raibs; *angļu val.* – raiba kokvilnas mēbeļdrāna) pastāvēšana tika fiksēta jau 400 gadus p.m.ē.. Krāsota un apdrukāta auduma attīstības gadsimtu gaitā Indijā (vieta, kur *chintz* motīvs tika pirmo reizi izveidots) šis termins tika izmantots, lai aprakstītu dažādus rakstu veidus. Ziedu motīvi dažādos izkārtojumos tika attēloti īpatnējā stilā, kas kļuva populārs arī Eiropā, sevišķi Francijā un Anglijā.

Mūsdienās ar vārdu *chintz* pārsvarā saprot mājas mēbeļu apdari – palielus ziedu motīvus.⁸⁷ (*sk. att. 8.4.*) Tiek izmantotas piesātinātas, košas krāsas un dinamiski pustoņi, un

8.4. att., ***Chintz* auduma raksts**. (David Easton) 21.gs.⁸⁸

---

⁸⁶ Meller, Susan. Elffers, Joost. *Textile Design. 200 Years of Patterns for Printed Fabric Arranged by Motif, Colour, Period and Design*. P. 114.

⁸⁷ Yates, Mary, Paul. *Textiles, a handbook for designers*. P. 39.

⁸⁸ Sk. internetā (2011.20.03.) <http://thedesignerinsider.blogspot.com/2009/06/chintz-fabrics-have-been-around-since.html>

uzkrītošs kontrasts, piemēram, uz ļoti gaiša fona – balta vai nebalināta - ļoti tumšs raksts. Tiek attēloti vidēja izmēra klājošie ziedu raksti. Populārākās krāsas - ziloņkaula, melns, Burgundijas sarkanais, lakoti sarkans.⁸⁹

Līkumainās, nebeidzamās buķetes, kas bagātīgi klāj zīmējuma plakni, dažreiz saturot simetriskas formas, raksturo arī Viljama Morisa veidotos ziedus 19. gadsimta beigās.⁹⁰

8.1.3. Botāniskais motīvs

Dizainā reālistisks ziedu un augu attēlojums bieži tiek klasificēts kā botānisks. Šeit visas auga daļas ir reālistiski atveidotas - tā, it kā skatītājs acu priekšā redzētu katru auga detaļu, kā botāniskā ilustrācijā.⁹¹ Šie motīvi rakstā var tikt attēloti kā pilnīgi atsevišķi elementi

8.5. att., Botāniskā stila ziedu motīvs (*Elisabeth Blake*) 21.gs⁹²

un pat novietoti atstatus viens no otra. (*sk. 8.5. att.*)

Dabiska ziedu atveidošana gan uz apģērba, gan uz mēbeļu auduma bija ļoti populāra 19. gadsimta otrajā pusē. Tā atspoguļoja bijību pret dabu, kuru propagandēja ietekmīgais angļu mākslas kritiķis Džons Raskins.⁹³

---

⁸⁹ Jacquie, Wilson. *Handbook of Textile Design. Principles, Processes and Practice*. P. 112.

⁹⁰ Yates, Mary, Paul. *Textiles, a handbook for designers*. P. 40.

⁹¹ Yates, Mary, Paul. *Textiles, a handbook for designers*. P. 41.

⁹² Sk. internetā (2011.20.03.) <http://www.soc-botanical-artists.org/members/blake.php>

⁹³ Meller, Susan. Elffers, Joost. *Textile Design. 200 Years of Patterns for Printed Fabric Arranged by Motif, Colour, Period and Design*. P. 46.

8.1.4. Provansas motīvs

Maza izmēra, vienkārši ziedu zīmējumi, kas ir sistemātiski atkārtoti, bieži tiek dēvēti par *Provencal*, par godu Provansai Dienvidfrancijā, kur šāds dizains tika drukāts 18. gadsimtā.⁹⁴ Tas tika radīts iedvesmojoties no skaistajiem austrumnieku rakstiem, kuriem pievienoja

Provansai raksturīgos augus, piemēram, olīves, lavandas, citronus, saulespuķes un citus.⁹⁵

Mūsdienās tas populārs gan apģērbā, gan mēbeļu apdarē. Sākotnēji ar koka blokiem drukātajos dizainos nedaudz nepierastais krāsu lietojums ir daļa no šī dizaina šarma. Bagātīgās krāsas, piemēram, Vedžvuda zilais, okera dzeltenais un magoņu sarkanais, tiek izmantotas kopā, lai radītu dinamiskas kombinācijas. Sīkie ziedu motīvi, kas raksturo šo dizainu (*Sk. 8.6. att.*), ir ļoti regulāri izvietoti, un var būt veidoti kā malas vai līnijas, kas

8.6. att., **Provansas stila auduma raksts** (*Pierre Deux*) 21. gs.⁹⁶

norobežo laukumu.⁹⁷

8.1.4. Jakobīņu motīvs

Jakobīņu izšūšanas tehniku iespaidoja austrumnieku izšūtie un apdrukātie audumi, kuri tika ievesti Anglijā jakobīņu periodā (17. gadsimta pirmajā pusē).

Šī austrumu ietekme, sajaukumā ar Tjūdorū smalko ziedu formu tradīcijām, izveidoja šos īpatnējos motīvus, kuri raksturo jakobīņu izšūtos audumus.

---

⁹⁴ Jacquie, Wilson. *Handbook of Textile Design. Principles, Processes and Practice*. Cambridge: Woodhead Publishing Limited, 2001. P. 112-113.

⁹⁵ Etteniotna. Traditions. Textiles of Provence. Sk. internetā (2011.29.04.)
http://www.polyvore.com/919_traditions_textiles_provence/set?id=5442518

⁹⁶ Sk. internetā (2011.20.03.) <http://www.pierredeux.com/french-country/aubrihoun-fabric>

⁹⁷ Yates, Mary, Paul. *Textiles, a handbook for designers*. P. 41, 43.

Jakobīņu rakstā centrālais parasti ir koka motīvs – austrumnieku dzīvības koks - kurš novietots uz pusapļveidīga paugura. Koks visbiežāk ir pilns ar augļiem un ziediem.

Tas pats austrumu avots, kas ietekmēja jakobīņu rakstu dizainu, ietekmēja arī to krāsu lietojumu. Oriģinālajos jakobīņu izšuvumos dominē zaļā krāsa dažādos toņos – zāles zaļa, pelēkzaļa. Tiek izmantoti arī zilie, brūnie un sārtie toņi. Krāsas nav lietotas dabiskā veidā – lapas zaļas, zieds sārts, - bet izvēlētas brīvi, pēc izvēles. Piemēram, zieds var būt zils ar brūnu viduci, bet lapas zilas ar brūnu stublāju.⁹⁸ (Sk. att. 8.7.)

8.7. att., **Jakobīņu stila auduma raksts.** (Sanderson Roslyn) 21.gs.⁹⁹

Jakobīņu rakstā izmanto piesātinātu krāsu ziedu motīvu uz gaiša fona. Tas cēlies no populārā izšūtā mēbeļu auduma vēlajā Elizabetes un jakobīņu laikā. Sākotnēji jakobīņu raksts veidots kā ģermāņu un flāmu ornamenti, bet mūsdienās tajā parasti tiek attēloti zari vai citi koka elementi, kas akcentēti ar ziedu motīvu.¹⁰⁰

8.1.5. Damasta motīvs.

Ķīnieši bija auduši rakstainus zīda audumus simtiem gadu, pirms tie caur Tuvajiem Austrumiem tika iepazīti Eiropā. Damasts ir abpusēji ornamentāls raksts, kas parasti ir vienkrāsains un sākotnēji tika veidots uz zīda, vilnas vai lina. (sk. 8.8. att.)

---

⁹⁸ Ormesson, Linda. *Jacobean Iron-on Transfer Patterns*. New York: Dover Publications, 1978. P. 3, 4.

⁹⁹ Sk. internetā (2011.25.03.) <http://www.johnlewis.com/230886474/Product.aspx>

¹⁰⁰ Yates, Mary, Paul. *Textiles, a handbook for designers*. P. 41.

8.8. att., **Damasta auduma raksts.** (Itālija) 16. gs.¹⁰¹

Tas savu nosaukumu ieguva par godu Damaskas pilsētai, Sīrijā, kurā šis tekstils pirmo reizi tika radīts.¹⁰²

Apdrukātie atdarinājumi ir ievērojami lētāki šī auduma varianti. Gan apdrukāts, gan austeris damasts tradicionāli tiek izmantots drapērijās un tapsējumos; oriģinālie izstrādājumi savulaik tika izmantoti arī turīgo ļaužu tapetēs. Ierastie damasta dizaini ir veidoti renesanses stilā no liela izmēra regulāri izvietota raksta, kurā attēloti ļoti stilizēti ziedu motīvi.¹⁰³ (Sk. att. 8.9.)

8.9. att., **Damasta auduma raksts.** (Tanya Whelan) 21.gs.¹⁰⁴

---

¹⁰¹ Sk. internetā (2011.04.05.) <http://www.metmuseum.org/toah/works-of-art/46.156.116>

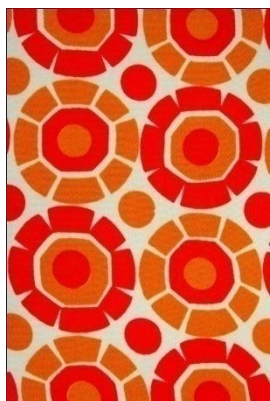
¹⁰² Gillow, John. Sentance, Bryan. *A Visual Guide To Traditional Tehniques. World Textiles.* London: Thames&Hudson, 2005. P. 82.

¹⁰³ Meller, Susan. Elffers, Joost. *Textile Design. 200 Years of Patterns for Printed Fabric Arranged by Motif, Colour, Period and Design.* P. 65.

¹⁰⁴ Sk. internetā (2011.04.05.) <http://www.skyerevefabrics.com/manufacturers/westminster-and-free-spirit/darla/picnic-damask-in-pink>

8.2. Ģeometriskie motīvi

Ģeometriskie motīvi ir atvasināti no jebkādas ģeometriskas formas (apļi, kvadrāti un trīsstūri, pusapļi un ornamenti, spirāles un zvaigznes, punktiņi un rūtis), un tie ir populārākie motīvi tūlīt pēc ziedu motīviem. (Sk. 8.10. att.) Ģeometriskais motīvs var būt vienkāršas

8.10. att., Ģeometrisku motīvu auduma raksts. (Itālija)¹⁰⁵

8.11. att., Ģeometrisks nierīšu auduma raksts. (Merida Meridian)¹⁰⁶

līnijas, kuras izkārtotas uz vienas pamata krāsas. Var iekļaut arī daudz komplicētāku dizainu, piemēram, nierīšu rakstu (*wiki*. - pilītes formas dārzena motīvs, kas cēlies no indiešu un persiešu motīviem) (sk. 8.11. att.), kurš lai gan sākotnēji atvasināts no izliektas lapas formas, bieži tiek stilizēts un nošķirts, lai iegūtu ģeometriskā raksta efektu.¹⁰⁷

Fleur-de-lis arī ir ģeometriskās formas raksts, un kaut arī tas ir cēlies no stilizēta īrisa

8.12. att., Ģeometriskā īrisa auduma raksts. (Robert Kaufman) 21.gs.¹⁰⁸

¹⁰⁵ Sk. internetā (2011.25.04.) <http://www.antiquetextiledesigns.com/images/antique-textile-geometric.jpg>

¹⁰⁶ Sk. internetā (2011.25.04.) <http://stockkeepingunit.wordpress.com/2009/05/26/household-skus-xvi/>

¹⁰⁷ Yates, Mary, Paul. *Textiles, a handbook for designers*. P. 46.

¹⁰⁸ Sk. internetā (25.03.2011.)

http://ameliasquiltshop.com/shop/index.php?main_page=product_info&products_id=84

zieda, reizēm tas ir pārāk attālināts no zieda formas, lai tiktu dēvēts par ziedu motīvu. (sk. 8.12. att.)

Groza pinums ir ģeometrisks, līdz mākslinieks to pārvērš par grozu.

Vienalga, vai kā kārtīgi sešstūri vai vizuāli elektriski kā optiski izlocītas līnijas, ģeometriskie motīvi vienmēr ir pastāvējuši, un laika gaitā tie ir ieguvuši noteiktas asociācijas. Piemēram, ir grūti skatīties uz trīsstūra dizainu bez tā asociēšanas ar ēģiptiešu piramīdām, kaut vai tikai zemapziņā. Un tā - saistība ar piramīdām savieno šo formu ar nemirstību un mūžību.

Dažādās simboliskās ģeometrisko motīvu nozīmes bieži ir novecojušas, un lielākā daļa cilvēku, visdrīzāk, nedomā par to nozīmi, kad tie skatās uz drēbēm. Ģeometriskajiem motīviem joprojām tiek pievērsta liela uzmanība. Aplis ir populārākais no ģeometriskajiem motīviem.¹⁰⁹

Ģeometriskā struktūra var tikt izmantota arī kā karkass vai fons citam rakstam. Piemēram, vienkāršs režģu tipa raksts veido efektīvu pamatu, kuram tekstila dizainers var pievienot dekoratīvus elementus. Viljama Morisa pirmais tapešu dizains bija „*Trellis*” (angļu val. – režģis), raksts, kurš radīts iedvesmojoties no rožu režģa, kurš atradās Morisa Bekslīhetas (Londonas priekšpilsēta) mājas dārzā.¹¹⁰ (Sk. 8.13. att.)

8.13. att., Režģa tipa auduma raksts. (William Morris) 19.gs.¹¹¹

---

¹⁰⁹ Meller, Susan. Elffers, Joost. *Textile Design. 200 Years of Patterns for Printed Fabric Arranged by Motif, Colour, Period and Design*. P. 138.

¹¹⁰ Sian, Evans. *Pattern Design. Period Design Source Book*. London: National Trust Books, 2008. P. 6.

¹¹¹ Sk. internetā (2011.04.25.) <http://thetextileblog.blogspot.com/2010/04/william-morris-and-trellis-wallpaper.html>

8.3. Sadzīviskie motīvi

Dizains, kurā rakstu veido, izmantojot attēlu ar atpazīstamu objektu, tiek saukts par sadzīvisko motīvu vai Eiropā – par figurālo.¹¹²

19. gadsimtā tekstila ražotāji sāka apdrukāt audumus ar visiem zināmiem attēliem, tai skaitā, - ar augu un dzīvnieku attēliem. Šis paradums turpinājās 20. gadsimtā, kad sadzīvisko motīvu attēlošana uz auduma sāka veidoties jauns piegājiens.¹¹³

Sadzīviskajos motīvos ietilpst, piemēram, uz auduma attēloti zīmuļi, gliemežvāki un pat cilvēki. Tie var tikt orientēti uz jebkuru tirgus segmentu; juvenīlie raksti, kas dizainēti bērnu produktiem, bieži pieskaitāmi pie sadzīviskajiem. (Sk. 8.14. att.) Vai tie ir klauni, baloni,

8.14. att., **Juvenīlais auduma raksts.** (Mary Blair) 21.gs.¹¹⁴

automašīnas, vai kāds cits populārs motīvs, tie parasti attēloti biežām līnijām un košām krāsām.¹¹⁵

Sadzīviskajos rakstos redzams objektu vai situāciju attēlojums. Šajos dizainos mākslinieka inspirācija, kamēr tā nav rūpīgi izpētīta, ne vienmēr uzreiz ir skaidra, piemēram, kāda tapešu sērija tika bāzēta uz Edītes Piafas (*Edith Piaf*) dziesmu tekstiem. Citu mākslinieku dizains ir balstīts uz grāmatām, filmām un pat ainavām. Daži no šī tipa rakstiem izklāsta stāstu bez vārdiem vai pauž savu redzējumu uz lietām.¹¹⁶

Tomēr tam nav jābūt precīzam pasaules attēlojumam. Var tikt attēlota gan konkrēta aina - dabas vai pilsētas ainava, gan motīvi, izņemti no to dabiskās vides un ielikti kādā no formālajiem auduma dizaina izkārtojumiem – precīzā tīklojumā vai līnijās, vai izsvaidīti

---

¹¹² Yates, Mary, Paul. *Textiles, a handbook for designers*. P. 45, 46.

¹¹³ All People Quilt. History of Conversational Prints. Sk. internetā (2011.02.05.)

http://www.allpeoplequilt.com/techniques/basics/conversation-prints_ss1.html

¹¹⁴ Sk. internetā (2011.20.03.) <http://www.trueup.net/2009/fabrics-2009/mary-blair-esque/>

¹¹⁵ Yates, Mary, Paul. *Textiles, a handbook for designers*. P. 46.

¹¹⁶ Drusilla, Cole. *Patterns: New Surface Design*. London: Laurence King Publishing, 2007. P. 8.

pamīšus. Sadzīvīskie motīvi vairāk piesaista uzmanību nekā ģeometriskie vai ziedu motīvi. Audumam uzdrukāts gleznojuma tipa attēls, fotogrāfija un pat arhitektūras paraugi var tikt pieskaitīti pie sadzīvīskajiem. Arī vienkāršākai apdrukai, piemēram, klauniem, ir pietiekami interesants raksturs un humora iezīmes, lai šādi apdrukāts apģērbs kļūtu par telpā esošo cilvēku sarunas tematu.

Sadzīvīskie motīvi tiek saukti arī par notikumu motīviem, pateicoties to viegli identificējamiem attēliem, kas tiek pakļauti cilvēku mainīgajiem garastāvokļiem daudz vairāk nekā neitrālāki motīvi. Šajā grupā ietilpst arī piemiņas dizaini – apdruka, kas izveidota par godu kādam īpašam notikumam – no vēlēšanām līdz kronēšanai, sporta sacensībām, vēsturiskām gada dienām un tehnoloģiju progresam. Šādi dizaini ir īslaicīgi notikumi, pēc tiem tirgū zūd pieprasījums, tiklīdz notikums, kam par godu tas tika veidots, ir beidzies. Tomēr tie var atgūt savu vērtību kā kolekcionēšanas objekti.

Daži no mūsdienu ienesīgākajiem rakstiem pieder pie relatīvi jauna veida sadzīvīskajiem rakstiem - licencētiem motīviem. Līdz 20. gadsimtam dizainers varēja aizņemt attēlu pēc paša vēlēšanās praktiski no jebkura vēstures avota. Maksa par motīvu izmantošanu ir inovācija, kāda iepriekš nebija. Visbiežāk tiek pirktas licence multiplikāciju varoņu motīviem, piemēram, Mikipelei (*Mickey Mouse*).

Sadzīvīskie motīvi ir tikpat seni kā jebkura cita motīvu grupa, kas mehāniski drukāta – tie tiek veidoti kopš drukāšanas pirmsākumiem. Starp senākajiem piemēriem ir *toiles* (*no franču val.* - drāna vai audekls, materiāls uz kura gleznot), liela mēroga gleznojumi, kas izskatījās kā atkārtotā salikti smalki gravējumi.¹¹⁷ (Sk. 8.15. att.)

8.15. att., Gravējuma tipa auduma raksts (*Draughtsman J-B Huet*) 18.gs.¹¹⁸

---

¹¹⁷ Meller, Susan. Elffers, Joost. *Textile Design. 200 Years of Patterns for Printed Fabric Arranged by Motif, Colour, Period and Design*. P. 246.

¹¹⁸ Sk. internetā (13.03.2011.) <http://www.boutiquesdemusees.fr/en/shop/products/details/1189-set-of-2-cloth-napkins-toile-de-jouy.html>

8.4. Etniskie motīvi

Etnisko motīvu tekstilā ir raksti, kurus iedvesmojuši tradicionālie zīmējumi no dažādu nāciju kultūrām – āfrikāņu, dienvidamerikāņu, indiešu u.c.¹¹⁹ (Sk. 8.16. att.)

8.16. att., Āfrikāņu motīvu auduma raksts. 21.gs.¹²⁰

Eiropieši tirgojās ar valstīm, kas tagad tiek sauktas par Trešās Pasaules valstīm (Tuvie Austrumi, Dienvidāzija, Latīņamerika, Āfrika un Okeānija), vēl ilgi pirms mehāniskās drukas izgudrošanas, un audums vienmēr bijis galvenais apmaiņas elements. Bet industriālā revolūcija dramatiski izmainīja šo valstu attiecību līdzsvaru. Tā ne tikai apgādāja Rietumus ar spēcīgākajiem kara ieročiem, bet arī izraisīja negausīgu pieprasījumu pēc neapstrādātiem materiāliem, lai tos pārvērstu tirdzniecības precēs. Līdz ar Eiropas fabriku skaita un to efektivitātes pieaugumu, ražojot vairāk nekā jebkad, radās arī pieprasījums pēc jauna tirgus segmenta. Neindustrializētā pasaule piedāvāja abus – izejvielas un tirgu.

19.gadsimta koloniālisms bija atkarīgs no šīs tehnoloģiskās nevienlīdzības starp abām pusēm. Tā kā Rietumi bija noteicēji šajās tirdzniecības attiecībās, tad viņiem bija jāražo preces, kuras kolonizēto valstu ļaudis bija gatavi pirkt. Tāpēc daudzi etniskie motīvi, piemēram, indiešu, ir eiropiešu interpretācija par tiem. Rezultāts bieži vien bija fascinējošs – ne īsti indiešu, ne eiropiešu. Mūsdienu Āfrikas pilsētas apmeklētājs uz ielām var redzēt valkājam daudzus Rietumu stila apģērbus un var žēloties, ka ir palaidis garām kaut ko tradicionālāku; bet tradicionālais ļoti iespējams ražots un apdrukāts Rietumos.

Etniskās modes, kas ir jebkurš raksts vai stils ar ārzemniecisku vai eksotisku sajūtu – Rietumu dizainā nāk un iet.¹²¹

¹¹⁹ Jacquie, Wilson. *Handbook of Textile Design. Principles, Processes and Practise*. P. 113.

¹²⁰ Sk. internetā (2011.05.05.)

7.5. Abstraktie motīvi

Ir svarīgi atcerēties, ka abstrakto rakstu jēdziens un dizains nav 20. gadsimta izgudrojums, bet dažādās formās ir lietots jau kopš rakstu rašanās agrīnajās kultūrās. Tas nozīmē, ka tekstila industrijas laikā abstraktie raksti bieži konkurēja ar dažādām reālistiskām atveides formām tekstila dizainā.¹²²

Abstraktajiem motīviem ir ļoti neliela vai arī nemaz nav atsauce uz kādu reālu objektu. Šie motīvi rodas iespaidu rezultātā,- un pauž daudz lielāku brīvību,- nekā ģeometriskajos motīvos. Šis dizaina veids tiek izmantots modernajā dizainā.¹²³

Par abstraktu tiek uzskatīts jebkāds nefigurāls raksts - galvenās iezīmes ir krāsa un forma.¹²⁴ (Sk. att. 8.17.)

8.17. att., Abstrakto motīvu auduma raksts. 21. gs.¹²⁵

Audumu rakstos vienmēr ir bijusi abstrakcija. Dizaineri zina, ka abstrakcija būtībā ir vienkārši dekoratīva.¹²⁶

---

¹²¹ Meller, Susan. Elffers, Joost. *Textile Design. 200 Years of Patterns for Printed Fabric Arranged by Motif, Colour, Period and Design*. P. 358.

¹²² The textile blog. Abstract patterns of 1900. Sk. internetā (2011.03.05.)
<http://thetextileblog.blogspot.com/2009/05/abstract-patterns-of-1900.html>

¹²³ Shakeela, Shaik, S. Padma, A. Traditional Textiles. Sk. internetā (2011.30.04.)
<http://bieap.gov.in/traditionaltextiles.pdf>

¹²⁴ Jacquie, Wilson. *Handbook of Textile Design. Principles, Processes and Practise*. P. 113.

¹²⁵ Sk. internetā (2011.07.05.) <http://www.pinkasparagus.com/tag/textile-design/page/2>

¹²⁶ Meller, Susan. Elffers, Joost. *Textile Design. 200 Years of Patterns for Printed Fabric Arranged by Motif, Colour, Period and Design*. P. 138.

9. AUDUMA RAKSTU IZKĀRTOJUMA STILI

Tekstila dizaina tipi var būt sadalīti ne tikai pēc motīva vai raksta stila, bet arī pēc to izkārtojuma. Vārds *izkārtojums* attiecas uz motīvu izvietojumu darba plaknē - vai tie ir plaši izkārtoti vai cieši, noteiktā kārtībā vai nejauši, vai rindās, kas veido svītras.¹²⁷

Atšķirībā no gleznojuma vai zīmējuma, kas ir tapis, domājot par tā robežām vai malām, elementi tekstila dizainā pārsvarā ir dizainēti, domājot tikai par to savstarpējo saskaņu. Šeit nav robežu, jo, kad raksts tiek drukāts, tas audumā turpinās vairāku metru garumā.

Atkartojumā motīviem nav jābūt vienmērīgos attālumos, galvenais, lai tie veiksmīgi saskaņotos savā starpā. Izsmalcinātas motīvu un laukumu atšķirības padara dizainu interesantu.¹²⁸

9.1. Neregulārais raksts (*Tossed patterns*)

Neregulārais raksts sastāv no motīviem, kuri neatkārtojas regulāros izmērītos intervālos viena dizaina atkārtojuma ietvaros.¹²⁹ (sk. 9.1. att.)

9.1. att., Neregulārais auduma raksts. (Nancy Halvorsen) 21. gs.¹³⁰

Neregulārais auduma raksts ir universālāks kā regulārie raksti. Šajā rakstā ir objekti vai formas (bieži vien ģeometriskas), kas atkārtojumā ir izvietotas dažādos virzienos – horizontāli, vertikāli, slīpi.¹³¹

---

¹²⁷ Meller, Susan. Elffers, Joost. *Textile Design. 200 Years of Patterns for Printed Fabric Arranged by Motif, Colour, Period and Design*. P. 20.

¹²⁸ Yates, Mary, Paul. *Textiles, a handbook for designers*. P. 55.

¹²⁹ Yates, Mary, Paul. *Textiles, a handbook for designers*. P. 56.

¹³⁰ Sk. internetā (2011.12. 04.)

http://www.quiltnutsandbolts.com/index.php?main_page=product_info&products_id=539

Tas ir tā it kā zīmējums būtu uzlikts un auduma pavisam nejauši. Šādi raksti var būt izvietoti ar pamata laukumiem starp motīviem, vai salikti tā, ka motīvi saskaras un pamatu gandrīz nevar redzēt.¹³²

9.2. Klājošais raksts (*All-over design*)

Līdzīgi kā neregulārajā rakstā, arī klājošajā dizainā tiek izmantoti līdzsvaroti motīvi, kas tiek atkārtoti neregulāros attālumos. Atšķirība ir tā, ka motīvi ir savā veidā vienoti, veidojot tīklu, kas klāj visu zīmējuma plakni. Klājošais raksts ir tipisks Viljama Morisa un jakobiņu periodā. Šie dizaini iezīmē izsmalcinātu, izpušķotu ziedu tipa motīvus, kas aug un liecas pa visu zīmējuma plakni.¹³³ (Sk. 9.2. att.)

9.2. att., Klājošais auduma raksts. (William Morris) 19.gs.¹³⁴

Sjūzenas Melleras (*Susan Meller*) un Džūsta Elfera (*Joost Elfer*) gāmatā *Textile Design. 200 Years of Patterns for Printed Fabric Arranged by Motif, Colour, Period and Design* klājošais dizains tiek raksturots nedaudz citādāk: „Tas ir formāls tīklveida un diagonāļu izkārtojums. Tam mēdz būt statistiska konstrukcija. Tas šķiet pretējs ziedlapiņu un lapu trauslajām, botāniskajām līnijām – tomēr, kad motīvs ir pietiekami stilizēts un vienkāršots, organizēta atkārtošana zīmējumā kļūst aktīvāka nekā pašu ziedu forma.”¹³⁵

---

¹³¹ Article base. Railroaded, Regular or Tossed Fabric Patterns. Sk. internetā (2011.03.05.) <http://www.articlesbase.com/interior-design-articles/railroaded-regular-or-tossed-fabric-pattern-which-is-it-595324.html>

¹³² Jacquie, Wilson. *Handbook of Textile Design. Principles, Processes and Practise*. P. 114.

¹³³ Yates, Mary, Paul. *Textiles, a handbook for designers*. P. 55, 56.

¹³⁴ Sk. internetā (2011.10.03.) <http://www.creativequiltkits.com/berry-birds-and-irises-william-morris-by-fabric-freedom.html>

¹³⁵ Meller, Susan. Elffers, Joost. *Textile Design. 200 Years of Patterns for Printed Fabric Arranged by Motif, Colour, Period and Design*. P. 34.

9.3. Regulārais raksts (*Foulard*)

Regulārais raksts sastāv no sīkiem motīviem, kas atkārtoti tieši zem un pa diagonāli viens no otra vienādos attālumos.¹³⁶ (*Sk. 9.3. att.*)

9.3. att., Regulārais auduma raksts. 21.gs.¹³⁷

Vārds *foulard* nāk no franču vārda, ar kuru apzīmē zīda vai viskozes šalli vai kaklasaiti, kuras bieži tika apdrukātas ar šo rakstu. Šāda tipa dizaini tiek saukti arī par tīklveida rakstiem, jo tie izskatās tā it kā būtu uzlikti uz neredzama tīkla. Punktotie audumi (auduma raksts, kurā attēloti ar krāsu pildīti punkti), piemēram, arī ir pieskaitāmi pie šī tipa.¹³⁸

9.4. Sīpolveida formas raksts (*Ogees*)

Sīpolveida formas raksts kādreiz bija ļoti populārs, tomēr mūsdienās lietots reti (izņemot tapetēs).¹³⁹ Tajā tiek izmantots simetrisks sīpola formas motīvu izkārtojums. Tas redzams daudzos Viljama Morisa darbos.¹⁴⁰ (*sk. 9.4. att.*)

---

¹³⁶ Jacquie, Wilson. *Handbook of Textile Design. Principles, Processes and Practise*. P. 114.

¹³⁷ Sk. internetā (2011.09.03.) <http://www.hancocks-paducah.com/Item--i-MF-2880-111>

¹³⁸ Yates, Mary, Paul. *Textiles, a handbook for designers*. P. 56, 57.

¹³⁹ Yates, Mary, Paul. *Textiles, a handbook for designers*. P. 57, 58.

¹⁴⁰ Jacquie, Wilson. *Handbook of Textile Design. Principles, Processes and Practise*. P. 114.

9.4. att., **Sīpolveida auduma raksts.** (*William Morris*) 19.gs.¹⁴¹

Šajā raksta variantā gandrīz vienmēr ir ziedu formas, tāpat kā urnās un vāzēs - putnu motīvi. Tapešu dizains šajā izkārtojumā gandrīz vienmēr ir vienkrāsains ar kontrastējošu fonu.¹⁴²

9.5. Joslu raksts (*Stripes*)

Horizontāli līniju raksti tiek saukti par *Bayaderes*. Šis nav tikai ģeometrisku joslu izkārtojums, kas sastāv no taisnām līnijām, bet tajā var tikt attēlots jebkura motīva veids, kas

9.5. att., **Joslu auduma raksts.** 21. gs.¹⁴³

izvietots horizontālā formātā. (*Sk. 9.5. att.*) Atšķirībā no vertikālajām līnijām, *bayadere* ir iespējams drukāt jebkādā tehnikā. Vertikālas līnijas nav īsti piemērotas gludajai sietspidei (*flat-bed screen printing*), jo ir sarežģīti drukāšanas procesā atbilstoši savienot līnijas no viena

---

¹⁴¹ Sk. internetā (2011.03.04.) http://textilecollection.wisc.edu/inspiration_articles/william_morris.html

¹⁴² Yates, Mary, Paul. *Textiles, a handbook for designers*. P. 58, 59.

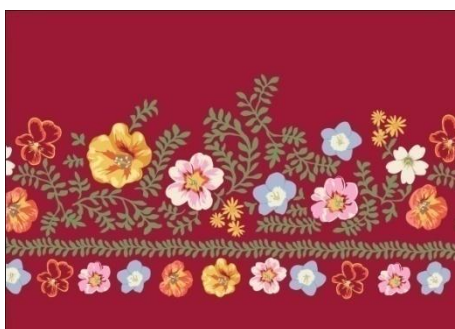
¹⁴³ Sk. internetā (2011.03.04.) <http://www.onlinecurtainfabrics.com/fabrics-details.asp?productID=17493838072&ID=14544>

sieta uz otru.¹⁴⁴ Diagonālās līnijas parasti tiek drukātas no kreisā apakšējā stūra uz labo augšējo 45 grādu leņķī. Tas tāpēc, lai atvieglotu dizaina saskaņošanu, kad jāsavieno pa gabaliem.¹⁴⁵

9.6. Apmales raksts (*Borders*)

Apmaļu veidošana, iespējams, ir vecākais dekorēšanas veids. Tas tika izveidots, izvietojot ornamentus blakus vienu otram horizontālās vai vertikālās līnijās.¹⁴⁶

Apmales raksts ir fokusēts gar auduma eģi. Šos rakstus izmanto apģērbā, lai rotātu, piemēram, kleitas vīles vai drapērijas un gultas pārklāja malas.¹⁴⁷ (*Sk. 9.6. att.*)

9.6. att., **Apmales auduma raksts.** (*Patrick Kean*) 21. gs.¹⁴⁸

Apmales ir spēcīgi dizaina elementi, kas pievērš sev uzmanību. Apdrukātas apmales atstāj stingru, atmiņā paliekošu iespaidu, bet apģērbu ražotājiem nepatīk limiti, kādus tās uzliek auduma nogriešanā. Ja, piemēram, kleita ir pārāk gara, to saīsināt, neapdraudot apmali, bieži vien ir sarežģīti.¹⁴⁹

---

¹⁴⁴ Yates, Mary, Paul. *Textiles, a handbook for designers*. P. 59.

¹⁴⁵ Jacquie, Wilson. *Handbook of Textile Design. Principles, Processes and Practise*. P. 114.

¹⁴⁶ Jerstop, Karin. Kohlmark, Eva. *The textile design book*. London: A & C Black Publishers, 2000. P.57.

¹⁴⁷ Yates, Mary, Paul. *Textiles, a handbook for designers*. P. 59.

¹⁴⁸ Sk. internetā (2011.15.04.) <http://www.hollyhendersonconsulting.com/1231/index.album/border-1?i=5>

¹⁴⁹ Meller, Susan. Elffers, Joost. *Textile Design. 200 Years of Patterns for Printed Fabric Arranged by Motif, Colour, Period and Design*. P. 44.

EMPĪRISKAIS PĒTĪJUMS

Pētījuma apraksts

Pētījuma priekšmets ir tekstila dizainā izmantotais ziedu motīvs un tā atspoguļošanas tendences pasaulē 2011. gada pavasara/vasaras sezonā.

Pētījuma hipotētiskais jautājums ir: Vai pastāv vienota koncepcija ziedu motīva izmantošanā tekstila dizainā pasaules modes tendencēs 2011. gada pavasara vasaras kolekcijās, un vai šīs modes tendences sakrīt ar Latvijas sieviešu vēlmēm?

Pētījuma mērķis ir noskaidrot, kādas ir 2011. gada pavasara/vasaras ziedu motīvu tendences tekstila dizainā pasaulē – kādas krāsas, stils, izkārtojums tiek pielietots, un vai tās sakrīt ar sieviešu vēlmēm Latvijā.

Pētījumā tiek veikta ilustratīvo materiālu analīze un auduma somu potenciālo klientu (sieviešu) anketēšana un iegūto datu apkopošana.

Aptaujai sievietes (kopā viens simts) tiek izvēlētas pēc nejaušības principa, un anketas tiek izsūtītas un aizpildītas internetā.

Pētījumā izmantotie piecdesmit piemēri ir no divpadsmit pasaulē atzītu modes zīmolu 2011. gada pavasara/vasaras R-T-W (angļu val. *ready-to-wear* - gatavs valkāšanai) kolekcijām. Pēc to analizēšanas un apkopošanas tiek noskaidrotas ziedu atveides tendences tekstila dizainā šajā sezonā.

Anketas piemērs

1. Vai atbalstāt plastmasas iepirkumu maisiņu aizstāšanu ar ilglaicīgi lietojamām auduma iepirkumu somām?
  - a. Jā
  - b. Nē
2. Kas, Jūsaprāt, ir noteicošais faktors auduma iepirkumu somas izvēlē?
  - a. Ietilpība
  - b. Somas forma
  - c. Tekstila dizains
  - d. Viss kopā
3. Vai uzskatāt, ka ziedu motīvs somu dizainā ir moderns un aktuāls?

- a. Jā
  - b. Nē
4. Kādus ziedus Jūs vēlētos redzēt 2011. gada pavasara/vasaras somu tekstila dizainā?
- a. Internacionālus ziedus (rozes, neļķes, magones u. tml.)
  - b. Latvijas pļavās sastopamos ziedus (silpurenes, gaiļbiksītes, dzegužkurpītes u. tml.)
5. Kāds ziedu atveidojums somu audumā Jums labāk patiktu?
- a. Reālistisks
  - b. Stilizēts
6. Kāds ziedu izkārtojums būtu vēlams somu tekstila dizainā?
- a. Ziedi izvietoti kā dekors (piemēram, zieds somas sīnā)
  - b. Maigi, neuzkrītoši ziediņi, vienmērīgi izvietoti pa visu audumu
  - c. Lieli, koši ziedi, kas izvietoti neregulāri
  - d. Cits variants.....
7. Kādas krāsas Jūs vislabrātāk gribētu redzēt somu auduma dizainā 2011. gada pavasara/ vasaras kolekcijā?
- a. Spilgtas, košas
  - b. Maigas, pasteltoņu
  - c. Gan košas, gan pasteltoņu
  - d. Cits variants .....

Pasaulē populāro zīmolu tekstila dizaina analīze

Pētījumā tiek veikta divpadsmit pasauleslaveni zīmolu 2011. gada pavasara/vasaras *R-T-W* tērpu kolekciju tekstila dizainu, kuros izmantots zieda motīvs, analīze. Tā kā tekstila dizainu raksturo tādi elementi kā izmantotais motīvs, tā stils, motīvu izkārtojums un izmantotās krāsas, tad pēc šiem kritērijiem pētījumā sniegtie paraugi arī tiek analizēti.

1. Autors: Oskars de la Renta (*Oscar de la Renta*).¹⁵⁰
2. Zieda motīvs: Neļķe.
3. Attēlošanas stils: Reālistisks ziedu attēlojums.
4. Izkārtojuma princips: Neregulārs.
5. Krāsa: Sarkans, zaļš (kontrastējošās pretkrāsas) uz balta fona.

1. Autors: Oskars de la Renta (*Oscar de la Renta*).¹⁵¹
2. Zieda motīvs: Nezināms.
3. Attēlošanas stils: Stilizēts ziedu attēlojums stilā.
4. Izkārtojuma princips: Klājošs.
5. Krāsa: Dažādu toņu sarkans, zaļš uz balta fona.

---

¹⁵⁰ Sk. internetā (03. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/OSCAR-DE-LA-RENTA/OSCAR-DE-LA-RENTA#mode=fullscreen;slide=45>;

¹⁵¹ Sk. internetā (03. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/OSCAR-DE-LA-RENTA/OSCAR-DE-LA-RENTA#mode=fullscreen;slide=8>;

1. Autors: Oskars de la Renta (*Oscar de la Renta*).¹⁵²
2. Zieda motīvs: Nezināms.
3. Attēlošanas stils: Stilizēts.
4. Izkārtojuma princips: Neregulārs.
5. Krāsa: Rozā, zaļš uz bēša fona (maigi pasteltoņi).

1. Autors: Oskars de la Renta (*Oscar de la Renta*).¹⁵³
2. Zieda motīvs: Nezināms.
3. Attēlošanas stils: Stilizēts ziedu attēlojums.
4. Izkārtojuma princips: Klājošs.
5. Krāsa: Tumši zaļš uz gaiši zaļgandzeltena fona.

---

¹⁵² Sk. internetā (2011.04.04.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/OSCAR-DE-LA-RENTA/OSCAR-DE-LA-RENTA#mode=fullscreen;slide=3>;

¹⁵³ Sk. internetā (2011.04.04.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/OSCAR-DE-LA-RENTA/OSCAR-DE-LA-RENTA#mode=fullscreen;slide=35>;

1. Autors: Oskars de la Renta (*Oscar de la Renta*).¹⁵⁴
2. Zieda motīvs: Nezināms.
3. Attēlošanas stils: Stilizēts ziedu attēlojums.
4. Izkārtojuma princips: Neregulārs un orientēts gar apmali.
5. Krāsa: Tumši zils uz zila fona.

6.

1. Autors: Oskars de la Renta (*Oscar de la Renta*).¹⁵⁵
2. Zieda motīvs: Neļķe.
3. Attēlošanas stils: Reālistisks ziedu attēlojums.
4. Izkārtojuma princips: Neregulārs.
5. Krāsa: Rozā, tumši zaļš uz zaļa fona.

¹⁵⁴ Sk. internetā (03. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/OSCAR-DE-LA-RENTA/OSCAR-DE-LA-RENTA#mode=fullscreen;slide=33>;

¹⁵⁵ Sk. internetā (03. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/OSCAR-DE-LA-RENTA/OSCAR-DE-LA-RENTA#mode=fullscreen;slide=59>;

1. Autors: Kerolaina Herrera (*Carolina Herrera*).¹⁵⁶
2. Zieda motīvs: Gerbera.
3. Attēlošanas stils: Reālistisks ziedu attēlojums botāniskajā stilā.
4. Izkārtojuma princips: Viena zieda motīvs.
5. Krāsa: Balts, rozā uz melna fona.

1. Autors: Kerolaina Herrera (*Carolina Herrera*).¹⁵⁷
2. Zieda motīvs: Neļķe.
3. Attēlošanas stils: Reālistisks ziedu attēlojums botāniskajā stilā.
4. Izkārtojuma princips: Viena zieda motīvs.
5. Krāsa: Balts, zaļš uz sarkana fona.

---

¹⁵⁶ Sk. internetā (2011.03.04.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/CAROLINA-HERRERA/CAROLINA-HERRERA#mode=fullscreen;slide=20;>

¹⁵⁷ Sk. internetā (2011.03.04.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/CAROLINA-HERRERA/CAROLINA-HERRERA#mode=fullscreen;slide=22;>

1. Autors: Kerolaina Herrera (*Carolina Herrera*).¹⁵⁸
2. Zieda motīvs: Flokši.
3. Attēlošanas stils: Reālistisks ziedu attēlojums botāniskajā stilā.
4. Izkārtojuma princips: Viena zieda motīvs.
5. Krāsa: Balts, zaļš uz melna fona.

1. Autors: Kerolaina Herrera (*Carolina Herrera*).¹⁵⁹
2. Zieda motīvs: Nezināms.
3. Attēlošanas stils: Stilizēts
4. Izkārtojuma princips: Regulārs.
5. Krāsa: Balts, rozā, zaļganbrūns uz olīvzaļa fona.

---

¹⁵⁸ Sk. internetā (03. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/CAROLINA-HERRERA/CAROLINA-HERRERA#mode=base;slide=17>;

¹⁵⁹ Sk. internetā (03. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/CAROLINA-HERRERA/CAROLINA-HERRERA#mode=base;slide=40>;

1. Autors: Kerolaina Herrera (*Carolina Herrera*).¹⁶⁰
2. Zieda motīvs: Gladiola.
3. Attēlošanas stils: Stilizēts ziedu attēlojums.
4. Izkārtojuma princips: Klājošs, bet orientēts gar apmali.
5. Krāsa: Zils, oranžs, balts, tumši zaļš uz sudrabaini balta fona.

1. Autors: Kerolaina Herrera (*Carolina Herrera*).¹⁶¹
2. Zieda motīvs: Nezināms.
3. Attēlošanas stils: Stilizēts ziedu attēlojums.
4. Izkārtojuma princips: Klājošs.
5. Krāsa: Rozā, zaļš uz melna fona.

---

¹⁶⁰ Sk. internetā (03. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/CAROLINA-HERRERA/CAROLINA-HERRERA#mode=base;slide=33>;

¹⁶¹ Sk. internetā (03. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/CAROLINA-HERRERA/CAROLINA-HERRERA#mode=fullscreen;slide=41>;

1. Autors: *Christian Dior*. Dizainers Džons Galiano. (*John Galliano*).¹⁶²

2. Zieda motīvs: Nezināms.

3. Attēlošanas stils: Stilizēts ziedu attēlojums.

4. Izkārtojuma princips: Klājošs.

5. Krāsa: Zaļš uz violeta fona.

1. Autors: *Christian Dior*. Dizainers Džons Galiano. (*John Galliano*).¹⁶³

2. Zieda motīvs: Nezināms.

3. Attēlošanas stils: Stilizēts ziedu attēlojums.

4. Izkārtojuma princips: Joslu (pa diagonāli).

5. Krāsa: Tumši sarkans, rozā, balts uz dažādu toņu (koša, blāva rozā fona).

¹⁶² Sk. internetā (03. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/CHRISTIAN-DIOR/CHRISTIAN-DIOR#mode=base;slide=0;>

¹⁶³ Sk. internetā (03. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/CHRISTIAN-DIOR/CHRISTIAN-DIOR#mode=base;slide=27;>

1. Autors: *Christian Dior*. Dizainers Džons Galiano. (*John Galliano*).¹⁶⁴

2. Zieda motīvs: Nezināms.

3. Attēlošanas stils: Stilizēts ziedu attēlojums.

4. Izkārtojuma princips: Klājošs.

5. Krāsa: Balts uz oranža fona.

1. Autors: *Christian Dior*. Dizainers Džons Galiano. (*John Galliano*).¹⁶⁵

2. Zieda motīvs: Īriss.

3. Attēlošanas stils: Reālistisks ziedu attēlojums.

4. Izkārtojuma princips: Neregulārs.

5. Krāsa: Dzeltens, zaļš uz melna fona.

¹⁶⁴ Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/CHRISTIAN-DIOR/CHRISTIAN-DIOR#mode=fullscreen;slide=16;>

¹⁶⁵ Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/CHRISTIAN-DIOR/CHRISTIAN-DIOR#mode=fullscreen;slide=44;>

1. Autors: Vivjena Vestvuda. (*Vivienne Westwood*).¹⁶⁶
2. Zieda motīvs: Nezināms.
3. Attēlošanas stils: Stilizēts ziedu attēlojums jakobiņu stilā.
4. Izkārtojuma princips: Klājošs.
5. Krāsa: Zils, sarkans, brūns uz nebalināta (gaiša okera) fona.

1. Autors: Vivjena Vestvuda. (*Vivienne Westwood*).¹⁶⁷
2. Zieda motīvs: Dažādu ziedu buķete.
3. Attēlošanas stils: Reālistisks ziedu attēlojums botāniskajā stilā.
4. Izkārtojuma princips: Viena zieda motīvs (ziedu buķete).
5. Krāsa: Zils, rozā, dzeltens, balts uz gaiši zila fona.

¹⁶⁶ Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/VIVIENNE-WESTWOOD-RED-LABEL/VIVIENNE-WESTWOOD-RED-LABEL#mode=fullscreen;slide=19;>

¹⁶⁷ Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/VIVIENNE-WESTWOOD-RED-LABEL/VIVIENNE-WESTWOOD-RED-LABEL#mode=fullscreen;slide=32;>

1. Autors: Vivjena Vestvuda. (*Vivienne Westwood*).¹⁶⁸
2. Zieda motīvs: Nezināms.
3. Attēlošanas stils: Stilizēts ziedu attēlojums damasta stilā.
4. Izkārtojuma princips: Klājošs.
5. Krāsa: Gaiši sārts uz nebalināta (gaiša okera) fona.

1. Autors: Vivjena Vestvuda. (*Vivienne Westwood*).¹⁶⁹
2. Zieda motīvs: Nezināmu ziedu buķetes.
3. Attēlošanas stils: Reālistisks attēlojums.
4. Izkārtojuma princips: Neregulārs.
5. Krāsa: Sārts, violets uz pelēka fona.

¹⁶⁸ Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/VIVIENNE-WESTWOOD-RED-LABEL/VIVIENNE-WESTWOOD-RED-LABEL#mode=fullscreen;slide=50;>

¹⁶⁹ Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/VIVIENNE-WESTWOOD-RED-LABEL/VIVIENNE-WESTWOOD-RED-LABEL#mode=base;slide=17;>

1. Autors: *Louis Vuitton*. Dizainers Marks Džeikobs (*Marc Jacobs*).¹⁷⁰

2. Zieda motīvs: Īriss.

3. Attēlošanas stils: Stilizēts ziedu attēlojums.

4. Izkārtojuma princips: Klājošs.

5. Krāsa: Sarkans uz tumši zila fona.

1. Autors: *Louis Vuitton*. Dizainers Marks Džeikobs (*Marc Jacobs*).¹⁷¹

2. Zieda motīvs: Īriss.

3. Attēlošanas stils: Reālistisks ziedu attēlojums.

4. Izkārtojuma princips: Klājošs raksts, kas orientēts gar apmali.

5. Krāsa: Sarkans, zaļš uz violeta fona.

¹⁷⁰ Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/LOUIS-VUITTON/LOUIS-VUITTON#mode=fullscreen;slide=24;>

¹⁷¹ Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/LOUIS-VUITTON/LOUIS-VUITTON#mode=fullscreen;slide=31;>

1. Autors: *Louis Vuitton*. Dizainers Marks Džeikobs (*Marc Jacobs*).¹⁷²
2. Zieda motīvs: Īriss.
3. Attēlošanas stils: Reālistisks ziedu attēlojums.
4. Izkārtojuma princips: Klājošs raksts, kas orientēts gar apmali.
5. Krāsa: Rozā, zaļš uz melna fona.

1. Autors: *Louis Vuitton*. Dizainers Marks Džeikobs (*Marc Jacobs*).¹⁷³
2. Zieda motīvs: Īriss.
3. Attēlošanas stils: Stilizēts ziedu attēlojums.
4. Izkārtojuma princips: Klājošs raksts, kas orientēts gar apmali.
5. Krāsa: Sarkans uz tumši zila fona.

---

¹⁷² Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/LOUIS-VUITTON/LOUIS-VUITTON#mode=fullscreen;slide=25>;

¹⁷³ Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/LOUIS-VUITTON/LOUIS-VUITTON#mode=fullscreen;slide=29>;

1. Autors: D&G. Dizaineri Domenčo Dolče un Stefāno Gabana. (*Domencio Dolce. Stefano Gabbana*).¹⁷⁴

2. Zieda motīvs: Peonija.
3. Attēlošanas stils: Reālistisks ziedu attēlojums.
4. Izkārtojuma princips: Neregulārs.
5. Krāsa: Sarkans, zaļš uz balta fona.

1. Autors: D&G. Dizaineri Domenčo Dolče un Stefāno Gabana. (*Domencio Dolce. Stefano Gabbana*).¹⁷⁵

2. Zieda motīvs: Dažādu ziedu buķetes.
3. Attēlošanas stils: Reālistisks ziedu attēlojums.
4. Izkārtojuma princips: Neregulārs.
5. Krāsa: Sarkans, oranžs, rozā, violets un zils uz balta fona.

¹⁷⁴ Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/D-G/D-G#mode=fullscreen;slide=47;>

¹⁷⁵ Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/D-G/D-G#mode=fullscreen;slide=24;>

1. Autors: D&G. Dizaineri Domenčo Dolče un Stefāno Gabana. (*Domencio Dolce. Stefano Gabbana*).¹⁷⁶

2. Zieda motīvs: Nezināms.

3. Attēlošanas stils: Stilizēts ziedu attēlojums.

4. Izkārtojuma princips: Klājošs.

5. Krāsa: Dzeltens, zaļš uz dzeltena fona.

1. Autors: D&G. Dizaineri Domenčo Dolče un Stefāno Gabana. (*Domencio Dolce. Stefano Gabbana*).¹⁷⁷

2. Zieda motīvs: Atrairnītes.

3. Attēlošanas stils: Stilizēts ziedu attēlojums.

4. Izkārtojuma princips: Klājošs.

5. Krāsa: Zils, rozā uz balta fona.

---

¹⁷⁶ Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/D-G/D-G#mode=base;slide=5;>

¹⁷⁷ Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/D-G/D-G#mode=fullscreen;slide=35;>

1. Autors: D&G. Dizaineri Domenčo Dolče un Stefāno Gabana. (*Domencio Dolce. Stefano Gabbana*).¹⁷⁸
2. Zieda motīvs: Nezināms.
3. Attēlošanas stils: Reālistisks ziedu attēlojums.
4. Izkārtojuma princips: Neregulārs.
5. Krāsa: Balts, rozā, zaļš uz melna fona.

1. Autors: D&G. Dizaineri Domenčo Dolče un Stefāno Gabana. (*Domencio Dolce. Stefano Gabbana*).¹⁷⁹
2. Zieda motīvs: Dažādu ziedu buķetes.
3. Attēlošanas stils: Reālistisks ziedu attēlojums.
4. Izkārtojuma princips: Klājošs.
5. Krāsa: Rozā, sarkans, zils, dzeltens uz balta fona.

---

¹⁷⁸ Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/D-G/D-G#mode=fullscreen;slide=0;>

¹⁷⁹ Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/D-G/D-G#mode=fullscreen;slide=34;>

1. Autors: *Chanel*. Karls Lāgerfelds (*Karl Lagerfeld*).¹⁸⁰

2. Zieda motīvs: Nezināms.

3. Attēlošanas stils: Stilizēts ziedu attēlojums.

4. Izkārtojuma princips: Neregulārs.

5. Krāsa: Sarkans, dzeltens, rozā uz melna fona.

1. Autors: *Chanel*. Karls Lāgerfelds (*Karl Lagerfeld*).¹⁸¹

2. Zieda motīvs: Nezināms.

3. Attēlošanas stils: Stilizēts ziedu attēlojums.

4. Izkārtojuma princips: Neregulārs.

5. Krāsa: Sarkans, rozā, dzeltens uz melna fona.

¹⁸⁰ Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/CHANEL/CHANEL#mode=fullscreen;slide=40;>

¹⁸¹ Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/CHANEL/CHANEL#mode=fullscreen;slide=50;>

1. Autors: *Chanel*. Karls Lāgerfelds (*Karl Lagerfeld*).¹⁸²
2. Zieda motīvs: Nezināms.
3. Attēlošanas stils: Stilizēts ziedu attēlojums.
4. Izkārtojuma princips: Neregulārs.
5. Krāsa: Dažādi pelēkā toņi uz pelēka fona.

1. Autors: *Chanel*. Karls Lāgerfelds (*Karl Lagerfeld*).¹⁸³
2. Zieda motīvs: Nezināms.
3. Attēlošanas stils: Stilizēts ziedu attēlojums.
4. Izkārtojuma princips: Klājošs.
5. Krāsa: Sarkans, violets, zaļš uz melna fona.

¹⁸² Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/CHANEL/CHANEL#mode=fullscreen;slide=47;>

¹⁸³ Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/CHANEL/CHANEL#mode=fullscreen;slide=37;>

1. Autors: *Etro*. Veronika Etro (*Veronica Etro*).¹⁸⁴

2. Zieda motīvs: Magone.

3. Attēlošanas stils: Stilizēts ziedu attēlojums.

4. Izkārtojuma princips: Neregulārs.

5. Krāsa: Oranžs, dažādu toņu zils, brūnganzaļš uz balta fona.

1. Autors: *Etro*. Veronika Etro (*Veronica Etro*).¹⁸⁵

2. Zieda motīvs: Nezināms.

3. Attēlošanas stils: Stilizēts ziedu attēlojums.

4. Izkārtojuma princips: Klājošs.

5. Krāsa: Zils, oranžs uz balta fona.

¹⁸⁴ Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/ETRO/ETRO#mode=fullscreen;slide=27;>

¹⁸⁵ Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/ETRO/ETRO#mode=fullscreen;slide=22;>

[http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-](http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/ETRO/ETRO#mode=fullscreen;slide=27;)

[http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-](http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/ETRO/ETRO#mode=fullscreen;slide=22;)

1. Autors: *Etro*. Veronika Etro (*Veronica Etro*).¹⁸⁶

2. Zieda motīvs: Nezināms.

3. Attēlošanas stils: Stilizēts ziedu attēlojums.

4. Izkārtojuma princips: Neregulārs.

5. Krāsa: Bēšs, sarkans, zils, zaļš uz melna fona.

1. Autors: *Etro*. Veronika Etro (*Veronica Etro*).¹⁸⁷

2. Zieda motīvs: Nezināms.

3. Attēlošanas stils: Stilizēts ziedu attēlojums.

4. Izkārtojuma princips: Regulārs.

5. Krāsa: Oranžs, zils, brūns uz melna fona.

---

¹⁸⁶ Sk. internetā (04. 04. 2011.)
RTW/ETRO/ETRO#mode=base;slide=0;

¹⁸⁷ Sk. internetā (04. 04. 2011.)
RTW/ETRO/ETRO#mode=fullscreen;slide=17;

[http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-](http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/ETRO/ETRO#mode=base;slide=0;)

[http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-](http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/ETRO/ETRO#mode=fullscreen;slide=17;)

1. Autors: *Kenzo*. Dizainers Antonio Marass (*Antonio Marras*).¹⁸⁸
2. Zieda motīvs: Roze
3. Attēlošanas stils: Reālistisks ziedu attēlojums botāniskajā stilā.
4. Izkārtojuma princips: Neregulārs.
5. Krāsa: Gaiši rozā, zaļš uz nebalināta (gaiša okera) fona.

1. Autors: *Kenzo*. Dizainers Antonio Marass (*Antonio Marras*).¹⁸⁹
2. Zieda motīvs: Nezināms.
3. Attēlošanas stils: Stilizēts ziedu attēlojums.
4. Izkārtojuma princips: Klājošs.
5. Krāsa: Oranžs, zaļš uz melna fona.

---

¹⁸⁸ Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/KENZO/KENZO#mode=fullscreen;slide=9;>

¹⁸⁹ Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/KENZO/KENZO#mode=fullscreen;slide=25;>

1. Autors: *Miu Miu*. Dizainere Miuča Prada (*Miuccia Prada*).¹⁹⁰
2. Zieda motīvs: Nezināms.
3. Attēlošanas stils: Stilizēts attēlojums jakobīņu stilā.
4. Izkārtojuma princips: Viena zieda motīvs.
5. Krāsa: Melns, sudrabbalts, sarkans.

1. Autors: *Miu Miu*. Dizainere Miuča Prada (*Miuccia Prada*).¹⁹¹
2. Zieda motīvs: Nezināms.
3. Attēlošanas stils: Stilizēts attēlojums
4. Izkārtojuma princips: Viena zieda motīvs.
5. Krāsa: Sudrabains, sarkans, melns, bēšs uz balta fona.

---

¹⁹⁰ Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/MIU-MIU/MIU-MIU#mode=fullscreen;slide=20>;

¹⁹¹ Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/MIU-MIU/MIU-MIU#mode=fullscreen;slide=14>;

1. Antonio Marass (*Antonio Marras*).¹⁹²
2. Zieda motīvs: Nezināms.
3. Attēlošanas stils: Stilizēts ziedu attēlojums *Chintz* stilā.
4. Izkārtojuma princips: Klājošs.
5. Krāsa: Dzeltens, sarkans, zaļš, brūns uz balta un gaiši zila fona.

1. Antonio Marass (*Antonio Marras*).¹⁹³
2. Zieda motīvs: Magone.
3. Attēlošanas stils: Stilizēts attēlojums.
4. Izkārtojuma princips: Viena zieda motīvs.
5. Krāsa: Sarkans, zaļš, melns, zils, balts uz nebalināta fona.

---

¹⁹² Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/ANTONIO-MARRAS/ANTONIO-MARRAS#mode=base;slide=1>;

¹⁹³ Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/ANTONIO-MARRAS/ANTONIO-MARRAS#mode=fullscreen;slide=26>;

1. Antonio Marass (*Antonio Marras*).¹⁹⁴
2. Zieda motīvs: Roze, neļķe.
3. Attēlošanas stils: Reālistisks ziedu attēlojums.
4. Izkārtojuma princips: Joslu.
5. Krāsa: Sarkans, zaļš uz balta fona.

1. Antonio Marass (*Antonio Marras*).¹⁹⁵
2. Zieda motīvs: Neļķe.
3. Attēlošanas stils: Reālistisks ziedu attēlojums.
4. Izkārtojuma princips: Joslu.
5. Krāsa: Sarkans, zaļš uz balta fona.

---

¹⁹⁴ Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/ANTONIO-MARRAS/ANTONIO-MARRAS#mode=fullscreen;slide=9>;

¹⁹⁵ Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/ANTONIO-MARRAS/ANTONIO-MARRAS#mode=fullscreen;slide=8>;

1. Pols Smits (*Paul Smith*).¹⁹⁶
2. Zieda motīvs: Nezināms
3. Attēlošanas stils: Stilizēts ziedu attēlojums.
4. Izkārtojuma princips: Neregulārs.
5. Krāsa: Dzeltens, zaļš, brūns uz balta fona.

1. Pols Smits (*Paul Smith*).¹⁹⁷
2. Zieda motīvs: Roze.
3. Attēlošanas stils: Reālistisks ziedu attēlojums.
4. Izkārtojuma princips: Klājošs.
5. Krāsa: Dzeltens, dažādu toņu rozā, zaļš uz balta fona.

---

¹⁹⁶ Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/PAUL-SMITH/PAUL-SMITH#mode=fullscreen;slide=20>;

¹⁹⁷ Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/PAUL-SMITH/PAUL-SMITH#mode=fullscreen;slide=22>;

1. Pols Smits (*Paul Smith*).¹⁹⁸
2. Zieda motīvs: Nezināms.
3. Attēlošanas stils: Stilizēts ziedu attēlojums.
4. Izkārtojuma princips: Neregulārs.
5. Krāsa: Dzeltens, zaļš, brūns uz balta fona.

1. Pols Smits (*Paul Smith*).¹⁹⁹
2. Zieda motīvs: Nezināms.
3. Attēlošanas stils: Stilizēts ziedu attēlojums.
4. Izkārtojuma princips: Neregulārs.
5. Krāsa: Dzeltens, sārns, zaļš uz pelēka fona ar baltiem punktiem.

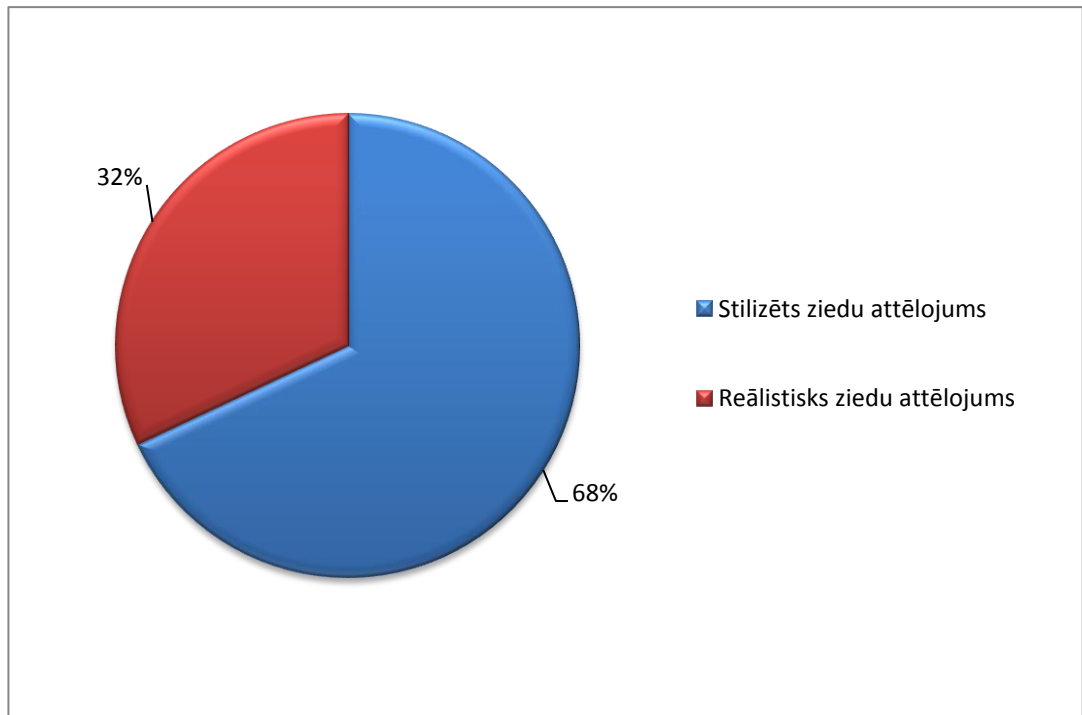
---

¹⁹⁸ Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/PAUL-SMITH/PAUL-SMITH#mode=fullscreen;slide=24>;

¹⁹⁹ Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/PAUL-SMITH/PAUL-SMITH#mode=fullscreen;slide=21>;

Paraugu analīzes rezultāti

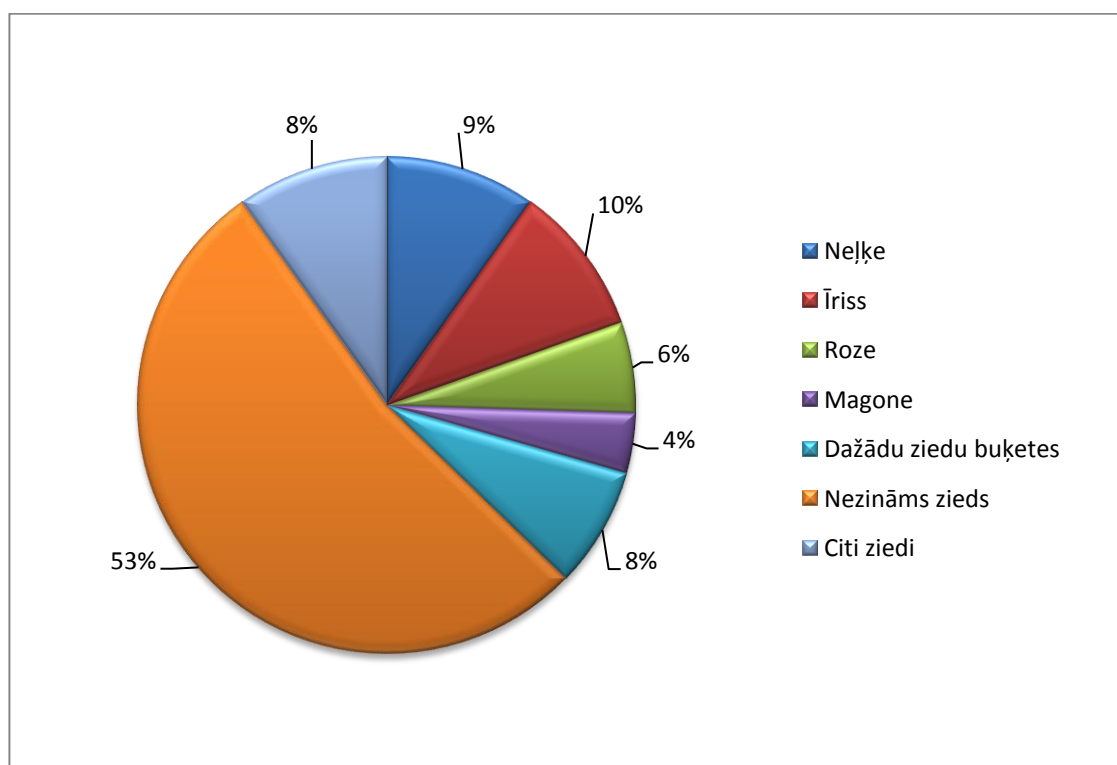
Pirmajā attēlā parādīti ziedu motīvu attēlošanas stili analizētajos dizaina paraugos.

1. att. Ziedu motīvu attēlošanas stils

No piecdesmit aplūkotajiem piemēriem trīsdesmit četrus zieda motīvs ir atveidots stilizēti un sešpadsmit - reālistiski.

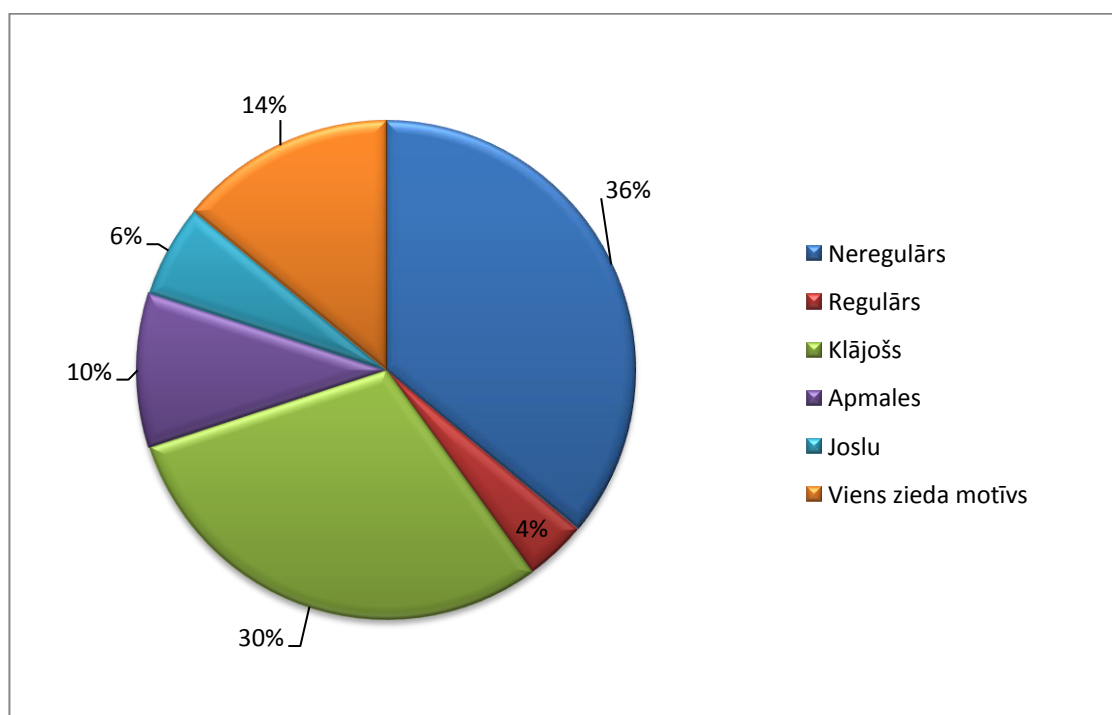
Otrajā attēlā redzamas dizaina paraugos izmantotās ziedu šķirnes.

2. att. Ziedu motīvu šķirnes

No piecdesmit aplūkotajiem piemēriem trīsdesmit divos ir izmantots autorei nezināms zieds, piecos - nelķe un īriss, trijos - roze, divos – magone, piecos - dažādu ziedu buķetes. Vēl aplūkotajos piemēros redzam peoniju, gladiolu, atraitnīti, floksi un gerberu, kas diagrammā iekļauti kā citi ziedi.

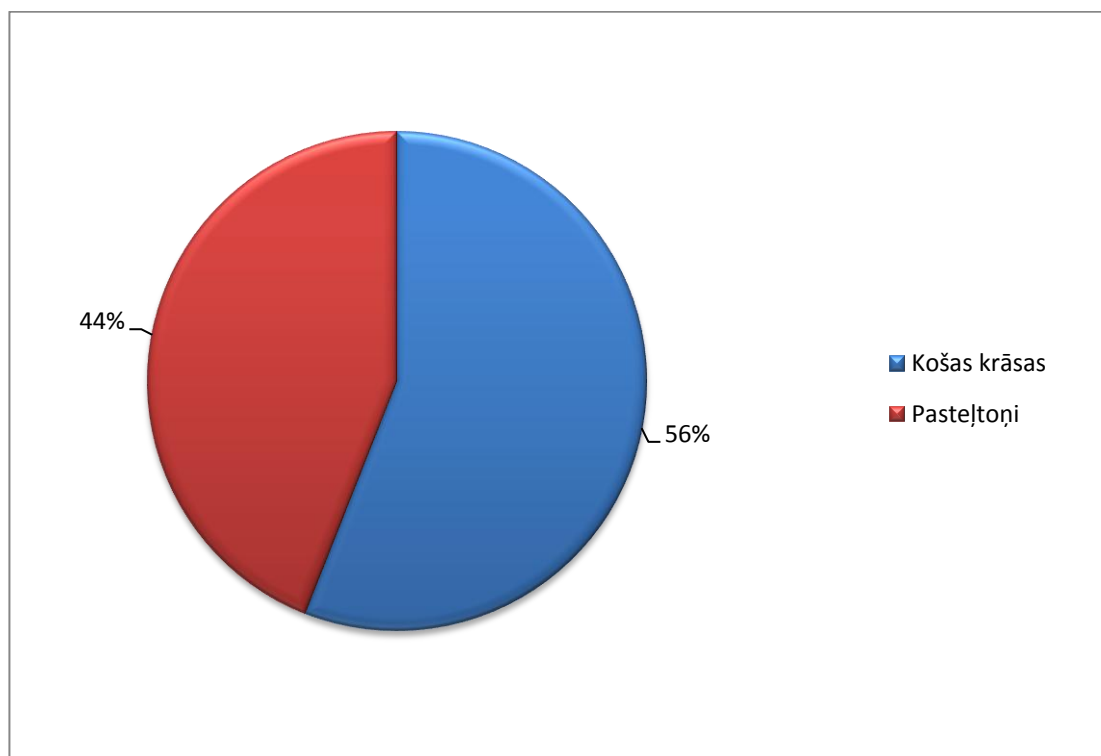
Trešajā attēlā redzami dizaina paraugos izmantotie ziedu motīvu izkārtojumu veidi.

3. att. Ziedu motīvu izkārtojuma veids

No piecdesmit aplūkotajiem dizaina paraugiem neregulārs raksts ir redzams astoņpadsmit piemēros, klājošs – piecpadsmit piemēros, viena zieda motīvs - septiņos piemēros, raksts, kas orientēts gar apmali ir izmantots piecos piemēros, joslu raksts - trijos piemēros un regulārs motīvu izkārtojums - divos piemēros.

Ceturtajā attēlā parādīts dizaina paraugos lietoto krāsu proporcionālais sadalījums.

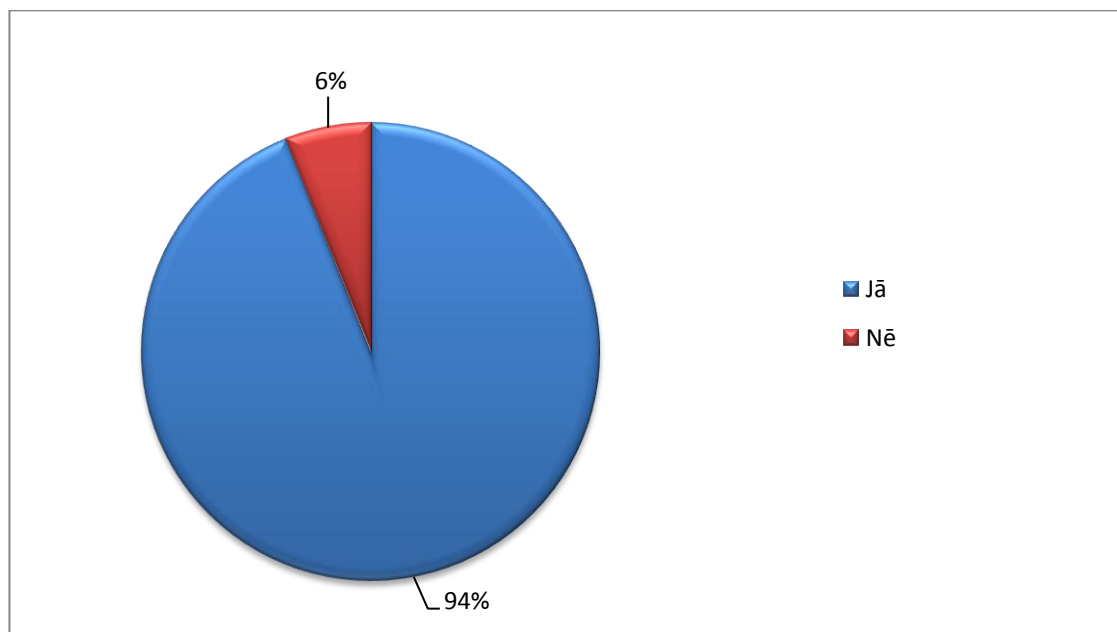

4. att. Krāsu lietojums

Divdesmit astoņos no piecdesmit dizaina paraugiem ir lietotas košas, kontrastainas krāsas, un divdesmit divos piemēros izmantotas maigas un pasteltoņu krāsas.

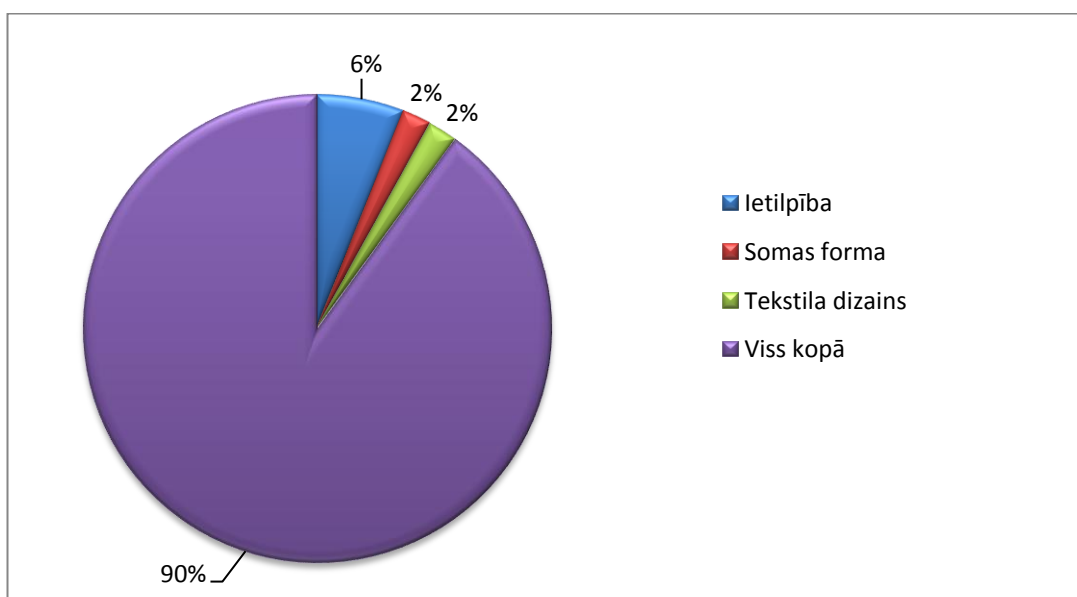
Anketu analīzes rezultāti (sk. 2. pielikumu)

1. Vai atbalstāt plastmasas iepakojumu aizstāšanu ar ilglaicīgi lietojamām auduma iepakojumu somām?

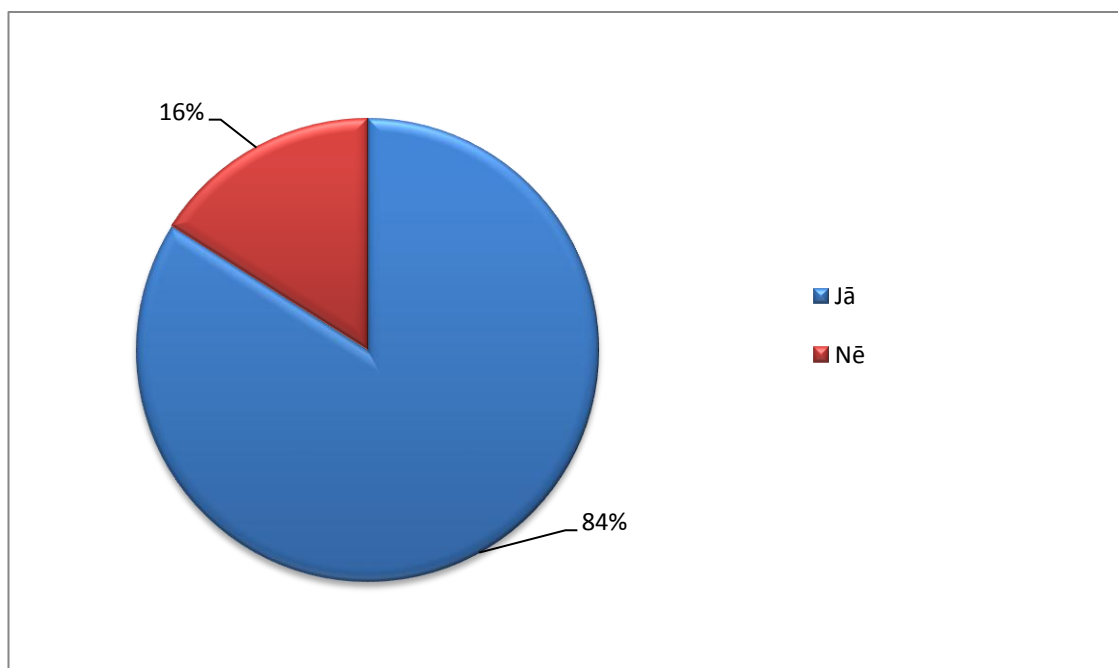
Uz jautājumu par plastmasas iepakojumu aizstāšanu ar ilglaicīgi lietojamām iepakojumu somām, no simts aptaujātajām sievietēm sešas atbild noliedzoši, bet vairākums – deviņdesmit četras – apstiprinoši.

2. Kas, Jūsaprāt, ir noteicošais faktors auduma iepakojumu somas izvēlē?

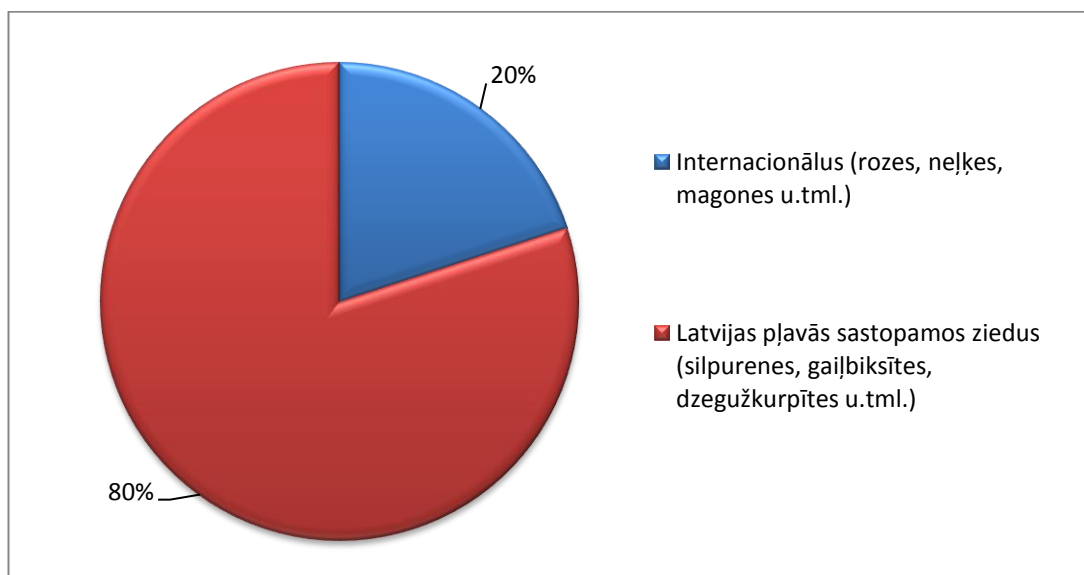
Uz jautājumu par noteicošo faktoru iepirkumu somas izvēlē lielākā daļa aptaujāto (90 sievietes) atbild, ka svarīgi ir visi faktori: ietilpība, forma un tekstila dizains. Divas sievietes kā galveno faktoru somas izvēlē norāda tekstila dizainu, vēl divas, savukārt, formu, bet, sešas uzskata, ka noteicošais faktors iepirkumu somas izvēlē ir ietilpība.

3. Vai uzskatāt, ka ziedu motīvs pavasaras/vasaras somu dizainā ir moderns un aktuāls?

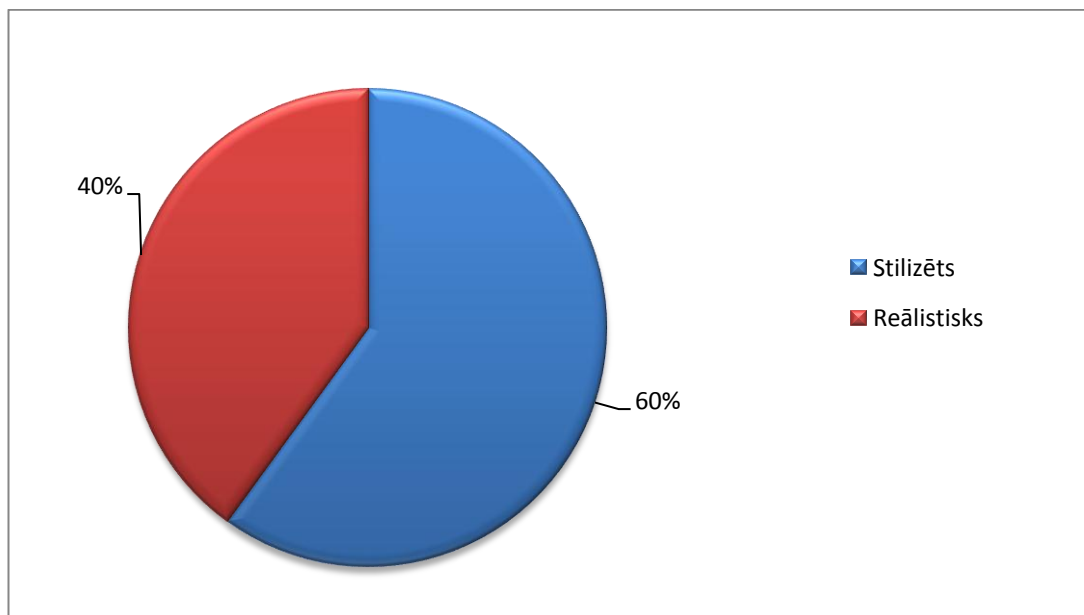
Jautātas par ziedu motīva aktualitāti pavasara/ vasaras somu dizainā, vairums – astoņdesmit četras sievietes - atbild apstiprinoši, bet sešpadsmit – noliedzoši.

4. Kādus ziedus Jūs vēlētos redzēt 2011. gada pavasara/vasaras somu tekstila dizainā?

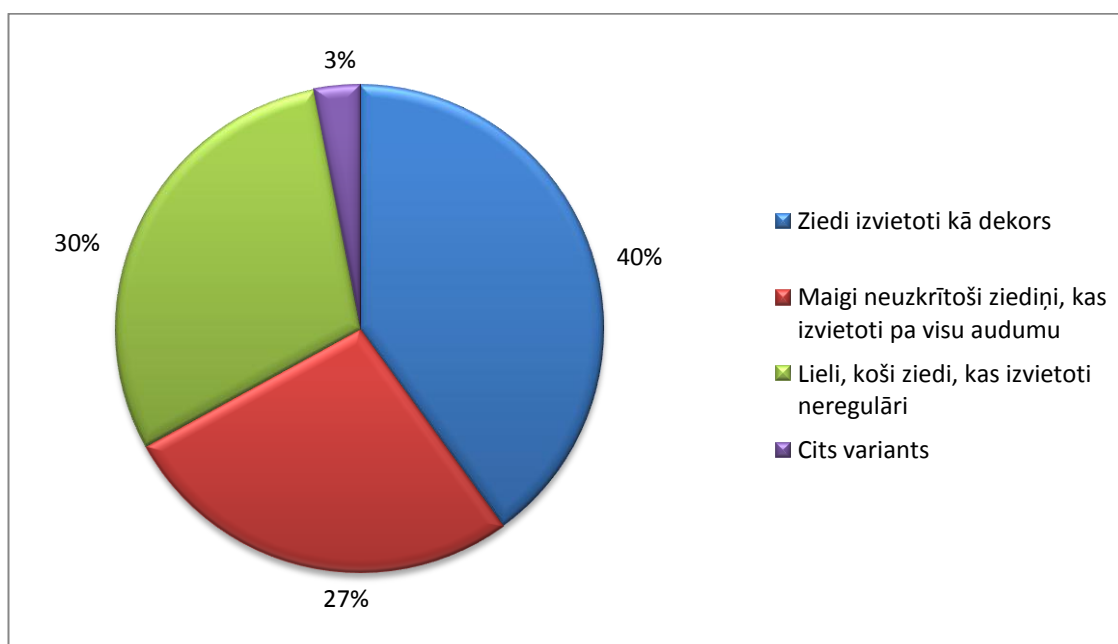
Vaicātas, kādus ziedus sievietes vēlas redzēt 2011. gada pavasara/vasaras somu tekstila dizainā, astoņdesmit sievietes izvēlas Latvijas pļavās sastopamos ziedus, bet desmit sievietes somu tekstila dizainā labprātāk redzētu internacionāli atzītos ziedus.

5. Kāds ziedu atveidojums somu audumā Jums labāk patiktu?

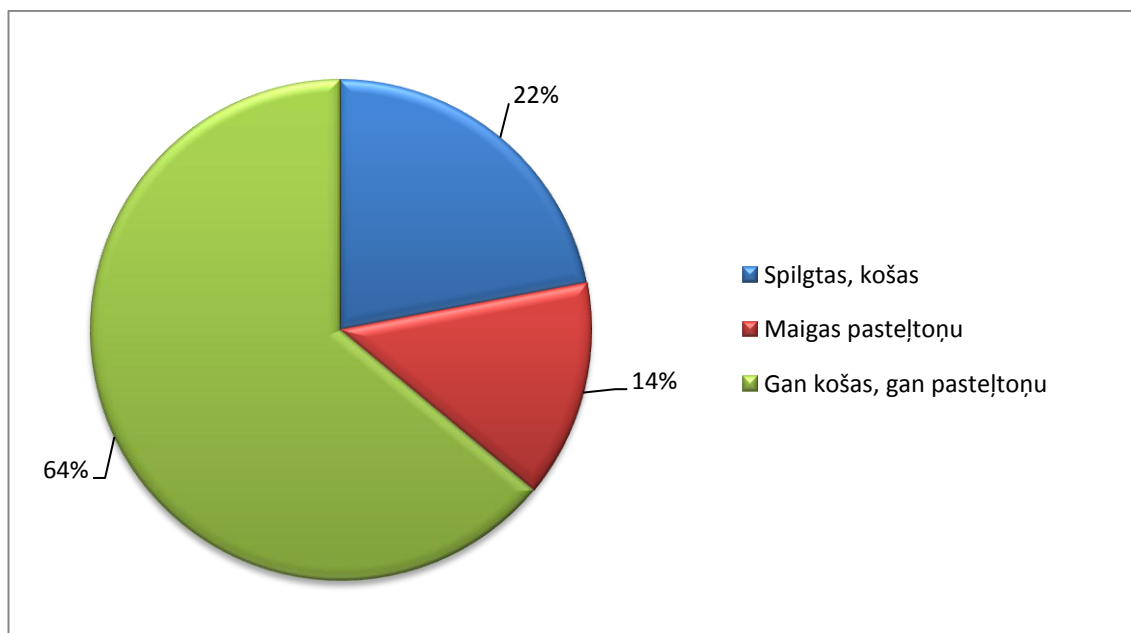
Vaicātas, kādā stilā atveidoti ziedi būtu vēlamāki, sešdesmit sievietes atbild, ka stilizētā, bet četrdesmit sievietes tomēr vēlētos redzēt ziedus reālistiskus.

6. Kāds ziedu izkārtojums būtu vēlamais somu tekstila dizainā?

Jautājumā par ziedu izkārtojumu lielākā daļa - četrdesmit sievietes – labprāt redzētu ziedus izkārtotus kā dekoru. Divdesmit septiņas sievietes vēlas somu tekstilā redzēt maigus neuzkrītošus ziediņus, izkārtotus pa visu audumu. Lielus, košus ziedus, kas izkārtoti pamīšus vēlētos redzēt trīsdesmit sievietes, bet trīs sievietes ir piedāvājušas savus variantus - viena sieviete vēlas redzēt gan ziedus, kas izvietoti kā dekors, gan maigus neuzkrītošus ziediņus, kas izvietoti pa visu audumu; vēl divas sievietes vēlas redzēt visus anketā sniegtos izkārtojuma variantus.

7. Kādas krāsas Jūs vislabrātāk gribētu redzēt somu auduma dizainā 2011. gada pavasara/ vasaras kolekcijā?

Jautājumā par vēlamajām krāsām, sešdesmit četras sievietes atbild, ka vēlas redzēt somu tekstilā gan košas, gan pasteltoņu krāsas. Divdesmit divām sievietēm piemērotākas šķiet košās, spilgtās krāsas, bet četrpadsmit sievietes vēlas, lai somas tekstilā būtu pasteltoņi.

PĒTĪJUMA SECINĀJUMI

Autore uzzināja, ka ziedu motīvs tekstila dizainā ir bijis ļoti populārs visos laikos, arī 19. - 21. gs. Pasaules atzinību ieguvuši dizaineri, kas savos darbos izmantojuši ziedu motīvu, ir Viljams Moriss, Č. F. E. Voisijs, Maija Izola un Keta Kidstone. Modernās tehnoloģijas, piemēram, digitālās drukāšanas iekārtas, dažādas zīmēšanas un attēlu rediģēšanas programmas, ir pavērušas dizaineriem mūsdienās jaunas iespējas.

Tekstila dizainā izmantotos motīvus var iedalīt ziedu, ģeometriskajos, etniskajos, sadzīviskajos un abstraktajos, savukārt, ziedu motīvu var iedalīt sīkāk pēc to atveides stila – tas var būt reālistiski attēlots, piemēram, botāniski, var būt attēlots *chintz* vai provansas stilā, stilizēti, - piemēram, damasta vai jakobīņu stilā. Tekstila rakstus var iedalīt pēc tajā izmantoto motīvu izkārtojuma – regulārais, neregulārais, klājošais, apmales un joslu raksts.

Bakalaura darbā tika izvirzīts pētnieciskais jautājums – vai pastāv vienota koncepcija ziedu motīva izmantošanā tekstila dizainā pasaules modes tendencēs 2011. gada pavasara/vasaras kolekcijās, un vai šīs modes tendences sakrīt ar Latvijas sieviešu vēlmēm?

Lielākajā daļā autores analizēto pasaulslaveno zīmolu tekstila dizainu (trīsdesmit divi paraugi), ziedi attēloti tā, ka nevar noteikt, kāda zieda motīvs ir izmantots. Tie ir pārāk stilizēti, kā arī autorei nepazīstamu ziedu motīvi. Tai skaitā tiek izmantotas dažādu ziedu buketes (pieci paraugi).

Neļķes motīvu tērpu tekstila dizainā izmantojuši trīs dizaineri (Kerolaina Herera, Oskars de la Renta un Antonio Marass) kopā piecos tērpos, un visi attēlojuši tās reālistiski. Divi dizaineri (*Christian Dior* dizainers Džons Galiāno un *Louis Vuitton* dizainers Marks Džeikobs) ir attēlojuši īrisu – gan reālistiski, gan stilizēti (kopā piecos tērpos). Arī magones motīvs ir izmantots divu dizaineru (Veronika Etro un Antonio Marass) radītajos tērpos. Abi dizaineri magones attēlojuši stilizēti, tomēr ir skaidri noprotams, kas tas par ziedu. Vēl dizaineru radīto tērpu tekstilu rotā tādi ziedi kā peonijas, atraitnītes, flokši, rozes, gerberas un gladiolas. Visi minētie ziedi ir starptautiski zināmi un bieži izmantoti. Iespējams, tāpēc, ka sievietes vēlas redzēt vēl neredzētus un reti sastopamus ziedu motīvus tekstila dizainā, autores veiktajā sieviešu aptaujā vairākums dod priekšroku Latvijā sastopamajiem pļavu augiem, kuru attēlošanas iespējas vēl nav izsmeltas.

Autori pārsteidz, ka 2011. gada pavasara/vasaras kolekciju tekstila dizainā reti sastopams rozes motīvs, jo tas, kā tika noskaidrots teorētiskajā apcerējumā, izsenis ir populārākais un iecienītākais zieds tekstila dizainā. Rozes motīvs redzams tikai trijos no autores analizētajiem paraugiem.

Sešpadsmit analizētajos modes zīmolu dizaina paraugos zieda motīvs ir atveidots reālistiski, un trīsdesmit četros dizaineru tērpos zieda motīvs ir stilizēts. Daudzi no stilizētajiem ziediem ir atveidoti ļoti abstrakti. Lielākajai daļai aptaujāto sieviešu (piecdesmit četrām), domas par ziedu atveides stilu – dodot priekšroku stilizētiem ziedu motīviem pretstatā reālistiskiem - sakrīt ar vairākuma dizaineru radītajos tērpos redzamajiem ziedu motīviem.

Lielā daļā (septiņpadsmit) autore analizēto modes zīmolu tērpu, ziedu motīvi ir izkārtoti neregulāri. Otrs biežāk lietotais motīvu izkārtojuma raksts ir klājošais, tas redzams sešpadsmit piemēros. Salīdzinoši bieži (septiņos tērpos) izmantots arī viena zieda motīvs, kas rotā tekstilu, galvenokārt,- uz vienkrāsaina fona. Gar apģērba apmali izkārtoti ziedu motīvi redzami piecos piemēros. Joslu raksts lietots trīs paraugos, savukārt,- regulārais raksts tikai divos no piecdesmit analizētajiem paraugiem. Šajā jautājumā dizaineru viedoklis nedaudz atšķiras no sieviešu viedokļa, jo lielākā daļa aptaujāto sieviešu (četrdesmit) norāda, ka vēlas, lai zieds auduma somā būtu izvietots kā dekors – piemēram, orientēts gar apmali vai izmantots viena zieda motīvs, otrs biežāk izvēlētais (to izvēlas trīsdesmit sievietes) motīvu izkārtojums aptaujāto sieviešu vidū ir dizaineru paraugos dominējošais neregulārais raksts. Sieviešu vidū diezgan populārs ir arī regulārais raksts, kas dizaineru tērpu tekstilā ir reti sastopams – to izmantojuši tikai divi dizaineri.

Analizēto paraugu tērpu tekstila dizainā izmantotas visdažādākās krāsas – gan spilgtas, košas, gan pasteltoņi. Par fona toni visbiežāk ņemta balta krāsa (četrpadsmit paraugos), un, interesanti, ka otra biežāk lietotā (divpadsmit paraugos) fona krāsa ir melna – pretstats baltai. Gan zila, gan bēša krāsa ņemta par fona toni piecos tekstila dizaina paraugos. Tāpat fonam izmantota arī pelēka, oranža, dzeltena, violeta, zaļa, un rozā krāsa.

Zieda motīvos visvairāk figurē zaļais tonis, kas pārsvarā lietots lapām un stublājiem. Pašiem ziediem biežāk lietotais (sešpadsmit piemēros) tonis ir rozā, sarkans redzams divpadsmit piemēros, zils un dzeltens - desmit piemēros, bet baltais tonis ziedu motīvos izmantots astoņos piemēros. Vēl paraugu tekstila dizainā zieda motīvs ir attēlots oranžos, bēšos, violetos un pelēkos toņos.

Analizējot doto paraugu krāsu mijiedarbību un krāsu intensitāti, var secināt, ka aktuālāki šīs sezonas piedāvājumā ir košie toņi un kontrastainās krāsu kombinācijas, taču arī maigajos un pasteltoņos veidoto tērpu ir daudz – divdesmit divi piemēri. Košie toņi izmantoti divdesmit astoņos piemēros. Šajā jautājumā dizaineru viedoklis sakrīt ar lielāko daļu autore anketēto sieviešu (sešdesmit četrām), kuru biežāk lietotā atbilde attiecībā uz vēlamajām krāsām auduma somās, bija – „gan košās krāsas, gan pasteltoņi”.

Izpētot dizaina paraugus, autore secina, ka ziedu atveidošanā pasauleslaveno zīmolu 2011. gada pavasara/vasaras kolekcijām nav vienotas koncepcijas. Ziedi tiek attēloti visdažādākajos veidos: gan krāsu, gan stila, gan izkārtojuma ziņā. Tomēr jāatzīst, ka biežāk redzamais ziedu izkārtojums dizaineru tērpos ir neregulārais.

Tāpat autore secina, ka sieviešu vēlmes attiecībā uz ziedu motīvu somu tekstila dizainā sakrīt ar dizaineru viedokli tikai daļēji - jautājumā par krāsu lietojumu un motīvu atveidošanas stilu viedoklis sakrīt, bet jautājumā par ziedu motīvu izkārtojumu un šķirnēm viedoklis atšķiras.

Tā kā daudzas Latvijas sievietes labprāt redzētu somu tekstila dizainā Latvijas dabā sastopamo ziedu rakstus, kas līdz šim nav bijuši sastopami, tad autore radošajā daļā veidos tieši tādus.

RADOŠĀ DARBA APRAKSTS

Radošajā daļā autore veido iepirkumu somu tekstila dizainu, kurā izmantots ziedu motīvs. Ziedu motīvu izvēlē par pamatu ņemti Latvijas pļavās sastopamie ziediņi.

Autore ar šo dizaina projektu vēlas parādīt, ka ne tikai visiem labi zināmie ziedi, tādi kā rozes, magones u.c., ir skaisti un dizainā izmantojami, bet arī mazāk zināmi un pagaidām dizainā vēl ne tik atzīti ziediņi kā dzegužkurpīte, silpurene u. tml.

Dizaina darbs ir vērsts arī uz „zaļās” domāšanas veicināšanu - autore rada skaistu alternatīvu plastmasas iepirkumu maisiņiem. Tā kā somas tiek veidotas no auduma (100% poliestera), tās ir ilglaicīgi lietojamas, tātad - labai draudzīgas.

Dizaina darba mērķauditorija ir sievietes dažādos Latvijas un ārvalstu reģionos vecumā no 18 līdz 70 gadiem.

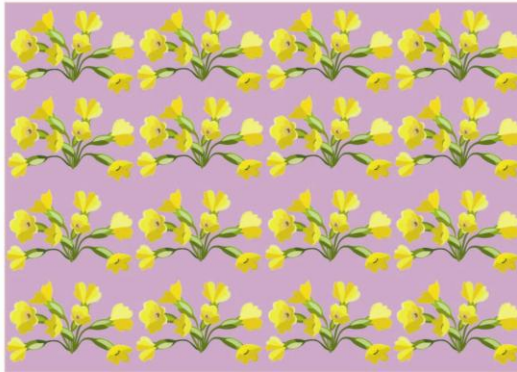
Vispirms autore veido skices auduma rakstiem papīra formātā. Sākotnēji šīs skices tiek veidotas, izmantojot pazīstamu dizaineru tekstilos sastopamo ziedu motīvus, taču vēlāk autore izlemj, veidojot savus tekstila dizainus, popularizēt Latvijas savvaļas ziedus.

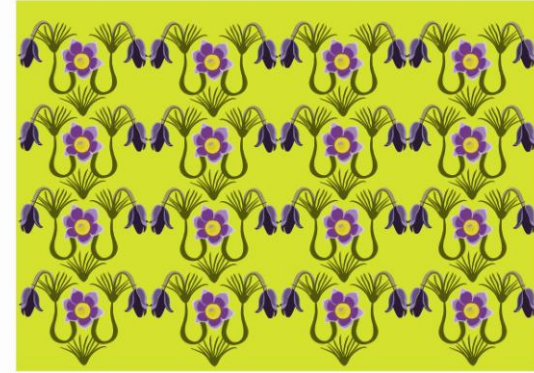
Nākošajā posmā galaproduktam izvēlētās skices tiek pārzīmētas un izvietotas uz kvadrātmera lielas plaknes programmā *Adobe Illustrator*.

Tālāk autore izvēlas tekstila materiālu, uz kura rakstu drukāt (izmantotais materiāls ir 100% poliesters) un iesniedz zīmējumu auduma apdrukas uzņēmumā, kur tas tiek drukāts sublimācijas tehnoloģijā.

Kad audums apdrukāts, autore dodas uz šūšanas darbnīcu, kur sniedz nepieciešamos norādījumus šuvējai par iecerētās somas izmēriem un formu, un vienojas par dizaina darba izgatavošanas pēdējo posmu – somas šūšanu no apdrukātā auduma.

EKONOMISKIE APRĒĶINI

Ekonomiskie aprēķini ir veikti par galaprodukta (trīs iepirkumu somu) realizāciju. Autore vēlējas darināt somas no dabīga auduma - kokvilnas, tomēr somas tika izgatavotas no poliestera auduma, jo netika atrasts vēlams piedāvājums apdrukāt kokvilnas audumu metrā. Lielākais kokvilnas laukums, kuru piedāvāja apdrukāt 35 x 45 centimetri, kas vienai somai ir par maz. Katrai somai vajadzīgs viens metrs apdrukāta auduma.

Apdruka un apdrukājamais audums metrā izmaksā 20 Ls, trīs somām 60 Ls. Oderes audums vienai somai izmaksāja 5 Ls, trīs somām 15 Ls.

Katras somas uzšūšanai tika izmantoti šūšanas darbnīcas pakalpojumi, kuru izmaksas par vienu somu bija 15 Ls, kopā par trīs somām 45 Ls. (*Sk. 1. tab.*)

Galaprodukta izmaksas

1. Tabula

	Izmaksas, Ls (viena soma)	Izmaksas, Ls (trīs somas)
-		
Audums un tā apdruka	12.10	36.30
Oderes audums	2.00	6.00
Šūšanas pakalpojumi	6.00	18.00
Kopā	20.10	60.30

Augstāk minētā cena ir dotā parauga cena - ja somu apdruku un šūšanu veiktu vairumā (piemēram, 100 gb.), izmaksas būtu daudz zemākas.

-	Izmaksas, Ls (viena soma)	Izmaksas, Ls (trīs somas)
SeeDot	15.00 – 20.00	45.00 – 60.00
ExProjekts	12.10	36.30

2. tabulā redzams apdrukas un apdrukājamā auduma (viena metra) cenu salīdzinājums trīs dažādos uzņēmumos.

VIZUĀLAIS MATERIĀLS PAR RADOŠO DARBU

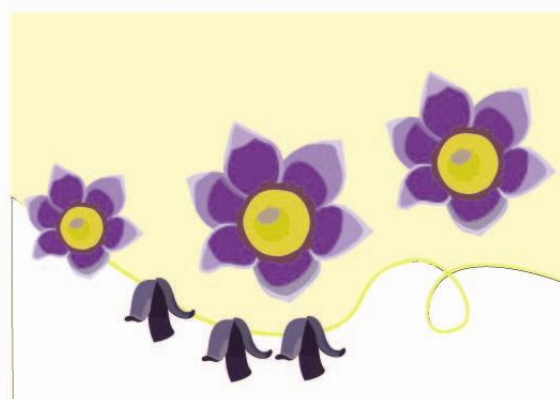
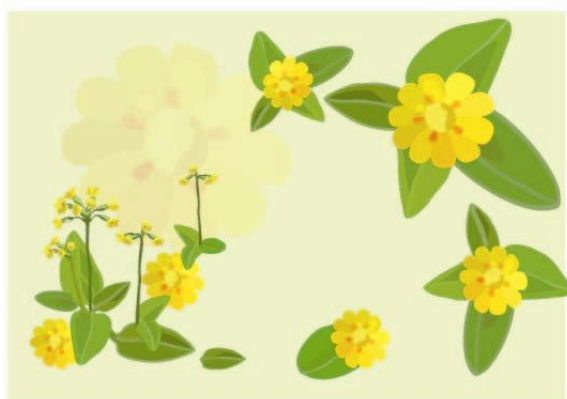

PLANŠETES

IZMANTOTO AVOTU UN LITERATŪRAS SARAKSTS

1. Alvis Butāns. Dupont digitālā iekārta tekstila apdrukāšanai. *Iespiedgrafika*. 2006. 1(33): 46.
2. Bowles, Melanie. Isaac, Ceri. *Digital Textile Design: Portfolio Skills*. London: Laurence King Publishing, 2009. P. 192.
3. De Jong-Stout, Alisa. Sigur, Hannah. Sandberg, Douglas. Jeanrenaud, Boris. *A Master Guide to the Art of Floral Design*. Singapore: Timeber Press, 2002. P. 232.
4. Drusilla, Cole. *Patterns: New Surface Design*. London: Laurence King Publishing, 2007. P. 240.
5. Gillow, John. Sentance, Bryan. *A Visual Guide To Traditional Tehniques. World Textiles*. London: Thames&Hudson, 2005. P. 240.
6. Irish, S., Lora. *Great Book of Floral Patterns: The Ultimate Design Sourcebook for Artists and Crafters*. Petersburg: Fox Chapel Publishing, 2009. P. 216.
7. Jackson, Lesley. *Twentieth-Century Pattern Design*. San Francisco: Princeton Architectural Press, 2002. P. 224.
8. Jacquie, Wilson. *Handbook of Textile Design. Priciples, Proceses and Practise*. Cambridge: Woodhead Publishing Limited, 2001. P. 160.
9. Jerstop, Karin. Kohlmark, Eva. *The fabric design book*. London: A & C Black Publishers, 2000. P.160.
10. Kunz, Grace, I. Garner, Myrna, B. *Going Global: The textile and Apparel Industry*. New York: Fairchild Books, 2007. P.468.
11. Meller, Susan. Elffers, Joost. *Textile Design. 200 Years of Patterns for Printed Fabric Arranged by Motif, Colour, Period and Design*. London: Thames & Hudson, 2002. P. 464.
12. Mirow, Gregory. *Traditional African Designs*. New York: Dover Publications, 1997. P. 48 .
13. Morris, William. *William Morris Full-Color Patterns and Designs (Pictorial Archives)*. New York: Dover Publications, 1988. P. 48.
14. Namwamba, Wasike, Grace. *Digital Textile Printing*. Charleston: Book Surge Publishing, 2005. P. 102.
15. Narņicka, Agnese. Poētisma pilnais pavasaris. *Galerija Centrs. Pavasaris/Vasara 2011*. 2011. 7. lpp.
16. Ormesson, Linda. *Jacobean Iron-on Transfer Patterns*. New York: Dover Publications, 1978. P. 56.

17. Parry, Linda. *William Morris*. London: Philip Wilson Publishers, 1996. P. 384.
18. Pavord, Anna. Moor, Andrew. Garibaldi, Christopher. *Flower Power: The Meaning of Flowers in Art, 1500 – 2000*. London: Philip Wilson Publishers, 2003. P. 96.
19. Quinn, Bradley. *Textile Designers at the cutting edge*. London: Laurence King Publishing, 2009. P. 320.
20. Sian, Evans. *Pattern Design. Period Design Source Book*. London: National Trust Books, 2008. P. 240.
21. Stewart, O' Donnell, Anne. *C.F.A. Voysey: Architect, Designer, Individualist*. California: Pomegranate Communications, 2011. P. 108.
22. Todd, Pamela. Tubbs, Chris. *William Morris and the Arts and Crafts Home*. Bath: Palazzo Editions Limited, 2005. P. 192.
23. Yates, Mary, Paul. *Textiles, a handbook for designers*. New York: W.W. Norton & the Company, 1996. P. 179.
24. Saburchill. The textile industry. Sk. internetā (2011.04.02)
<http://www.saburchill.com/history/chapters/IR/008.html>
25. Fabric University. Fiber History. Sk. internetā (2011.10.02.)
<http://www.fabriclink.com/university/history.cfm>
26. The Textile Guide. The history of textile. Sk. internetā (2011.10.02.)
<http://www.thetextileguide.com/tghist.htm>
27. A textile lover's diary. Textile designers. C.F.A. Voysey. Sk. internetā (2011.20.03.)
<http://belovedlinens.net/textdesign/annesley-voysey.php>
28. Victorian Web Home. C.F.A. Voysey. Sk. internetā (2011.20.03.)
<http://www.victorianweb.org/art/design/voysey/index.html>
29. Baker, D. The Flowers of William Morris. Sk. internetā (2011.25.03.)
<http://www.morrissociety.org/centenarypublications.html>
30. Britain Express. William Morris. Sk. internetā (2011.30.03.)
<http://www.britainexpress.com/History/morris.htm>
31. Corpus, C. Evolution of French Textile Design. Sk. internetā (2011.30.03.)
<http://french-treasures.blogspot.com/2009/08/evolution-of-french-textile-design.html>
32. Marimekko. Maija Isola. Sk. internetā (2011.01.04.)
<http://www.marimekko.com/who-we-are/designers/maija-isola>

33. A textile lover's diary. Textile designers. Maija Isola. Sk. internetā (2011. 01.04.)
http://belovedlinens.net/textdesign/Maija_isola.html
34. BBC. Country. The Icons. Cath Kidston. Sk. internetā (2011.01.04.)
<http://www.bbc.co.uk/britishstylegenius/content/21913.shtml>
35. Casa Sugar. Designer Spotlight. Cath Kidston. Sk. internetā. (2011.01.04.)
<http://www.casasugar.com/Designer-Spotlight-Cath-Kidston-605821>
36. Cath Kidston. About Us. Sk. internetā (2011.01.04.)
<http://www.cathkidston.co.uk/t-about.aspx>
37. Finnish Designers. Maija Isola Sk. internetā (2011.01.04.)
<http://www.finnishdesign.com/finnish-designers/maija-isola>
38. Quadrille Publishing. Cath Kidston. Sk. internetā (2011.01.04.)
<http://www.quadrille.co.uk/author/cath-kidston/15>
39. Scandinavian design center. Maija Isola. Sk. internetā (2011.01.04.)
<http://www.scandinaviandesigncenter.com/Designers/eur1/8010&currencychanged=1>
40. Designer Britain. Design Profile: Kidston Bags. Sk. internetā (2011.01.04.)
<http://www.englishhall.com/cath-kidston-bags.html>
41. Etteniotna. Traditions. Textiles of Provence. Sk. internetā (2011.29.04.)
http://www.polyvore.com/919_traditions_textiles_provence/set?id=5442518
42. Shakeela, Shaik, S. Padma, A. Traditional Textiles. Sk. internetā (2011.30.04.)
<http://bieap.gov.in/traditionaltextiles.pdf>
43. William Morris & Co. William Morris. Artist, Philosopher, Poet and Designer. Sk. internetā (2011.30.04.) <http://www.william-morris.co.uk/>
44. All People Quilt. History of Conversational Prints. Sk. internetā (2011.02.05.)
http://www.allpeoplequilt.com/techniques/basics/conversation-prints_ss1.html
45. Article base. Railroaded, Regular or Tossed Fabric Patterns. Sk. internetā (2011.03.05.) <http://www.articlesbase.com/interior-design-articles/railroaded-regular-or-tossed-fabric-pattern-which-is-it-595324.html>
46. The textile blog. Abstract patterns of 1900. Sk. internetā (2011.03.05.)
<http://thetextileblog.blogspot.com/2009/05/abstract-patterns-of-1900.html>
47. Dickson, C. Creative Photography for Textile Designers. Sk. internetā (2011.04.05.)
<http://www.informaworld.com/smpp/content~db=all~content=a906202022>
48. Strickland, J. Thermochromic Fabric Displays. Sk. internetā (2011.05.05.)
<http://electronics.howstuffworks.com/gadgets/high-tech-gadgets/fabric-display2.htm>

49. Textile Recycling Association. The Environmental Alternative to Landfill and Incineration. Sk. internetā (2011.05.05.) <http://www.textile-recycling.org.uk/recyclatex.htm#10>
50. Waste Book Organization. Recycled and Natural Clothes and Textiles. Sk. internetā (2011.05.05.) <http://www.wastebook.org/clothes.htm>
51. Make Do and Mend. About. Sk. internetā (2011.05.05.) http://www.make-do-and-mend.org/about_2.html

TEORĒTISKAJĀ UN EMPĪRISKAJĀ DAĻĀ IZMANTOTO ATTĒLU AVOTU
SARAKSTS

1. Sk. internetā (2011.09.03.) <http://www.hancocks-paducah.com/Item--i-MF-2880-111>
2. Sk. internetā (2011.10.03.) <http://www.creativequiltkits.com/berry-birds-and-irises-william-morris-by-fabric-freedom.html>
3. Sk. internetā (2011.13.03.)
<http://www.boutiquesdemusees.fr/en/shop/products/details/1189-set-of-2-cloth-napkins-toile-de-jouy.html>
4. Sk. internetā (2011.20.03.)
<http://slippydog.co.uk/tudor/kingsandqueens/kingsandqueens.htm>
5. Sk. internetā (2011.20.03.)
http://en.wikipedia.org/wiki/File:Rosa_centifolia_foliacea_17.jpg
6. Sk. internetā (2011.20.03.)
<http://thedesignerinsider.blogspot.com/2009/06/chintz-fabrics-have-been-around-since.html>
7. Sk. internetā (2011.20.03.) <http://www.soc-botanical-artists.org/members/blake.php>
8. Sk. internetā (2011.20.03.) <http://www.pierredeux.com/french-country/aubrihoun-fabric>
9. Sk. internetā (2011.20.03.) <http://www.trueup.net/2009/fabrics-2009/mary-blair-esque/>
10. Sk. internetā (2011.25.03.)
<http://www.johnlewis.com/230886474/Product.aspx>
11. Sk. internetā (2011.25.03.)
http://ameliasquiltshop.com/shop/index.php?main_page=product_info&products_id=84
12. Sk. internetā (2011.03.04.)
http://textilecollection.wisc.edu/inspiration_articles/william_morris.html
13. Sk. internetā (2011.03.04.) <http://www.onlinecurtainfabrics.com/fabrics-details.asp?productID=17493838072&ID=14544>
14. Sk. internetā (2011.03.04.) <http://www.cathkidston.co.uk/c-481-carry-all-bags.aspx>
15. Sk. internetā (2011.03.04.)
http://www.dressthatman.net/blog/2006_01_01_archive.html

16. Sk. internetā (2011.12. 04.)
http://www.quiltnutsandbolts.com/index.php?main_page=product_info&products_id=539
17. Sk. internetā (2011.15.04.)
<http://www.hollyhendersonconsulting.com/1231/index.album/border-1?i=5>
18. Sk. internetā (2011.25.04.)
<http://stockkeepingunit.wordpress.com/2009/05/26/household-skus-xvi/>
19. Sk. internetā (2011.25.04.) <http://thetextileblog.blogspot.com/2010/04/william-morris-and-trellis-wallpaper.html>
20. Sk. internetā (2011.25.04.)
<http://www.antiquetextiledesigns.com/images/antique-textile-geometric.jpg>
21. Sk. internetā (2011.03.05.) http://www.fitzdecarts.com/restoration_index.htm
22. Sk. internetā (2011.03.05.)
<http://www.vandaprints.com/image/319935/help.php?parentTopicId=4&subTopicId=4>
23. Sk. internetā (2011.03.05.)
http://www.achome.co.uk/cfavoysey/index.php?page=fabricdesigns&view=details&title=Textile+design+1919+huntsman&desc=&item=1919_huntsman&subpage=
24. Sk. internetā (2011.03.05.) <http://www.glamboulevard.com/marimekko-vs-dolce-gabbana-intellectual-property-battle-over-the-cute-finns-trademark-on-their-unikko-textile/3959>
25. Sk. internetā (2011.04.05.) <http://www.metmuseum.org/toah/works-of-art/46.156.116>
26. Sk. internetā (2011.05.05.) <http://www.killahbeez.com/2009/07/16/throwback-thursday-hypercolor/>
27. Sk. internetā (2011.05.05.)
http://www.emblibrary.com/el/Products.aspx?CS_Catalog=Emblibrary&CS_ProductID=c2375
28. Sk. internetā (2011.07.05.) <http://www.pinkasparagus.com/tag/textile-design/page/2>
29. Sk. internetā (03. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/OSCAR-DE-LA-RENTA/OSCAR-DE-LA-RENTA#mode=fullscreen;slide=45;>
30. Sk. internetā (03. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/OSCAR-DE-LA-RENTA/OSCAR-DE-LA-RENTA#mode=fullscreen;slide=8;>

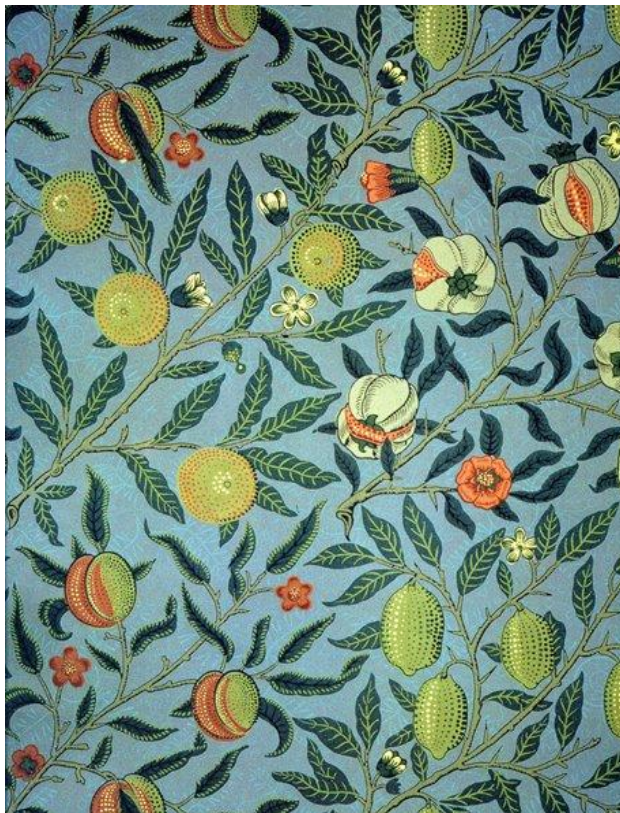
31. Sk. internetā (2011.04.04.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/OSCAR-DE-LA-RENTA/OSCAR-DE-LA-RENTA#mode=fullscreen;slide=3;>
32. Sk. internetā (2011.04.04.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/OSCAR-DE-LA-RENTA/OSCAR-DE-LA-RENTA#mode=fullscreen;slide=35;>
33. Sk. internetā (03. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/OSCAR-DE-LA-RENTA/OSCAR-DE-LA-RENTA#mode=fullscreen;slide=33;>
34. Sk. internetā (03. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/OSCAR-DE-LA-RENTA/OSCAR-DE-LA-RENTA#mode=fullscreen;slide=59;>
35. Sk. internetā (2011.03.04.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/CAROLINA-HERRERA/CAROLINA-HERRERA#mode=fullscreen;slide=20;>
36. Sk. internetā (2011.03.04.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/CAROLINA-HERRERA/CAROLINA-HERRERA#mode=fullscreen;slide=22;>
37. Sk. internetā (03. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/CAROLINA-HERRERA/CAROLINA-HERRERA#mode=base;slide=17;>
38. Sk. internetā (03. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/CAROLINA-HERRERA/CAROLINA-HERRERA#mode=base;slide=40;>
39. Sk. internetā (03. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/CHRISTIAN-DIOR/CHRISTIAN-DIOR#mode=base;slide=0;>
40. Sk. internetā (03. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/CHRISTIAN-DIOR/CHRISTIAN-DIOR#mode=base;slide=27;>
41. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/CHRISTIAN-DIOR/CHRISTIAN-DIOR#mode=fullscreen;slide=16;>
42. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/CHRISTIAN-DIOR/CHRISTIAN-DIOR#mode=fullscreen;slide=44;>
43. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/VIVIENNE-WESTWOOD-RED-LABEL/VIVIENNE-WESTWOOD-RED-LABEL#mode=fullscreen;slide=19;>

44. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/VIVIENNE-WESTWOOD-RED-LABEL/VIVIENNE-WESTWOOD-RED-LABEL#mode=fullscreen;slide=32;>
45. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/VIVIENNE-WESTWOOD-RED-LABEL/VIVIENNE-WESTWOOD-RED-LABEL#mode=fullscreen;slide=50;>
46. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/VIVIENNE-WESTWOOD-RED-LABEL/VIVIENNE-WESTWOOD-RED-LABEL#mode=base;slide=17;>
47. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/LOUIS-VUITTON/LOUIS-VUITTON#mode=fullscreen;slide=24;>
48. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/LOUIS-VUITTON/LOUIS-VUITTON#mode=fullscreen;slide=31;>
49. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/LOUIS-VUITTON/LOUIS-VUITTON#mode=fullscreen;slide=25;>
50. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/LOUIS-VUITTON/LOUIS-VUITTON#mode=fullscreen;slide=29;>
51. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/D-G/D-G#mode=fullscreen;slide=47;>
52. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/D-G/D-G#mode=fullscreen;slide=24;>
53. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/D-G/D-G#mode=base;slide=5;>
54. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/D-G/D-G#mode=fullscreen;slide=35;>
55. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/D-G/D-G#mode=fullscreen;slide=0;>
56. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/D-G/D-G#mode=fullscreen;slide=34;>
57. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/CHANEL/CHANEL#mode=fullscreen;slide=40;>
58. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/CHANEL/CHANEL#mode=fullscreen;slide=50;>
59. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/CHANEL/CHANEL#mode=fullscreen;slide=47;>

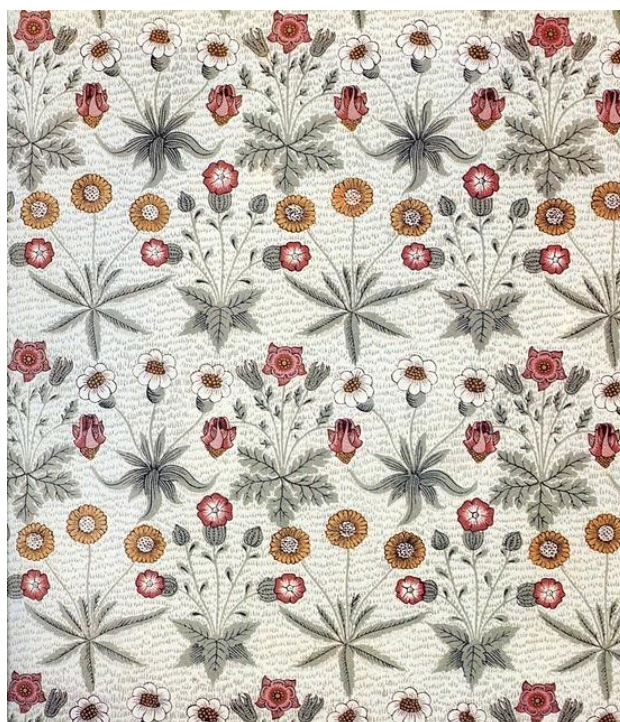
60. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/CHANEL/CHANEL#mode=fullscreen;slide=37>;
61. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/ETRO/ETRO#mode=fullscreen;slide=27>;
62. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/ETRO/ETRO#mode=fullscreen;slide=22>;
63. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/ETRO/ETRO#mode=base;slide=0>;
64. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/ETRO/ETRO#mode=fullscreen;slide=17>;
65. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/KENZO/KENZO#mode=fullscreen;slide=9>;
66. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/KENZO/KENZO#mode=fullscreen;slide=25>;
67. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/MIU-MIU/MIU-MIU#mode=fullscreen;slide=20>;
68. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/MIU-MIU/MIU-MIU#mode=fullscreen;slide=14>;
69. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/ANTONIO-MARRAS/ANTONIO-MARRAS#mode=base;slide=1>;
70. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/ANTONIO-MARRAS/ANTONIO-MARRAS#mode=fullscreen;slide=26>;
71. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/ANTONIO-MARRAS/ANTONIO-MARRAS#mode=fullscreen;slide=9>;
72. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/ANTONIO-MARRAS/ANTONIO-MARRAS#mode=fullscreen;slide=8>;
73. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/PAUL-SMITH/PAUL-SMITH#mode=fullscreen;slide=20>;
74. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/PAUL-SMITH/PAUL-SMITH#mode=fullscreen;slide=22>;
75. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/PAUL-SMITH/PAUL-SMITH#mode=fullscreen;slide=24>;

76. Sk. internetā (04. 04. 2011.) <http://www.elle.com/Runway/Ready-to-Wear/Spring-2011-RTW/PAUL-SMITH/PAUL-SMITH#mode=fullscreen;slide=21;>

1. PIELIKUMS

William Morris. Pomegranate

William Morris. Daisy

William Morris. Jasmine

William Morris. Strawberry Thief

<http://thetextileblog.blogspot.com/2008/09/jeffrey-co-wallpaper-manufacturer.html>

http://themagpiesfancy.blogspot.com/2010_06_01_archive.html

2. PIELIKUMS

Anketas piemers

Dzimums	Sieviete
Vecums	25
Dzīves vieta	Rīga
Izglītības līmenis	Bakalaurs / augstākā profesionālā
Nodarbošanās	Cits

1. Vai atbalstāt plastmasas iepirkumu maišņu aizstāšanu ar ilglaicīgi lietojamām auduma iepirkumu somām?

- Jā
 Nē

2. Kas, Jūsuprāt, ir noteicošais faktors auduma iepirkumu somas izvēlē?

- Ietilpība
 Somas forma
 Elegants dizains
 Viss kopā

3. Vai uzskatāt, ka ziedu motīvs somu dizainā ir moderns un aktuāls?

- Jā
 Nē

4. Kādus ziedus Jūs vēlētos redzēt 2011. gada pavasara/vasaras somu tekstila dizainā?

- Internacionālus ziedus (rozes, neļķes, magones u. tml.)
 Latvijas pļāvās sastopamos ziedus (silpurenes, gaiļbiksītes, dzegužkurpītes u. tml.)

5. Kāds ziedu atveidojums somu audumā Jums labāk patiktu?

- Reālistisks
 Stilizēts
 Abstrakts

6. Kāds ziedu izkārtojums būtu vēlamais somu tekstila dizainā?

- Ziedi izvietoti kā dekors (piemēram, zieds somas sānā)
 Maigi, neuzkrītoši ziediņi, vienmērīgi izvietoti pa visu audumu
 Lieli, koši ziedi, kas izvietoti neregulāri
 Cits variants

7. Kādas krāsas Jūs vislabrātāk gribētu redzēt somu auduma dizainā 2011. gada pavasara/vasaras kolekcijā?

- Spilgtas, košas
 Maigas, pasteltoņu

- Gan košas, gan pasteltoņu
- Cits variants